

LÄHIÖN AKTIIVIT - KAUPUNGINOSAYHDISTYKSEN TOIMINTAA ESPOON OLARISSA

Suomalais-ugrilaisen kansatieteen
pro gradu -tutkielma
Helsingin yliopisto
Kulttuurien tutkimuksen laitos
Helmikuu 2002
Tapani Sainio

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimusongelma ja näkökulma	1
1.2 Lähdeaineisto ja -kritiikki.....	2
1.3 Tutkimusalue ja informantit	5
1.4 Aikaisempi tutkimus.....	6
1.5 Tutkimuskohteen valinta ja tutkijan suhde siihen.....	9
2. NÄKÖKULMIA LÄHIÖIHIN.....	11
2.1 Suunnittelu ja arkkitehtuuri.....	11
2.2 Lähiökeskustelu sanomalehdessä	13
2.3 Mistä tulivat lähiöiden asukkaat?	14
2.4 Espoolaiset kaupunginosayhdistykset.....	15
3. OLARI ALUEENA.....	18
3.1 Olarin lähiö 1970- ja 1980-luvuilla	18
3.2 Olari 1990- ja 2000-luvuilla	20
3.3 Asukkaiden suhde asuinalueeseensa	24
4. OLARI-SEURAN ENSIMMÄINEN TOIMINTAKAUSI	26
4.1 Asukkaat aktivoituvat ja perustavat yhdistyksen.....	26
4.2 Toimintamuodot vakiintuvat.....	28
4.3 Innostus laantuu.....	34
4.4 Uudet aktiivit seuran johtoon.....	35
4.5 Toiminta loppuu	39
5. OLARI-SEURAN TOINEN TOIMINTAKAUSI.....	41
5.1 Seura perustetaan uudelleen.....	41
5.2 Matinkylän-Olarin lähiöprojekti.....	44
5.3 Nykyiset aktiivit ja seuran tulevaisuus.....	47

6. MUU YHDISTYSTOIMINTA OLARISSA.....	52
7. YHDISTYKSEN PERUSTAMISEN EDELLYTYKSET JA TAUSTATEKIJÄT	56
8. HALLITUKSEN JÄSENET	59
8.1 "Yhdistysihmiset".....	59
8.2 Jäseneksi liittymisen motiivit	61
8.3 Naiset ja miehet hallituksessa.....	65
9. YHTEISTOIMINNAN HANKALUUKSIA LÄHIÖSSÄ.....	68
10. OLARI-SEURA KUNNALLISENA VAIKUTTAJANA	72
10.1 Yhdistysvaikuttamisesta.....	72
10.2 Olari-seura vaikuttajana.....	73
10.3 Poliitikot seurassa.....	75
11. KOTISEUTUTUNNE ESPOOSSA.....	78
12. OLARI-SEURAN ILMIASU JA OLEMUS	82
LÄHTEET.....	85
 LIITTEET I - III	

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimusongelma ja näkökulma

Olarin lähiön rakentaminen alkoi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa Espoon kauppalaan rakennusyhtiöiden ja kunnan tekemän aluerakennussopimuksen pohjalta. Puutteelliset palvelut synnyttivät ensimmäisissä asukkaissa yhteistoimintaa, joka kanavoitui vuonna 1971 perustetuksi kaupunginosayhdistys Olari-seuraksi. Seuran aktiivisuus on vaihdellut suuresti eri aikoina, välillä se on ollut kuusi vuotta täysin toimimattomana.

Tässä pro gradu -tutkielmassa kuvaan Olari-seuraa ja sen toimintaa sen hallituksen jäsenten näkökulmasta. Tarkoituksena on hahmottaa kuvaa nykyaikaisen kaupunginosayhdistyksen toiminnasta ja eritellä niitä syitä, minkä vuoksi asukkaat ovat osallistuneet yhdistyksen toimintaan ja minkälainen merkitys sillä on ollut heille. Samalla kuvaan Olarin lähiön kehittymistä tutkimusajankohtana 1971 - 2001.

Käytän Olari-seurasta termiä *kaupunginosayhdistys*, koska se kuvaa paremmin seuraa kuin termi *kotiseutuyhdistys*. Myös espooalaisten yhdistysten keskusliitto on nimeltään Espoon Kaupunginosayhdistysten liitto. Olari-seura ei tässä tutkielmassa edusta tyypillistä suomalaista kaupunginosayhdistystä, vaan se on valikoitunut tutkimuksen kohteeksi sattumalta ja tässä tutkielmassa kuvataan tapaustutkimuksena nimenomaan Olari-seuraa. Toki sen toiminnassa on piirteitä, jotka ovat tyypillisiä muillekin vastaaville yhdistyksille. Sen vuoksi tutkielmassa on vertailumateriaalina aikaisempaa lähiö- ja yhdistystutkimusta.

Tutkielma on luonteeltaan humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen väliltä. Lähdeaineiston valinnassa ja aineiston käsittelytavassa on vaikutteita kansatieteestä, antropologiasta, sosiaalitieteistä sekä kulttuurimaantieteestä. Tämä johtuu kansatieteen luonteesta tieteidenvälisenä aineena sekä käsiteltävän aiheen monimuotoisuudesta, joka on mahdollistanut ja suorastaan vaatinut erilaisia lähestymistapoja. Kuitenkin tavoitteena on ollut tehdä nimenomaan kansatieteellistä tutkimusta, tutkia "ihmistä ja hänen arkeaan siinä kulttuurissa, jonka jäseneksi hän on kasvanut tai joutunut ja jonka jäsenenä hän joutuu elämään", kuten Matti Räsänen on kansatieteen tehtävän määritellyt. (Räsänen 1997, 31.)

1.2 Lähdeaineisto ja -kritiikki

Olari-seuralla ei ole yhtenäistä arkistoa, jonne olisi koottu yhdistyksen toimintaan liittyviä asiakirjoja. Tämän vuoksi lähdeaineisto vaihtelee aikakausittain. Primaariaineistona on seuran hallitusten jäsenten haastattelut, joita on yhteensä 15 kappaletta. (TOK:H.) Haastattelumetodina olen käyttänyt väljää teemahaastattelua. Olennaista teemahaastattelulle on se, että käytössä ei ole ollut yksityiskohtaista kyselyrunkoa, vaan haastatteluissa on pyritty käymään läpi tiettyjä kaikille haastatelluille yhteisiä teema-alueita, joita on tarkennettu haastattelutilanteessa esiin nousseilla tarkentavilla kysymyksillä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47 - 48.) Teemahaastattelun valintaan vaikutti se, että tutkimuksen kohteena ovat nimenomaan toimijoiden omat kokemukset ja käsitykset, ja vapaamuotoisissa haastatteluissa he ovat päässeet kertomaan oman näkökulmansa yhdistyksen toimintaan ilman haastattelijan tiukkaa ohjailua tai ennakko-oletuksia. Haittapuolena haastatteluissa on ollut se, että niiden sisältö voi vaihdella paljonkin, eivätkä haastattelut sinänsä ole keskenään vertailukelpoisia. Päädyin kuitenkin vapaamuotoisiin haastatteluihin, koska Olari-seuran toimintamuodot ja toiminnan intensiteetti ovat vaihdelleet varsin paljon vuodesta riippuen. Tutkimuksen alkuvaiheessa ei myöskään ollut kovin tarkkaan tiedossa Olari-seuran toiminnan eri muodot tai lopullinen tutkimusongelma.

Haastatteluja on käytetty kahdella tavalla. Ensinnäkin ne ovat antaneet tietoa yhdistyksen toiminnasta niissä tapauksissa kun kirjallista lähdemateriaalia ei ole ollut saatavilla tai lähdemateriaali on ollut niukkaa. Tällöin haastattelut ovat täydentäneet kirjallisia lähteitä, ja myös päinvastoin; haastateltavien antamia tietoja on verrattu esimerkiksi sanomalehtiaineistosta ja arkistomateriaalista saatuihin tietoihin. Tärkeämpiä haastattelut ovat kuitenkin olleet kun on selvitetty jäsenistön subjektiivisia kokemuksia ja käsityksiä yhdistyksen toiminnasta, sillä tämänkaltaisessa kysymyksenasettelussa täydellinenkin arkistomateriaali ei vastaa niihin kysymyksiin mihin halutaan vastauksia. (Ks. myös Anttila 1982, 27.)

Haastateltavat ovat kaikki joko Olari-seuran hallituksen entisiä tai nykyisiä jäseniä. Haastateltavat ovat löytyneet lumipallomenetelmällä nykyisen hallituksen ja vanhojen jäsenten avulla tai poimimalla aktiivisten jäsenten nimiä arkistomateriaalista ja ottamalla heihin yhteyttä. Tutkielman tuloksia tarkasteltaessa on korostettava, että haastateltavat ovat nimenomaan yhdistyksen hallituksen jäseniä, tavallisen rivijäsenen näkökulma ei

tule kovin hyvin esiin. Tämä johtuu siitä, että yhdistyksen alkuvuosia lukuun ottamatta seura on toiminut pääasiassa hallituksensa varassa.

Haastatteluja leimaa se, että niissä on kysely tietoja sekä Olarin yleisestä kehityksestä historiikkia varten (Ks. luku 1.5.) että yksityiskohtaisempaa tietoa informantin toimimisesta seuran hallituksessa. Se, että haastatteluissa on kysely myös yleisiä Olariin liittyviä asioita ja muistoja, on luultavasti helpottanut informanttien suostumista haastateltaviksi verrattuna siihen tilanteeseen, että tarkoituksena olisi ollut pelkästään tutkia Olari-seuran toimintaa. Nyt kukaan haastateltavaksi pyydetty ei kieltäytynyt haastattelusta lukuun ottamatta yhtä informanttia, joka vastasi kysymyksiin kirjallisesti. Haastattelut olivat yleensä melko epämuodollisia ja luontevia tilanteita. Tähän vaikutti luultavasti myös se, että tarkoituksena ei ollut nostaa esille negatiivisia aiheita (esim. mahdollisia riitoja tai epäonnistumisia), sillä tutkimusongelman kannalta ei ollut tarpeellista käsitellä teemoja, joiden käsittely tutkielmassa olisi aiheuttanut tutkimuseettisiä ongelmia (Ks. Kortteinen 1982, 302- 304.)

Haastattelut olivat kestoltaan noin 1 - 1,5 tuntia. Kaikki haastattelut on nauhoitettu, ja ne on suurimmaksi osaksi litteroitu sanasta sanaan. Tietosuojaan vuoksi kaikkien haastateltujen nimet on muutettu. Apuna aineiston analyysissä olen käyttänyt Atlas/Ti - ohjelmaa, joka on suunniteltu kvalitatiivisen tutkimuksen apuvälineeksi.

Viitatessani haastatteluihin olen lähdeviitteiden suhteen toiminut kahdella eri tavalla. Pääasiassa käsitelen informantteja yhtenäisenä ryhmänä enkä yleensä ole käyttänyt lähdeviitteitä. Tällöin olen tarkentanut havaintoani käyttämällä laatusanoja kuten "eräs", "harvat", "muutamit", "moni", jne. Haastateltujen mainitessa joitakin yksityiskohtaisia tietoja esimerkiksi yhdistyksen toiminnasta, on viite merkitty. Samoin suorissa lainauksissa lähdeviite on aina merkitty.

Toisen tärkeän lähderyhmän muodostavat Olari-seuran hallituksen viralliset paperit kuten kokouspöytäkirjat, toimintasuunnitelmat ja vuosikertomukset. (TOK:OS.) Näitä dokumentteja olen käyttänyt lähinnä luvuissa 4 - 6 kuvatessani yhdistyksen toimintaa eri aikakausina. Tätä kirjallista aineistoa ei ole ollut käytettävissä jokaiselta toimintavuodelta, sillä seuralla ei ole arkistoa, jossa papereita säilytettäisiin vaan ne ovat yksittäisten ihmisten hallussa tai kokonaan hävinneet. Suurin osa haltuuni saamista seuran hallituksen papereista on 1990-luvulta. Tutkielman valmistuttua luovutan kyseiset dokumentit tai niiden kopiot Espoon kaupunginmuseon kotiseutuyhdistysten arkistoon. Toimintakertomusten ym. käyttöön yhdistystutkimuksen lähteenä on syytä suhtautua kriittisesti, mutta tässä tapauksessa nämä dokumentit antavat yleensä varsin

realistisen ja luotettavan kuvan yhdistyksen toimintamuodoista ja toiminnan laajuudesta.

Kolmantena lähdeyyppinä on sanomalehdet. Varsinkin 1970-luvun alussa espoolaisessa Länsiväylä-paikallislehdessä oli runsaasti Olari-seuraa koskevia uutisia tai mainintoja. Länsiväylän vuosikerrat 1969 - 1976 olen käynyt järjestelmällisesti läpi. Myöhemmin Espoon kasvettua ja seuran toiminnan passivoiduttua maininnat supistuivat lähinnä vuosikokousilmoituksiin. Myöhempiä vuosikertoja olen käyttänyt satunnaisemmin lähteenä. Myös muita lehtiä, esimerkiksi Helsingin Sanomia sekä olarilaisen huoltoyhtiö Olarin huollon asiakaslehteä olen käyttänyt lähteenä. Kun arvioidaan paikallislehtien luotettavuutta historiallisena lähteenä, on otettava huomioon, että esimerkiksi 1970-luvun alun Länsiväylässä julkaistiin useita uutisia ja artikkeleita, jotka olivat yhdistyksen johtohenkilöiden kirjoittamia, vaikka niissä ei kirjoittajan nimeä olisi mainittukaan.

Haastatteluiden ja kirjallisen materiaalin lisäksi olen tutkielmaa varten havainnoinut Olari-seuran kokouksia sekä alueen suurinta yleisötapatumaa, Lions-clubin järjestämiä Perhelystejä. Kokouksiin osallistuessani olen saanut hyvän käsityksen yhdistyksen nykyisestä toiminnasta. Näistä, kuten muistakin tutkimukseen liittyvistä vaiheista olen pitänyt kenttäpäiväkirjaa, johon viittaan tutkielmassa. (TOK:Kenttäpäiväkirja.)

Viime aikoina ainakin ruotsalaisessa etnologisessa tutkimuksessa on käytetty lähteenä myös internetiä. (Esim. Hagström 1999.) Itsekin olen jossain määrin käyttänyt internetissä sijaitsevia sähköisiä dokumentteja, kuten Olari-seuran kotisivuja, erilaisia keskusteluryhmiä sekä sellaisia tekstidokumentteja, joita ei ole ollut saatavilla painetussa muodossa. Internetin aineistoa voidaan käyttää joko tutkimuksen lähteenä tai se voi olla itsessään tutkimuksen kohteena. Historiallisen tutkimuksen lähteenä internetiin liittyy joitakin ongelmia. Nämä liittyvät aineiston siirtämiseen paperilta sähköiseen muotoon, epävarmuuteen lähteen alkuperästä (Onnela 2000, sähköinen dokumentti.) sekä olemattomaan julkaisukynnykseen. Käytettäessä internetistä saatua tietoa tutkimuksen kohteena, ei edellä mainitut lähdekriittiset huomiot ole enää niin oleellisia. Tällainen tilanne on esimerkiksi tutkittaessa sitä, mistä ihmiset erilaisilla keskustelupalstoilla keskustelevat ja minkälaista tietoa (esimerkiksi yhdistysten kotisivuja) he internetiin tuottavat. Tässäkin tapauksessa ongelmaksi muodostuu se, että dokumentit eivät ole pysyvästi internetissä ja niiden osoitteet saattavat muuttua.

Tutkielman lähdemateriaali on monipuolista, ajoittain hajanaistakin. Tämä on ollut sekä olosuhteiden sanelemaa että tarkoituksenmukaista. Perinteisen arkistoaineiston

vähäisyyden vuoksi on Olari-seurasta pitänyt hakea tietoa kaikista mahdollisista lähteistä ja toisaalta tutkimuksen ulottuminen nykyaikaan sekä kohteen tarkastelu eri näkökulmista on mahdollistanut tiedon keräämisen eri tiedotusvälineistä tutkimusprosessin aikana.

1.3 Tutkimusalue ja informantit

Tutkimusalueena on Olarin lähiö, joka muodostuu hieman aikaisemmin rakennetusta Olarin eli Olarinmäen alueesta, missä on kerrostaloja ja pientaloja sekä uudemmasta kerrostalovaltaisesta Kuitinmäestä, minne on keskittynyt lähiön palvelut. Tässä tutkielmassa käytetään koko alueesta pääsääntöisesti nimeä Olari, ellei nimenomaan puhuta Kuitinmäen ostoskeskuksesta tai "vanhasta Olarista". Vuonna 2001 alueella asui 12 294 asukasta. (Helsingin seudun aluesarjat -tilastotietokanta. Sähköinen lähde.)

Aluetta rajaa etelässä Kuitinmäentie, lännessä Friisinkalliontie, pohjoisessa Ylismäentie sekä idässä Uuskartanontie. Alueen eteläpuolella kulkee Länsiväylä, jonka toisella puolella on Matinkylän lähiö. Friisinkalliontien toisella puolella on Friisilän pientaloalue. Ylismäentien pohjoispuolella sijaitsee Olarin lukio sekä Espoon keskuspuisto, joka on suosittua ulkoilumaastoa. Uuskartanontien itäpuolella levittäytyy Lystimäen pientaloalue. (Liite I, kuva 1.) Virallisesti Olarin tilastoalueeseen kuuluvat lännessä Friisilän ja idässä Lystimäen pientaloalueet, mutta tässä tutkielmassa niitä käsitellään vain jos ne liittyvät Olari-seuran toimintaan. Olari ja Matinkylä muodostavat yhdessä Suur-Matinkylän alueen.

Viidestätoista informantista kaikki yhtä lukuun ottamatta ovat asuneet ainakin jossakin vaiheessa Olarin alueella, yhdeksän heistä asuu siellä edelleenkin. Haastatelluista yhdeksän on miehiä ja kuusi naisia. Hallituksessa toimiessaan informantit ovat olleet keskimäärin 40-vuotiaita, vaihtelu 19 - 57 vuoden välillä. Heistä viisi on toiminut hallituksessa 1970-luvulla, kolme 1980-luvulla sekä seitsemän 1990- ja 2000-luvuilla. Haastateltavista yhdeksän on syntynyt Helsingissä, viisi muualla Suomessa. Näistä viidestä muualla syntyneestä neljä on asunut Helsingissä opiskeluaikana, mistä on sitten muutettu Espooseen. Haastatelluista yhdeksällä on korkeakoulututkinto, viidellä keskiasteen koulutus. (Kysymyksiin kirjallisesti vastannut ei antanut henkilötietojaan.)

1.4 Aikaisempi tutkimus

Tutkielma Olari-seurasta liittyy kahteen kansatieteen tutkimuslohkoon: yhdistystoiminnan tutkimukseen, johon luen myös kotiseutuliikkeen tutkimuksen sekä kaupunkikansatieteeseen, erityisesti lähiöiden tutkimukseen.

Jo ennen varsinaista yhdistystoiminnan alkamista tunnettiin Suomessa erilaisia yhteistyö- ja organisaatiomuotoja kuten myllylahkoja, järvenlaskuyhtiötä ja pitolahkoja. (Talve 1972, 167.) Perinteisimmillään kansatieteellinen yhdistystoiminnan tutkiminen on kohdistunut näiden kansanomaisten yhtiöiden perustamisvaiheiden selvittämiseen. (Ks. Olsson 1999, 12-13.) Aatteelliset yhdistykset ovat nousseet kansatieteen tutkimuskohteeksi vasta viime vuosikymmeninä johtuen sekä aineellisen kulttuurin merkittävästä asemasta tutkimustraditiossa (Olsson 1999, 12.) sekä siksi että yhdistykset on mielletty urbaaniin kulttuuriin kuuluviksi ilmiöiksi. (Räsänen 1985, 94.) Useissa järjestötoimintaa käsittelevissä tutkimuksissa ja artikkeleissa on viitattu järjestötoiminnan vähäiseen tutkimukseen, mutta tällä hetkellä, vuonna 2002, tilanne on jo hieman toisenlainen: järjestötoiminnan tutkimus näyttää vakiinnuttaneen paikkansa kansatieteen kentällä. Viimeisimpien vuosien järjestötutkimuksesta mainittakoon Pia Olssonin väitöskirja *Eteen vapahan valkean Suomen*, (Olsson 1999.) jossa kuvataan lottien rauhanaikaista toimintaa sekä Anna-Mari Huuskosen tutkimus kansantanssiyhdistyksen toiminnasta. (Huuskonen 2001.) Molemmissa tutkimuksissa yhdistyksen toimintaa tarkasteltiin yhdistyksen jäsenten näkökulmasta. Itse olen päätenyt samaan ratkaisuun tässä tutkielmassa.

Usein yhdistystutkimuksen kohteena ei ole ollut pelkästään yhdistyksen toiminnan kartoittaminen, vaan sen merkitys jäsenilleen. Ruotsalainen Sören Jansson on tutkinut enköpingiläisiä yhdistyksiä vuosien 1880 ja 1970 välillä. Janssonin mielenkiinto kohdistui siihen, millä tavalla yksilöt muuttuvassa yhteiskunnassa käyttävät yhdistyksiä ratkaistakseen arkielämän ongelmia. (Jansson 1981, 10.) Veikko Anttilan mukaan yhdistysten yhtenä tehtävänä on edistää yhteisön jäsenten yhteistä hyvää ja toimia heitä integroivana elimenä. (Anttila 1985, 108.)

1800-luvun lopulla kun järjestelmällinen kotiseututyö sai alkunsa Suomessa, nähtiin sillä olevan sivistyksellisiä, demokratisoivia ja kansallistunnetta herätteleviä tehtäviä. (Anttila 1960, 6 - 7.) Monilla kansatieteilijöillä on ollut läheiset yhteydet kotiseututyöhön käytännön tasolla, ja kotiseutuyhdistysten toimintaan on kuulunut museoiden perustaminen, perinteen keruu sekä paikallishistorioiden julkaisu.

Kuitenkaan kotiseuduntutkimusta ei ole pidetty "tieteellisenä" tutkimuksena, toisin kuin yliopistojen piirissä tehtyä historian- tai perinteentutkimusta. (Sääskilähti 1997, 75-78.) Vähäisestä tutkimuksesta huolimatta myös kotiseutuyhdistysten toimintaa on kartoitettu: 1980-luvulla ilmestyivät Eero Sappisen (Sappinen 1985.) ja Pirjo Suutarin (Suutari 1989.) tutkimukset omakotiyhdistysten toiminnasta. Nämä tutkimukset ovat luonteeltaan melko perinpohjaisia ja kvantifioivia selvityksiä yhdistysten toiminnasta.

Timo J. Virtanen on artikkelissaan *Kirjoitetut kaupunkikuvat* hahmotellut kaupunkikansatieteen tutkimushistoriaa. Kansatieteellisessä mielessä kaupunkikulttuurista ollaan oltu kiinnostuneita jo 1920-luvulta lähtien, jolloin Samuli Paulaharju kirjoitti Tornioista ja Raahesta. (Virtanen 1997, 97-99.) Kuitenkin vasta 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa kansatieteessä alettiin määrätietoisemmin kiinnittämään huomiota kaupunkikulttuuriin erityisesti Turun yliopistossa. (Virtanen 1997, 112.) Vuonna 1973 ilmestyi tutkimus Kuopion Haapaniemestä, jossa kuvattiin alueen asukkaiden jokapäiväistä elämää sekä siihen vaikuttavaa fyysistä ja sosiaalista ympäristöä. (Lehtonen & Räsänen 1973.) Kuvaavaa kansatieteen hankalalle suhteelle urbaaniin kulttuuriin on, että hieman myöhemmin samoilta tutkijoilta ilmestyi teos *Kaupunkikansatieteen ongelmia*, jossa viitattiin metodisen valmiuden puutteeseen, mikä on ehkäissyt hedelmällisen tutkimuksen kaupunkiympäristössä. (Räsänen & Lehtonen 1976, 5.) Kirjoittajat näkivät kaupunkikansatieteen tehtävän lähinnä kulttuurin muutosprosessin kuvaajana ja maalta kaupunkiin muuttaneen ihmisen tutkijana. (Räsänen & Lehtonen 1976, 11-14.)

Esimerkkinä toisenlaisesta kaupunkikansatieteestä 1970-luvun alussa voidaan mainita Helsingin kaupunginmuseon ja Helsingin yliopiston kansatieteen laitoksen tekemä haastattelu- ja valokuvausprojekti elämästä Helsingin eri kaupunginosissa. Haastattelut kertoivat asukkaiden elämästä ainoastaan tutkimusajankohtana, eikä historiallista jatkumoa yritettykään saada esiin. (Olsson 1997, 220.) Osa aineistosta julkaistiin vuonna 1997 teoksessa *Kotikaduilla - kaupunkilaiselämää 1970-luvun Helsingissä*. Veikko Anttila lainasi metodeja ja käsitteitä erityisesti sosiaaliantropologiasta kuvatessaan jyväskyläläistä Tourulan kaupunginosaa. Kuitenkin Tourula oli liian hajanainen täyttääkseen varsinaisen yhteisön tunnusmerkit. (Anttila 1982.)

Johtuen ilmeisesti kansatieteen lähtökohdista menneisyyttä tavoittavana tieteenä, on lähiöitäkin usein tutkittu vertaamalla niitä aikaisempiin yhteisöihin, kuten ruotsalainen Åke Daun on tehnyt lähiötutkimuksen kannalta merkittävässä väitöskirjassaan *Förortsliv*. (Daun 1974.) Daun tutki kulttuurin muutosta sekä tukholmalaisen Vårbergin lähiön asukkaiden vapaa-aikaa. Samaa kulttuurin ja elämäntavan muutoksen teemaa

käsitteli sosiologi Matti Kortteisen *Lähiö*, jonka lähtökohdat ovat lähiörakentamisen ja -asumisen kohtaamassa julkisessa kritiikissä. Kortteinen selvitti sitä, mitkä ovat elämäntapojen muutoksen kannalta tärkeimmät lähiöasukkaiden elämistä vaivaavat ongelmat. (Kortteinen 1982.) Elämäntavan muutokseen liittyvä tutkimus on myös Eero Sappisen väitöskirja *Arkielämän murros 1960- ja 1970-luvuilla*. (Sappinen 2000.)

Lähiöitä on usein käsitelty tutkimuksissa ongelmalähtöisesti, ja eräs suosittu teema on ollut juuri asukkaiden yhteistoiminta tai sen puute. Matti Räsänen mukaan uusissa kaupungeissa ja taajamissa integraatioaste on alhainen, sillä väestö on saapunut eri tahoilta eikä paikallisia perinteitä ole vielä ehtinyt syntyä. Tästä syystä kansatieteessä olisikin tutkittava muuttajia integroivia kulttuurin prosesseja. (Räsänen 1985, 88.)

Vaikka 1980-luvulla tehdyn arkielämän tutkimuksen mukaan perinteinen sosiaalinen yhteisöllisyys oli yhteiskunnan rakennemuutoksen tuloksena pelkistynyt paljolti ydinperheeseen, on yhteistoimintaa yritetty vaihtelevalla menestyksellä lähiöissäkin. Se, että aktiivisuus kanavoituu nimenomaan uusimuotoisiin kaupunginosaseuroihin, kertoo Marja Järvelän mukaan suomalaisten elämäntavan ydinperhekeskeisyydestä sekä asumisen ja asunnon tärkeydestä. (Järvelä 1994, 87, 90-91.)

Viime vuosien tutkimuksissa on ollut nähtävissä erilaisia näkökulmia lähiöihin. Tiina-Riitta Lappi on tutkinut Jyväskylän Kuokkalaa sen omista lähtökohdistaan käsin, eikä enää vertaamalla sitä aikaisempiin yhteisöihin. Tutkimusongelmana oli asukkaan suhde asuinalueeseensa ja ympäristöönsä. (Lappi 1997.) Ruotsalainen Kerstin Gunnemark analysoi teoksessaan *Hembygd i storstad* niitä prosesseja, jotka joko estävät tai edistävät asukkaiden kiinnittymistä asuinalueelleen. Tutkielman näkökulma oli kahden eri sukupolven naisten arkipäivän kokemuksissa. (Gunnemark 1998.)

Lähiötutkimukset ovat useimmiten yhtä aluetta koskevia tapaustutkimuksia, ilmeisesti koska ilmiöstä on ollut vaikea saada selkeää kokonaiskuvaa. Johanna Hankonen on hahmotellut lähiöistymisen ajan (1950-luvun alusta 1970-luvun alkuun) Suomea tutkimuksessaan *Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta*. Tälle ajalle oli hänen mukaansa ominaista tehokkuuden korostuminen niin rakentamisessa, vähittäiskaupassa kuin liikenteessäkin. (Hankonen 1994.) Ruotsalainen Ulf Stahre tutki väitöskirjassaan *Den alternativa staden* tukholmalaista kaupunkisuunnittelua ja -kehitystä 1950- ja 1960-luvuilla sekä näitä vastaan noussutta "kyläkuntaliikettä" (ruots. byalagsrörelsen). (Stahre 1999.) Stahren tutkimusongelma sekä -menetelmät ovat samankaltaisia kuin omassa tutkielmassani.

Olarin lähiötä on aiemmin tutkittu kahdessa helsinkiläisessä pro gradu -tutkielmassa. Ensimmäinen niistä oli Merja Puromiehen vuonna 1983 Helsingin yliopiston maantieteen laitokselle tehty tutkielma *Olarin seutu: metsästä kerros- ja pientaloalueeksi*. (HYML: Puromies 1983.) Toinen tutkielma on Virpi Britschgin sosiaalipolitiikan laitokselle tehty *Lähiöelämää Länsiväylän varrella - tutkimus olarilaisten kotitalouksien ajankäytön jäsentymisestä*. (HYSPL: Britschgi 2000.)

1.5 Tutkimuskohteen valinta ja tutkijan suhde siihen

Työskentelin kesän 1999 helsinkiläisessä työväen asumista esittelevässä museossa, jonka ilmapiiri olisi saattanut inspiroida jatkamaan proseminaarissa aloittamaani työväenkulttuurin tutkimusta. Itseäni alkoi kuitenkin kiehtoa ajatus ryhtyä tutkimaan kansatieteessä vähemmän tutkittua aihetta, lähiöasumista. Samana syksynä Olari-seura ilmoitti silloisen kansatieteen laitoksen ilmoitustaululla etsivänsä opiskelijaa tekemään Olarin alueesta historiikkia, jonka seura tulisi julkaisemaan. Otin tehtävän vastaan, ja ryhdyin samalla tekemään pro gradu -tutkielmaani Olari-seuran toiminnasta. Näitä kahta työtä tein täysin erillään toisistaan, eikä yhdistys puuttunut tutkielmaani mitenkään. Itseäni kiehtoivat myös ajatus mahdollisimman "arkisesta" tutkimusaiheesta. Katsoin, että keskiluokkaisessa espoolaisessa lähiössä toimivan kaupunginosayhdistyksen jäsenet olisivat tällä hetkellä juuri sitä "tavallista kansaa", jota kansatieteellisessä tutkimuksessa on varsinkin aikaisemmin yritetty tavoitella. Halusin tutkia jotakin niin jokapäiväistä, että tutkittavan kohteen romantisointi, mihin historian- ja perinteetutkimuksessa tarjoutuu houkuttelevat mahdollisuudet, olisi lähes mahdotonta. Tämä ei tietenkään pidä täysin paikkaansa, sillä pian ymmärsin, että vuonna 1974 espoolaisessa lähiössä syntyneenä halusin tuoda tutkimusaiheeksi oman aikani ja oman kasvuympäristöni.

Aluksi Olari-seuran hallituksen jäsenet olivat epäileviä sen suhteen, saisiko yhdistyksestä tarpeeksi tietoa ja aineistoa pro gradu -tutkielman kirjoittamista varten. Sen sijaan he suosittelivat minulle Olarin alueen koko yhdistyskentän tutkimista tai keskittymistä Lions Clubiin, jota pidettiin merkittävimpänä yhdistyksenä alueella. Yhdistyksen jäsenet valittelivat sitä, että seuran toiminta oli passiivista ja että ihmisiä oli vain vähän mukana. Sain kuitenkin hallituksen vakuutuneeksi siitä, että Olari-seuran tutkiminen olisi relevanttia. Vuosina 2000 - 2001 tein kenttätöitä tutkielmaani varten. Jäsenten haastattelujen lisäksi havainnoin myös nykyisen hallituksen toimintaa, ja kokouksiin osallistuessani tein muistiinpanoja kokousten kulusta. Olin kuitenkin koko ajan enemmän ulkopuolinen havainnoitsija kuin yhdistyksen sisäpiiriläinen, huolimatta

siitä, että osallistuin keskusteluihin silloin, kun aiheena oli Olarin historiikki. Toisin kuin lahtelaista omakotiyhdistystä tutkinut Pirjo Suutari, en ole liittynyt tutkimani seuran jäseneksi. (Vrt. Suutari 1989.)

Itse olen asunut 15 vuotta Friisilässä, noin kilometrin päässä Olarista, mutta niin yhdistys kuin kaikki haastateltavanikin olivat minulle tuntemattomia etukäteen. Mitään kokemuksia tai tarkkoja ennakkotietoja ei itselläni ollut uusien asuinalueiden asukastoiminnasta ennen tutkielman tekoon ryhtymistä. Oma toimintani folkloristiikan ja kansatieteen opiskelijoiden ainejärjestö NEFA:n (jonka jäsenmäärä on kutakuinkin Olari-seuran tasoa) hallituksessa on antanut minulle käsitystä erilaisista yhdistystoimintaan liittyvistä piirteistä. Kokouskäytänteet, yhdistysbyrokratia sekä yhdistyksessä toimimisen ilot ja vaikeudet olivat itselleni jo ennestään tuttuja.

2. NÄKÖKULMIA LÄHIÖIHIN

2.1 Suunnittelu ja arkkitehtuuri

Toisen maailmansodan jälkeen Suomi oli merkittävän murroksen kourissa. Teollistuminen ja taloudellinen nousukausi, väestönkasvu sekä etelään suuntautunut muuttoliike yhdessä sodan rakennuskannalle aiheuttamien tuhojen ja 400 000 karjalaisen asuttamisen kanssa pakotti etsimään ratkaisuja asuntopulaan. Vaikea tilanne tarjosi mahdollisuuden kaupunkisuunnittelun ja -rakentamisen kehittämiseen Suomessa. (Hurme 1991, 174.)

Tärkeänä vaikuttajana kyseisen ajan suunnittelussa oli asemakaavaopin professori Otto I. Meurman, joka vuonna 1947 julkaisi Asemakaavaoppi-teoksen. Hänen ajattelunsa pohjautui puutarhakaupunkiajatteluun, Eliel Saarisen Suur-Helsinki -suunnitelmaan sekä angloamerikkalaiseen lähiöajatteluun. Asemakaavaopissa Meurman määritteli lähiön 2000 - 10 000 asukkaan alueeksi, joka "oli vihervyöhykkeen toisistaan erottamien asumisolujen muodostama kaupungin tai muun taajaman osa, jolla oli oma keskiönsä virastoineen ja erikoisliikkeen". (Haarni 2000, 58.)

Vuonna 1946 toteutettiin suuri alueliitos, jossa Helsingin kaupunkiin liitettiin sitä ympäröineitä esikaupunkikuntia. Näitä olivat mm. Kulosaari ja Munkkiniemi. Alueliitos moninkertaisti Helsingin pinta-alan ja mahdollisti uusien asuinalueiden rakentamisen. Näitä lähiörakentamisen ensimmäisessä aallossa syntyneitä asuinalueita olivat esimerkiksi Herttoniemi, Maunula ja Pohjois-Haaga. (Astikainen et al. 1997, 5; Haarni 2000, 56-58.) Alueliitoksen taustalla oli myös ideologinen valinta saksalaisperäisen kaupunkisuunnittelun ja angloamerikkalaisen itsenäisiä esikaupunkeja korostavan näkemyksen välillä. Alueliitoksia pidettiin järjestelmällisen kaupunkikehityksen välttämättöminä edellytyksinä, sillä hallinnollisen hajanaisuuden katsottiin johtavan luokkaerojen kasvuun sekä kaupunkien hyvinvoinnin vaarantumiseen. (Haarni 2000, 56.)

Otto I. Meurmanin teoksen lisäksi toinen merkittävä vaikuttaja suomalaisten lähiöiden rakentamisessa oli Heikki von Hertzenin pamfletti vuodelta 1946 "Koti vai kasarmi lapsillemme", jota voidaan pitää lähtölaukauksena Tapiolan rakentamiselle. Pamfletti

levitti Suomeen keskieurooppalaista puutarhakaupunkiaatetta. (Astikainen et al. 1997, 24.)

Tapiolasta tulikin aikansa mallilähiö, jossa kiinnitettiin huomiota paitsi rakennuksiin, niin myös pihoihin ja luonnonmaastoon. Toiminnallisesti Tapiola oli omavarainen, siellä oli työpaikkoja, palveluita sekä yhdistyksiä. (Hurme 1991, 176.) Se oli vastaus kritiikkiin, jota mm. von Herzen kohdisti "kivikaupunkien" "kasarmeihin". (Roivainen 1999, 12.) 1960-luvulle tultaessa kuitenkin ammattisuunnittelijoiden asenteet Tapiolaa kohtaan muuttuivat kriittisemmiksi. Tapiolan katsottiin edustavan sekä kaupunkisuunnittelullisesti että yhteiskunnallisesti vanhentuneita arvoja ja tavoitteita. Tapiolaan oli muuttanut pääasiassa ylempiä sosiaaliryhmiä, vaikka alueelle olikin suunniteltu kerros- ja pientaloja lomittain sosiaaliryhmien sekoittamiseksi. (Hurme 1991, 176.)

1960-luvulla alettiin kritisoida "metsälähiöitä", jotka eivät tarjonneet asukkaille tarpeeksi kontakteja, johtuen niiden väljästä rakenteesta ja vähäisistä palveluista. (Haarni 2000, 58.) Tällaisesta esimerkkinä oli 1960-luvulla rakennettu Pihlajamäki, joka rakennettiin samojen periaatteiden mukaan kuin Tapiola, mutta jonka vähäiset palvelut ja työpaikat aiheuttivat sen, ettei lähiö ollut enää toiminnallinen yhdyskunta, vaan ostoskeskuksen varassa toimiva asuntoalue. (Hurme 1991, 177.) Ratkaisuna nähtiin ruutukaavaan perustuva tiiviimpi ja kaupunkimaisempi "kompaktikaupunki", missä palvelut sijoitettiin lähemmäs asukkaita ja näin rikastutettiin asukkaiden välistä vuorovaikutusta. (Haarni 200, 58; Hankonen 1994, 26.) Syntyi iskulause "kompaktikaupunki on kontaktikaupunki". (Astikainen et al. 1997, 261.)

Samaan aikaan Helsingin nopea kasvu oli alkanut huolestuttaa Espoon kauppala ja Helsingin maalaiskuntaa (nykyinen Vantaa), jotka pelkäsivät menettävänsä itsenäisyytensä. Ympäristökunnat alkoivat kilpailla Helsingin kanssa uusista asukkaista. Kilpailuvalttina oli halvemman tonttimaan ansiosta edullisemmat asunnot. Kaupungit tekivät rakennusyhtiöiden kanssa ns. aluerakentamissopimuksia, joiden pohjalta yhtiöt rakensivat nopeasti, edullisesti ja tehokkaasti tiiviitä asuinalueita. (Kortteinen 1982, 29 - 31.) Tähän tehokkuusajatteluun sopi hyvin ruutukaavan uusi tuleminen. Myös teollinen elementtituotanto auttoi asuntorakentamisen rationalisoinnissa ja nopeuttamisessa. Tehorakentamisella ei kuitenkaan pystytty tuottamaan onnistunutta kaupunkimaista ympäristöä. Näin ollen "kompaktikaupungit" jäivät samalla tavalla kaupunkirakenteesta irrallisiksi saarekkeiksi kuin "metsäkaupungitkin". (Haarni 2000, 60.)

1960-luvun ennustukset pääkaupunkiseudun nopeasta väestönkasvusta osoittautuivat liioitelluiksi, sillä Helsingin väestönkasvu pysähtyi jo 1960- ja 1970-luvun vaihteessa. (Astikainen et al. 1997, 260.) Rakentaminen toki jatkui pääkaupunkiseudulla edelleen. 1970-luvun jälkeen lähiörakentaminen hidastui ja 1980-luvulla se oli pääasiassa täydennysrakentamista sekä pientalovaltaisten asuinalueiden rakentamista. Uudet lähiöt pyrittiin rakentamaan moni-ilmeisiksi ja samalla aloitettiin vanhojen lähiöiden perusparantaminen. 1990-luvulla kiinnitettiin edelleen huomiota perusparantamiseen, ja erilaisten kehittämishankkeiden avulla kartoitettiin fyysisen ja sosiaalisen ympäristön puutteita. (Roivainen 1999, 12.)

2.2 Lähiökeskustelu sanomalehdessä

Lähiöt ovat olleet lehtikirjoittelun kohteena lähes koko olemassaolonsa ajan. Irene Roivainen on väitöskirjassaan *Sokeripala metsän keskellä* käsitellyt Helsingin Sanomien lähiökirjoittelua vuosien 1955 ja 1995 välillä. Ensimmäisenä kymmenenä vuotena kirjoitukset olivat luonteeltaan positiivisia, ja nopeaa muutosta - uusien asuinalueiden rakentamista kaupungin reunan perinteiseen kulttuurimaisemaan - ei pidetty uhkana vaan luonnollisen ja väistämättömän kehityksen jatkumona. Tänä aikana lähiöistä sai eniten huomiota Tapiola, jota ei kuitenkaan yleensä luonnehdittu kirjoituksissa lähiöksi vaan puutarhakaupungiksi. Huomiota sai Tapiolan ainutkertaisuus ja sen rakentajien idealistinen pyrkimys tehdä Tapiolasta eräänlainen "malliyhteiskunta". (Roivainen 1999, 39 - 45.)

1960-luvun puoliväliin tultaessa lähiökirjoittelu muuttui arkipäiväisemmäksi. Lähiöt eivät enää edustaneet lupauksia uudesta uljaasta lähiöstä. Tähän vaikutti muun muassa lähiöiden rakentaminen yhä kauemmas Helsingin keskustasta sekä rakennettavien alueiden lisääntyminen. Aluerakentajat tuottivat lähiöitä sarjatuotantona eivätkä enää käyttäneet tunnettuja arkkitehtejä. (Roivainen 1999, 51-53.) 1960-luvulla tapahtuu lähiökirjoittelussa Roivaisen mukaan dramaattinen käänne. Tästä lähtien aina 1990-luvun alkuun kirjoittelun painopiste on ollut lähiöiden ongelmien kuvaamisessa ja ongelmien ratkaisuyrityksissä. Roivainen esittelee kolme ongelmakirjoittelun teemaa: lähiö fyysisenä, sosiaalisena ja toiminnallisena kategoriana. Fyysisestä kategoriasta Roivainen erottaa kolme alateemaa: luonnoton lähiö, epätäydellinen lähiö sekä lähiö riskiyhteiskuntana. (Roivainen 1999, 56-57.) Sosiaalisen kategorian alateemoina ovat eristyneisyys, sosiaaliset ongelmat ja viranomaisyhteistyö sekä asukastoiminta.

(Roivainen 1999, 80.) Toiminnallisen kategorian kirjoitukset kuvaavat lähiötä puutteellisten palveluiden kautta. (Roivainen 1999, 74.)

1990-luvun puolivälistä Roivainen erottelee kaksi eri diskurssia: lähiöiden slummiutumisen sekä kotiseutuistumisen. Edellinen oli jatkoa ongelmakeskeiselle lähiödiskurssille, mutta jälkimmäistä kotiseutudiskurssia Roivainen pitää uutena tapana puhua lähiöistä. Tästä oli esimerkkinä myös Helsingin Sanomien Elämää lähiössä-kirjoitussarja, josta koottiin myöhemmin kirja *Elämää lähiössä*. (Astikainen et al. 1997.) Kirjoitussarja purki myyttiä lähiöstä onnettomien ja juurettomien ihmisten asuinpaikkana. Toimittajat halusivat antaa tilaa asukkaiden omille kuvauksille elämästä lähiöissä. Roivainen nimittää Helsingin Sanomien kirjoitussarjaa "kotiseutuistamiseksi", joka tuotti monelle lähiölle paikallisen identiteetin. (Roivainen 1999, 104 - 108.)

Käsittelin laajasti Roivaisen väitöskirjaa, sillä Helsingin Sanomilla on varsin vahva asema suomalaisessa tiedonvälityksessä, ja julkinen keskustelu on omalta osaltaan vaikuttanut myös tiettyjä asioita ajavien yhdistysten toimintaan. Näin ollen myös Olari-seuran toiminta on nähtävä osana laajempaa keskustelua, myös mahdollisten ongelmien torjuna ja "kotiseutuistajana".

2.3 Mistä tulivat lähiöiden asukkaat?

1950-1970 -lukujen suomalaisen yhteiskunnan suuri rakennemuutos merkitsi elinkeinorakenteen muutosta ja kaupungistumista. Suomi urbanisoitui Euroopankin mittakaavassa ennätykselliseen tahtiin. Paradoksaalisesti tämä kaupungistuminen tapahtui kuitenkin luonnon keskelle rakennettujen lähiöiden avulla. (Hankonen 1994, 14.) Usein esitettyä käsitystä maalaisten täyttämistä lähiöistä voidaan kuitenkin kyseenalaistaa, sillä esimerkiksi Helsingin Sanomien Elämää lähiössä -kirjoitussarjaan osallistuneista 200 kirjoittajasta vain yksi tai kaksi oli muuttanut lähiöön suoraan maalta. Yleisemmin lähiöön muuttajat olivat joko syntyperäisiä helsinkiläisiä tai sitten he olivat alunperin kotoisin maalta, mutta asuneet Helsingin keskustan pienissä asunnoissa. (Astikainen et al. 1997, 263.) Myös useat tätä tutkielmaa varten haastatellut muuttivat Helsingistä Olariin, koska he olivat saaneet opintonsa suoritettua, ja perheen perustaminen vaati isompaa asuntoa. Harri Hypén on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut vuosien 1969 ja 1994 välillä Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle muuttaneita, ja todennut, että muualta Suomesta muutettiin ensin Helsinkiin, ja sieltä sitten Espooseen

tai Vantaalle. Esimerkiksi vuosina 1970 - 1994 Vantaalle ja Espooseen muuttaneista oli 70 % sellaisia, jotka muuttivat Uudenmaan kunnista. (HYSL: Hypén 1997, 13-17.)

Myös Olarin alkuvuosina muuttajat olivat pääosin Uudeltamaalta, sillä vuonna 1974 yhteensä 1167 alueelle muuttajasta valtaosa eli 76 % muutti Uudenmaan läänin alueelta ja 24 % muista lääneistä. (Väestö 1.1.1975 ja väestönmuutokset 1974.) Tässä tilastossa ei tosin ole ilmoitettu kuinka moni tuli kaupungeista ja kuinka moni maalaiskunnista. 25 vuotta myöhemmin eli vuonna 1998 tulomuutto alueelle oli 830 henkeä, joista 61 % muutti Uudenmaan alueelta ja 32 % muista lääneistä sekä 7 % ulkomailta. (Espoo alueittain 1998, 37.)

Useimmiten muuttaminen uusiin asuntoihin lähiohön merkitsi ihmisille asumistason ja asumisväljyyden parantumista, varsinkin jos edellinen asunto oli kantakaupungin ahdas asunto tai kaupunkien laitamien "mummonmökki". (Astikainen et al. 1997, 9; HYSL: Hypén 1997, 13 - 17; Ks. myös Lehtonen & Räsänen 1973, 70-71.) Kimmokkeina asumistason parantumiseen ja omistusasumisen lisääntymiseen olivat lainoja syönyt korkea inflaatio ja verovähennykset. Myös vuokrasäännöstelyn ansiosta halvat vuokrat edesauttoivat lainapääoman keräämisessä ja mahdollistivat oman kodin ostamisen. Aravalainoitus ja asumistukijärjestelmä laajenivat 1970-luvun alussa. (Juntto 1997, 40.) Edellämainitut olosuhteet tosin tukivat yhtä lailla myös vuokra-asumista eikä pelkästään omistusasumista, mutta ilmeisesti ihmiset ovat kokeneet jälkimmäisen kuitenkin tavoiteltavampana asumismuotona.

2.4 Espoolaiset kaupunginosayhdistykset

Suomen Kotiseutuliitto on julkaissut teoksen *Yhteistyössä vaikuttaen - kotiseututoimintaa Suomessa 1990-luvulla*, missä kotiseututyö nykypäivän Suomessa kuvataan sosiaalisesti sävyttyneeksi kansalaistoiminnaksi, jonka tavoitteena on kotiseudun kehittäminen niin henkisesti kuin taloudellisella alalla. Kotiseututyön kenttä jakautuu kolmeen lohkoon, jotka ovat kulttuuri- ja perinnetoiminta, ympäristönsuojelu ja -hoito sekä aktiivinen kotiseutupolitiikka. Toiminnan lähtökohtina mainitaan olevan paikalliset erityispiirteet ja kotiseudun omaleimaisuus. (Yhteistyössä vaikuttaen - kotiseututoimintaa Suomessa 1990-luvulla 1996, 7-8.)

Vuonna 2001 Suomessa toimi noin 650 kotiseutuyhdistystä, joista noin 60 % toimii kaupungeissa ja 40% maaseudulla. (Juhani Railo, suullinen tiedonanto 24.10.2001.)

Käytän tässä tutkielmassa Olari-seurasta termiä kaupunginosayhdistys sen sijaan että puhuisin kotiseutuyhdistyksestä, sillä edellinen tarkempana käsitteenä kuvaa paremmin Olari-seuraa. Myös espooalaisten yhdistysten vuonna 1980 perustettu kattojärjestö muutti nimensä Espoon Kotiseutuyhdistysten liitosta muutamia vuosia sitten Espoon Kaupunginosayhdistysten liitoksi. Syitä nimenmuutokseen oli useita. Yksi tärkeimmistä oli Helsingin vastaavan yhdistyksen (Helsingin Kaupunginosayhdistysten liitto) nimi. Sanaa kotiseutuyhdistys pidettiin vanhanaikaisena verrattuna kaupunginosayhdistykseen, joka myös kuvaa paremmin muuttuvassa Espoossa toimivien yhdistysten toimintaa, missä on kaavoitukseen vaikuttaminen tullut yhä tärkeemmäksi. (Arja Salmi, sähköpostikirje tekijälle 11.1.2001.) Sanan asukasyhdistys käyttämistä olen välttänyt kahdesta syystä. Ensinnäkin asukasyhdistyksiksi kutsutaan nimenomaan poliittisesti vasemmistolaiseksi suuntautuneen Asukasliitto ry:n jäsenyhdistyksiä. Esimerkiksi Espoon Matinkylässä toimi 1980-luvulla Matinkylä-seura sekä Matinkylän asukasyhdistys. (Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001.) Toinen syy, miksi sanaa asukasyhdistys ei suositella käytettävän on, että tässä sanamuodossa yhdistyksen katsotaan toimivan pelkästään asukkaiden varassa, vaikka usein toiminnassa on mukana myös yrityksiä sekä muita yhteisöjä. (Juhani Railo, suullinen tiedonanto 24.10.2001.)

Espoossa toimii tällä hetkellä 58 kaupunginosayhdistystä, joiden jäsenmääräksi arvioidaan 15 000 henkeä. Yleisimpiä toimintamuotoja ovat erilaisten juhlien järjestäminen, tiedotuslehtien ja kotiseutukirjojen julkaisu, perinteen tallentaminen, retket sekä asukasillat. Toiminta voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen: asukkaiden edunvalvontaan ja yhdessäoloon eli perinteisempään kotiseututoimintaan. Ominaista Espoole on, että siellä on kahdenlaisia kaupunginosayhdistyksiä. Pienillä omakotialueilla toimii yhdistyksiä, joihin saattaa kuulua lähes kaikki alueen taloudet. Suurten lähiöiden yhdistyksiin taas kuuluu usein suhteellisen pieni osuus alueen asukkaista, mutta jotkut näistä yhdistyksistä järjestävät hyvinkin suuria massatapahtumia kuten esimerkiksi Leppävaaran Raittikarnevaalit. (EKM:Salminen 1994; Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001.)

Espoon ensimmäinen kotiseutuyhdistys, Esbo hembygdsförening, perustettiin jo vuonna 1919, mutta vasta 1940- ja 1950-luvuilla alettiin kotiseutuyhdistyksiä perustamaan pientaloalueille. 1960- ja 1970-luvuilla, Espoon nopean kasvun ja lähiöiden rakentamisen kaudella, perustettiin Espooseen yhteensä 30 kotiseutuyhdistystä. Näiden yhdistysten toiminnassa perinteisen kotiseututyön osuus jäi taka-alalle, ja niiden merkitys paikallisina vaikuttajina ja edunvalvojina korostui. (EKM: Salminen 1994.) Myös Olari-seuran syntyminen ja toiminnan tarkoitus noudatti näitä yleisiä

suuntaviivoja. Yleisesti vapaaehtoinen yhdistystoiminta on nähty yhteiskunnallisen kokonaisrakenteen osana, jotka toimivat välittävänä tasona kansalaisten ja viranomaisten välillä. (Veteläsuu 1982, 1.) Erityisen selkeästi tämä ominaisuus on nähtävissä kaupunginosayhdistysten toiminnassa.

3. OLARI ALUEENA

3.1 Olarin lähiö 1970- ja 1980-luvuilla

Olarin alue sijaitsee Etelä-Espoossa, noin 15 kilometriä Helsingin keskustasta länteen. Alueella oli vanhastaan sijainnut harvaa vanhaa omakoti- ja kesämökkiasutusta, (Liite I, kuva 2.) mutta pääosin Olarin alue oli ennen kerrostalojen rakentamista rakentamatonta metsää ja kalliota. (Olarin viesti joulukuu 1999; HYML: Puromies 1983, 52, 81.) Olarin lähiön syntyhistoria ajoittuu vuoteen 1958, jolloin Rakennus Oy Arjatsalon perustajat Leo Lyytikäinen ja Arvi Arjatsalo ostivat Storsin kartanon 150 hehtaarin maat ja ryhtyivät suunnittelemaan nykyaikaisen asuinalueen rakentamista. Alkuperäinen alue sijaitsi jonkin verran nykyisestä Olarista pohjoiseen, mutta jo tehdyt suunnitelmat eivät toteutuneet johtuen ilmeisesti siitä, että rakentaminen olisi sijoittunut jo silloin hahmottumassa olleen Keskuspuiston alueelle. Tämän vuoksi rakennusliike ryhtyi neuvottelemaan kunnan kanssa maanvaihdesta hieman etelämpään. Hankkeen eteen viemiseksi mukaan otettiin jo kokeneempi rakennusyhtiö A. Puolimatka, jonka osuudeksi tuli yksi kolmasosa tulevasta hankkeesta. 3. toukokuuta 1968 päästiin allekirjoittamaan sopimus näiden kahden rakennusliikkeen ja kaupungin välillä Olarin ensimmäisen vaiheen rakentamisesta. (Olarin viesti joulukuu 1999.)

Alueen asemakaavan ja talojen piirrustukset on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Simo Järvinen-Eero Valjakka. Suunnittelun kunnianhimoisena pohjana oli suomalaisen empireaikakauden kaupunkirakenne ja funktionalismin periaatteet. Ominaista suunnittelulle oli ruutukaava, talojen muodostamat korttelipihat (Liite I, kuva 3.) sekä jalankulun ja autoliikenteen erottaminen toisistaan sekä liiketilat talojen pohjakerroksissa. Tiiviillä rakentamisella alueesta haluttiin tehdä selkeästi kaupunkimainen. (TOK:Arkkitehti Simo Järvisen muistiinpanot.)

Ensimmäiset kerrostalot nousivat Olarinmäelle vuonna 1969. Alueelle valmistui rakennustyyliältään kahdenlaisia kortteleita. Arjatsalon rakentamat talot ovat punatiilipintaisia 2-9-kerroksisia taloja, joiden julkisivuja elävöittävät kirkkaat värielementit. (HYML: Puromies 1983, 78.) Arjatsalon talot poikkesivat aikansa lähiörakentamisesta siinä, että ne muurattiin punatiilestä rakentamispaikallaan. Niiden erityispiirteenä on asuntokohtainen sauna, josta on myös yleensä suora käynti parvekkeelle. (Hankonen 1994, 449-451.) Puolimatkan kerrostalot ovat nelikerroksisia

harmaita betonielementtitaloja. Kortteleiden halki kulki kävelytie, Ruomelanraitti, jonka varrella on ostoskeskus sekä erilaisia liikkeitä ja toimistoja talojen pohjakerroksissa. (HYML: Puomies 1983, 79.)

Asukkaita oli alueella vuoden 1970 loppuun mennessä noin 1100. Väkimäärän oli tarkoitus kaksinkertaistua joka vuosi, sillä vuoden 1972 lopussa asukasmäärän arvioitiin olevan 4800. (LV 10.12.1970.) Olari veti puoleensa erityisesti akateemisia nuoria perheitä sekä eläkeläisiä. Haastattelujeni perusteella tyypillinen Olariin muuttaja oli muualta Suomesta Helsinkiin opiskelemaan tullut, joka oli perustanut perheen ja tarvitsi isomman asunnon. Omistusasuntojen määrä oli Olarin alkuvaiheessa suuri verrattuna vuokra-asuntoihin. Osa asunnoista oli kyllä aravalainakelpoisia, mutta aravalainavarauksia niille ei oltu tietävästi haettu. (LV 10.12.1970.)

Olari jatkoi kasvuaan 1970-luvun puolivälissä. Niin sanottu vanha Olari oli saatu valmiiksi ja rakentamisen painopiste siirtyi Olarista länteen päin. Tämän alueen nimeksi tuli Kuitinmäki, jonka harjannostajaisia vietettiin vapun 1973 tienoilla. (Olarin uutiset joulukuu 1999.) Rakennusyhtiöt Arjatsalo ja Puolimatka rakensivat Kuitinmäen puoliksi. Vuosi 1975 oli Olarille siinä mielessä merkittävä, että alueen suunnittelijat Simo Järvinen ja Eero Valjakka saivat rakennus- ja yhdyskuntasuunnittelun valtion palkinnon. Olarin maine eräänlaisena suomalaisen lähiörakentamisen mallialueena sai virallisen vahvistuksen. (Astikainen et al. 1997, 190-195; Hankonen 1994, 448.) Vuonna 1975 Olari sai myös kauan kaivatun ala-asteensa. Kuitinmäki rakennettiin yksinkertaisemmin ja edullisemmin kuin Olarin ensimmäinen vaihe, ja sinne tuli myös vuokra-asuntoja. Tämä ei kaikkia "vanhoja" olarilaisia miellyttänyt:

Me ehkä siinä tehtiin yks virhe, me tätä mainostettiin liikaaki et Olari on tämmönen aktiivisten nuorten ja eläkeläisten hyvin viihtyisä asuinpaikka, ni kaupungissa tehtiin sit päätöksiä että Kuitinmäen suunnassa täytyy panna lisää vuokrataloja, ja muuttaa tämä keskiarvo jatkossa sitten muistuttamaan Espoon kaupungin keskimääräistä struktuuria, ja sit sinne tuli ensimmäiset vuokratalot sinne Kuitinmäen perukalle ja sit Kuitinmäki II:seen eli S-Marketin alapuolelle tehtiin viel lisää, sinnehän tuli sit Hoasia ja ja kaupungin vuokrataloa, et sitä struktuuria sit ihan väen väkisin muutettiin (TOK:H/Antti.)

Huomattakoon, että muut haastateltavat eivät puuttuneet sosiaalisen jakauman muutokseen, eli tätä ei voida pitää yleisenä käsityksenä vuokra-asujista. Päinvastaisiakin näkemyksiä esiintyy: eräs informantti on pannut merkille, kuinka myös vuokratalojen pihat ovat kauniita ja talkoisiin osallistutaan. (TOK:H/Raili.) Yleensä

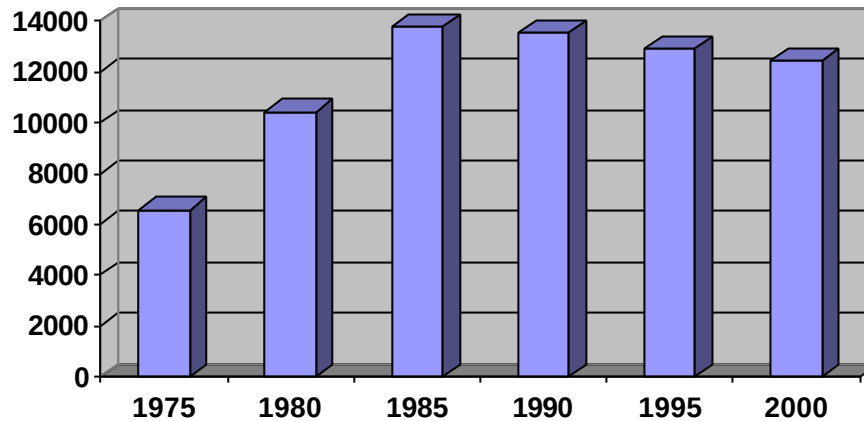
ihmisiä haittasi Kuitinmäen rakentamisessa se, että monet palvelut siirtyivät Olarin vanhalta Raitilta puoli kilometriä uuteen Kuitinmäen ostoskeskukseen, joka valmistui vuonna 1977. (HYML: Puromies 1983;) Vastakkaisiakin mielipiteitä rakentamisen lisäämisestä oli: vuonna 1974 olarilainen liikkeenharjoittaja valitti sitä, että on niin vaikea saada työntekijöitä että hänen täytyy ilmoitella Savon Sanomia myöten saadakseen jonkun töihin. Tämä johtui siitä, että liikeapulaisilla ei ole varaa ostaa osaketta ja näin pitäisikin olla halpoja vuokra-asuntoja. (Espoon Sanomat 19.3.1974.) Ostoskeskus rakentui parkkipaikkana toimivan torin ympärille, ja muodosti koko alueen uuden keskuksen. (Liite I, kuva 4.) Myöhemmin ostoskeskukseen tuli mm. kirjasto, kaupunkitoimisto, ravintoloita, erilaisia liikkeitä, ruokakauppoja sekä lähes jokaisen 1980-luvulla toimineen pankin toimipiste, mistä syystä ostoskeskus sai lempinimen "vekseliaukio". (TOK:H/Antti.)

Arjatsalon ja Puolimatkan rakentama Kuitinmäen pohjoisosa ostoskeskuksen ympärillä muistuttaa rakennustyylistään vanhaa Olaria, mutta alueen eteläosa on rakennuskannaltaan vaihtelevampaa, sillä siellä on edellisten rakentajien lisäksi myös Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön ja Espoon kaupungin rakennuttamia vuokrataloja. (HYML: Puromies 1983, 81.) Kolmantena Olarin osa-alueena rakennettiin Papinniityn alue (viralliselta nimeltään Kuitinmäki II), joka valmistui Kuitinmäen eteläosaan vuonna 1985. (Olarin viesti joulukuu 1999.) Kuitinmäen ja Papinniityn välisellä alueella aloitti 1984 toimintansa yläasteen koulu. Päiväkoteja oli alueella vuonna 1983 13 ja ala-asteen kouluja kolme. Alue oli pääpiirteissään valmis, mutta aluetta täydennettiin edelleen. (Espoo alueittain 1980-luvulla, 74.) Vaikka lähiö oli täyttänyt vasta 15 vuotta, havaittiin, että Arjatsalon rakentamien maineikkaiden kerrostalojen tiiliseinät alkoivat mureta. Syiksi mainittiin joidenkin tiilierien heikko laatu, suunnitteluvirheet ja vaikea sää. Asukkaat eivät kuitenkaan joutuneet kärsimään tästä, vaan rakennusyhtiö ja tiilien myyntiyhtiö sitoutuivat korvaamaan rikkoutuneiden tiilien vaihdon. (HS 10.8.1985.)

3.2 Olari 1990- ja 2000-luvuilla

1990-luvulla Olari oli jo rakennuskantansa suhteen valmis lähiö. Alueella tapahtunut rakennustoiminta oli lähinnä täydennysrakentamista ja vanhimpien osien kunnostamista. (Olarin viesti joulukuu 1999.) Kuten kuvioista 1 nähdään, on Olarin väkiluku kääntynyt hienoiseen laskuun 1980-lopulta lähtien. Lapsien ja nuorten aikuisten määrä on laskussa

ja keski-ikäisten ja eläkeläisten määrä nousussa. Työttömiä oli Olarissa 1990-luvun puolivälissä selvästi vähemmän kuin Espoossa keskimäärin. Suurimmat sosiaaliset ongelmat olivat vanhusten oman elämän hallinta sekä Kuitinmäen keskuksen joidenkin nuorten syrjäytyminen. Olarin asunnoista on 73 % omistusasuntoja, kun Espoon keskiarvo on 58,5 %. (Sirén 1997, 14.) Korkeakoulutettuja 15 vuotta täyttäneistä oli 43,7 %. Koko Espoossa määrä oli 38,6 %. (Työssäkäyntitilasto 1997.)

Kuvio 1: Olarin väkiluvun kehitys eri vuosina. (Helsingin seudun aluesarjat -tilastotietokanta. Sähköinen lähde.)

Seuraavassa katkelmassa kuvaan Olaria sellaisena kuin sen näin 5.11.2001:

Olariin lähtee linja-autoja Helsingistä ruuhka-aikaan noin kymmenen minuutin välein. Leveätä Länsiväylää pitkin matkaan menee noin 15 - 20 minuuttia. Jään bussista pois Ruomelantiellä ja nousen Ruomelanraitin kävelytielle. Tämä on Olarin lähiön vanhinta osaa. Ruomelanraitti on rakennettu kallionjyrkänteelle ja tänne on sijoitettu 2-9-kerroksisia taloja. Etelässä levittäytyy laaja pientaloalue. Ruomelanraitti oli asukkaiden mukaan 1970-luvun alussa vilkas kauppakatu. Tällä hetkellä siellä on päiväkoteja, partureita, pieniä toimistoja, kaksi ravintolaa, uimahalli sekä nuorisotilana toimiva Talvipuutarha. Ympäristö on viehättävä, mutta vaikka kello on puoli neljä, ihmisiä näkyy ulkona vain vähän. Kauempana etelässä siintää talojen väleistä kirkkaita valkoisia ja punaisia valoja. Arvelen niiden kuuluvan Isolle Omenalle, tällä hetkellä Suomen toiseksi suurimmalle ostoskeskukselle. Jatkan kävelytieta Olarinkadun ylitse Olarin uudempaan osaan, Kuitinmäkeen. Rakennukset, punatiiliset ja harmaat kerrostalot, näyttävät samanlaisilta kuin Ruomelanraitilla, kuitenkin tämä puoli ei ole yhtä arvostettua kuin "Vanha Olari". Kerrostalojen sisäpihoilla näkyy leikkiviä lapsia, muuten

maisema on hiljainen. Käännyin etelään päin, ja ohitan suuren päiväkodin, jonka pihasta vanhemmat ovat hakemassa lapsiaan. Tulen neliönmuotoiselle aukiolle, joka on Olarin alueen kaupallinen keskus, Kuitinmäki. Asuessani nuorempana viereisellä Friisilän asuinalueella kävin Kuitinmäessä lähes päivittäin. Täällä oli kaupat, pankit sekä kirjasto. Aukion keskellä on parkkipaikka, josta oli yleensä hankala löytää autolle tilaa. Nyt parkkipaikka on vain puolillaan. Katselen aukiota, aikaisemmin täällä oli neljä ruokakauppaa, nyt vain yksi, S-market. Pankkeja oli 1980-luvulla parhaimmillaan seitsemän erilaista. Nyt näkyy vain Osuuspankin ja Nordean nimikyltit, mutta nekin pankit ovat nyt sulkeneet ovensa ja muuttaneet Isoon Omenaan. Posti, kukkakauppa, autokoulu, valokuvausliike, kenkäkauppa sekä muita liikkeitä on kuitenkin jäljellä. Ravintoloiden ja videovuokraamojen määrä on lisääntynyt. Yritän käydä kirjastossa, mutta ovella ilmoitetaan sen muuttaneen Isoon Omenaan. Samassa rapussa sijaitsee nyt Espoon päihdepysäkki. Sitä ei sentään ole sijoitettu Omenaan. Mutta toisin kuin jotkut asukkaat ovat väittäneet, ostoskeskus ei suinkaan ole rähjäinen, palvelut ovat vielä melko monipuoliset eikä graffiteja ei osu silmiini. Mutta vaikka kello on yli neljän, entinen vilkkaus on eittämättä poissa. Jatkan kävelyä ostoskeskuksen läpi etelään päin. Myös itsepalvelukirpputori on ilmeisesti viime vuosikymmenellä tullut tänne. Kerrostaloja, päiväkoteja, kouluja, ihmisiä matkalla töistä kotiin. Näin vastavalmistuneen sillan, Piispansillan, joka on rakennettu Länsiväylän yli. Se yhdistää Olarin ja Matinkylän lähiöt. Piispansillalla on melko vilkas liikenne. Sitä pitkin pääsee Isoon Omenaan. (TOK:Kenttäpäiväkirja.)

Helsingin Sanomat julkaisi 3.11.2001 Isosta Omenasta artikkelin, jossa Isoa Omenaa nimitettiin Suomen amerikkalaisimmaksi ostoskeskukseksi. Siellä käy 140 000 asiakasta viikossa. Isossa Omenassa on tarkoitus ostosten teon lisäksi viettää vapaa-aikaa. Siellä on baareja, ravintoloita, elokuvateatteri, kirjasto, kappeli. Lisäksi sen katolle on rakennettu eläkeläisille 95 luksusasuntoa, joista pääsee hisseillä suoraan ostoskeskukseen. (HS 3.11.2001.)

1990-luvulle oli tyypillistä suurten kauppaliikkeiden rakentaminen Olarin eteläpuolelle Länsiväylän varteen. Sinne rakennettiin mm. Citymarket, Seston etujätti sekä toimistorakennuksia. Automarkettien ja Ison Omenan kaltaisten vapaa-ajanviettokeskusten rakentamisen voidaan katsoa olevan jatkumoa Johanna Hankosen kuvailemalle 1950 - 1970 -lukujen "tehokkuuden yhteiskunnalle", mille oli ominaista tehokkuusajattelu niin asuntorakentamisessa, vähittäiskaupassa kuin myös liikenteessäkin. (Hankonen 1994, 471 - 473.) Esimerkkinä - käsitteenä hieman epämääräisestä - "amerikkalaisuudesta" voidaan pitää asuntojen ja kappelin

rakentamista ostoskeskuksen yhteyteen. Useimmat haastateltavistani näkevät Ison Omenan rakentamisen vähentävän Olarin lähipalveluita:

No kyllä siinä kaikenlaista muutosta tapahtu, alkuun se oli, liikekeskus oli vanhan Olarin keskustassa, sieltä se muutti siihen torin ympärille ja sitten Citymarketin tuleminen etelään rupes kuihduttamaan sitä, ja nyt kun on tulossa tää Iso Omena niin sen myötä se keskus kuihtuu lopullisesti, niinhän se aina käy. (TOK:H/Jorma.)

Jotkut haastateltavista syyttävät myös asukkaita itseään siitä, että he siirtyvät pienistä liikkeistä edullisempien suurten markettien asiakkaiksi. Tämäkin tosin on tulosta keskusliikkeiden markkinoinnista: lähimyyvälöitä ei enää perusteta lähelle asutusta eivätkä muut myymälät tarjoa samoja hintaetuja kuin saman keskusliikkeen ylläpitämät automarketit. (Hankonen 1994, 267.) Helsingin Sanomissa julkaistiin alkuvuodesta 2002 laaja uutinen kauppakeskusten näivettämistä lähikaupoista. Erään ennusteen mukaan pelkästään pääkaupunkiseudulta häviää lähivuosina toista sataa ruokakauppaa. Esimerkkitapauksena oli Kuitinmäen ostoskeskus, mistä monet liikkeet ovat muuttaneet Isoon Omenaan. Espoon kaupungilla on jo ryhdytty hahmottelemaan kehittämissuunnitelmia siitä, miten ostoskeskus saataisiin pysymään elossa ja kuinka turvattaisiin asukkaiden palvelut sekä yrittäjien toimeentulo. Mukana ratkaisua keksimässä olisi kaupunki yhdessä asukkaiden ja yrittäjien kanssa. (HS 8.1.2002.)

Kuitenkaan Isoa Omenaa ei voi kuvata pelkästään negatiivisesti asukkaiden elämään vaikuttaneena asiana. Ensinnäkin se on rakennettu asutuksen ja valmiiden liikennereittien varrelle, ja myös olarilaisille se on kävelymatkan päässä kotoa. Näin ollen se ei yleisesti vähennä olarilaisten tai matinkyläläisten lähipalveluita eikä se ole kovin hyvä esimerkki automarketista. Muista ostoskeskuksista Iso Omena poikkeaa siinä, että sinne on sijoitettu runsaasti julkisia palveluita. Näitä ovat kappelin ja kirjaston lisäksi mm. kuluttajaneuvonta, yhteispalvelupiste, nuorison tiedotus- ja palvelupiste sekä yhdyskuntatyön työpiste. Lisäksi kävijät ovat löytäneet kaupungin palvelupisteet. Esimerkiksi kirjaston kävijämäärä on noin kaksinkertainen aikaisempien Matinkylän ja Olarin kirjastojen yhteenlaskettuun kävijämäärään. (Uutislehti 100 27.11.2001.)

Historiallisia syitä nykyisenlaiselle kehitykselle on etsittävä viime vuosisadan jälkimmäiseltä puoliskolta. Johanna Hankosen mukaan toisen maailmansodan jälkeen suomalaisessa yhteiskuntasuunnittelussa otettiin vastaan samoja innovaatioita kuin Yhdysvalloissa ja elämäntapaa muovattiin amerikkalaisen mallin mukaan. Tämä johtui hänen mukaansa koko sodanjälkeisen läntisen Euroopan poliittisesta asemasta ja amerikkalaisuuden vaikutuksen maihinnoususta myös elinkeinoelämän strategioissa ja

kaupunkisuunnittelussa. Suomessa tätä vaikutusta vielä voimisti se, että täältä puuttui vanha kaupunkimaisen asutuksen perinne ja pienyrityskulttuuri, jotka vallitsivat Länsi-Euroopan maissa. Elinkeinoelämän suunnittelujärjestelmään tosin liittyi Suomessa ja muissa Pohjoismaissa vielä sosiaalivaltion idea. (Hankonen 1994, 470 - 473.)

3.3 Asukkaiden suhde asuinalueeseensa

Useimmille haastatelluille muutto Olariin on ollut käytännöllinen valinta: lähiö on sopivan välimatkan päässä työpaikasta sekä Helsingistä, aluetta pidetään turvallisena lapsille, palvelut ovat riittävät, asunnot ovat edullisempia kuin Helsingissä tai Tapiolassa ja ulkoilumahdollisuudet ovat hyvät. Varsinkin 1970-luvun alussa muuttaneita miellytti alueen moderni arkkitehtuuri.

Nimenomaan asukkaiden luonto-suhteeseen on lähiöasumista käsittelevässä kirjallisuudessa kiinnitetty huomiota. Luontoa on pidetty henkireikänä ja pakotienä harmaiden betonitalojen puristuksessa. (Esim. Astikainen et al. 1997, passim.) Lähiöasukkaiden haluan olla lähellä luontoa on myös haettu selitystä suomalaisesta myyttisestä yhteydestä luontoon; vaikka yhteiskunnan rakennemuutos on tuonut ihmiset kaupunkiin niin silti suomalaisuus on tiukasti sidoksissa agraariyhteiskunnan perintöön ja suomalaiseen kansallismaisemaan. (Lappi 1997, 84-85.)

Myös omat haastateltavani korostivat luonnon merkitystä viihtyvyyttä lisäävänä tekijänä; puistossa tai metsässä on hyvä ulkoiluttaa koiraa, hiihtoladulle voi lähteä melkein kotiovelta ja syksyllä on hyvät marjastusmahdollisuudet. Viihtyvyyden kannalta yhtä tärkeänä ominaisuutena he pitivät kuitenkin myös alueen fyysistä ympäristöä; sen kaupunkimaisuutta, talojen miellyttävää arkkitehtuuria ja palveluita. Haastatteluiden perusteella ei ollut havaittavissa mitään tarvetta "paeta" kaupunkiympäristön ahdistavuutta metsään, vaan luonnon arvostaminen ja ulkoilu liittyy erilaisiin käytännön toimintoihin kuten koiran ulkoiluttamiseen ja kuntoiluun (joko yksin tai ystävien kanssa). Ympäröivää luontoa ei nähty erikseen rakennetusta ympäristöstä, vaan ne kumpikin ovat osa kokonaisuutta. (Ks. myös Gunnemark 1998, 211, 299.)

Aineistoni perusteella ei voida kumota käsitystä suomalaisissa edelleen olevasta myyttisestä luonto-suhteesta, mutta käsitystä ei enää mielestäni voida yleistää joka ikiseen suomalaiseen. Tähän tosin saattaa vaikuttaa se, että informanttini olivat varsin

urbaaneja: neljästätoista yhdeksän oli syntyperältään helsinkiläisiä, ja viidestä muualla syntyneestä neljä oli asunut Helsingissä opiskeluaikanaan. (Vrt. Lappi 1997, 77.)

Useimmat haastatelluista viihtyivät hyvin Olarissa. Eräs haastateltava havaitsi tyytyväisenä juurtuneensa Olariin:

Vaik oli ollu täällä [Espoossa] duunissa ja käyny koulua, niin se juurtuminen, et sai juuret, vaikkei mitään tekmistä ollu Olarin kanssa pentuna ja noin pois päin niin, niin sit tuli semmonen fiilis, et hei, mä oon olarilainen ja sit mä oon espoolainen.
(TOK:H/Pia.)

Alueelta pois muuttaneiden haastatteluissa oli kuultavissa kriittisempiäkin mielipiteitä Olarista: "En mä kyllä sinne enää muuttais". (TOK:H/Olli.) Tämänkaltaisiin mielipiteisiin oli syynä alueen muuttuminen huonommaksi 1970-luvusta: palvelut ovat vähentyneet ja ympäristö muuttunut "rähjäisemmäksi".

Kaiken kaikkiaan haastateltavat suhtautuivat lähiöön asumisalueena ja -muotona ongelmattomasti. (Ks. Kortteinen 1982, 11-25.) Olari ei ole perinteisessä mielessä kaupunkia, mutta se ei ole maaseutuakaan. Mutta onko se asukkaiden mielestä lähiökään? Vaikka haastatteluissa käsiteltiin paljon myös asumiseen liittyviä asioita, vain seitsemän ihmistä neljästätoista haastatellusta mainitsi haastatteluissa sanan "lähiö". Silloin kun haastatellut kutsuivat Olaria lähiöksi, he luonnehtivat sitä seuraavasti: "ihan kelpo länsilähiö", (TOK:H/Peter) "erilainen kuin muut lähiöt", (TOK:H/Pia) "että tää ei ois pelkkä nukkumalähiö", (TOK:H/Asta) "kaikissa 70-luvulla rakennetuissa lähiöissä on sama ongelma [talojen huono kunto]", (TOK:H/Raili) "tämmönen 10 000 ihmisen lähiö" (TOK:H/Hannu) sekä "Olari oli lähiönä siihen aikaan huomattavasti parempi kuin se on tällä hetkellä" (TOK:H/Isto). Ei voida väittää, että informantit olisivat tietoisesti vältelleet sanan "lähiö" käyttöä. Edelliset esimerkit kuitenkin osoittavat, että yleisesti lähiöihin liitetään kielteisiä mielikuvia, mutta Olaria pidetään kuitenkin keskivertoa parempana lähiönä.

4. OLARI-SEURAN ENSIMMÄINEN TOIMINTAKAUSI

4.1 Aukkaat aktivoituvat ja perustavat yhdistyksen

1970-luvun alussa uusille nopeasti rakennetuille asuinalueille tyypilliseen tapaan Olarinkin palvelut olivat aluksi vähäiset. Alueella oli yksi valintamyymälä, kioski, kampaamo ja vaatetustavaraliike. Myös päivähoitopaikkojen puute vaivasi nuoria perheitä. Suurin ongelma oli kuitenkin huonot liikennyhteydet, koska moni asukas kävi töissä Helsingissä. (LV 10.12.1970.)

Koska linja-autoja kulki harvoin, joutuivat naapurukset usein menemään samalla bussilla töihin. Pysäkillä toivotettiin hyvät huomenet, valiteltiin pitkiä vuorovälejä ja purnattiin huonosta bussikalustosta. (TOK:H/Raili.)

No sanotaanko niin että siinä kun bussia jonotetaan niin kummallista kyllä suut aukenee ja sit ku sinne päästiin niin mä muistan kun bussin takapenkillä ruvettiin pohtimaan tätä asiaa, ja siellä sit tutustu toisiinsa määrättyt aktivistit ja sen mä muistan hyvin kun mä ja Jussi Korhonen käytiin siellä jatkuvia keskusteluja et eihän tästä tuu mitään, ja muut ihmiset yhty kuuroon. (TOK:H/Antti.)

Aktiivisimmat ryhtyivät järjestämään erityisiä bussikokouksia, joihin kokoontui asukkaita keskustelemaan bussitilanteesta. Jotkut laativat koteihin jaettavia kyselylomakkeita, joissa tiedusteltiin asukkaiden toiveita liikenneyhteyksistä. (TOK:Markku, Raili.) Vuoden 1970 aikana perustettiin seitsenjäseninen Olarin liikennetoimikunta, joka kokoontui neljä kertaa ja yhdessä liikennöitsijän kanssa neuvotteli liikenneyhteyksien parantamisesta. Eräaseen toimikunnan kokoukseen osallistui Länsiväylä-lehden mukaan 60 henkeä. Toimikunnan työ ei ollut turhaa, liikennöitsijä tilasi kaksi uutta bussia ja uusi aikataulu laadittiin asukkaiden toiveiden mukaan. Toimikunta ei tyytynyt pelkästään tähän, sillä Martti Uronen (joka kirjoitti uutisen Olarin liikennetoimikunnan puolesta) päättää uutisen sanoihin: "liikennetoimikunnan työ ei lopu tähän vaan liikenteen sujuvuutta seurataan aktiivisesti ja havaittuihin epäkohtiin tullaan puuttumaan." (LV 7.1.1971.) Aukkaat kokivat onnistumisen tärkeänä: "kyl painostus oli kova ja aktivisteja oli paljon, ja kiukkuisia, tää

oli semmonen ensimmäinen osotus siitä et miten tää tämmönen yhteen hiileen puhaltaminen ja yhteinen henki oli aika kovaa." (TOK:H/Markku.)

Liikennejaoston kokouksissa oli keskusteltu muistakin alueen epäkohdista ja vähitellen virisi ajatus perustaa yhdistys ajamaan muitakin olarilaisille tärkeitä asioita:

Mä menin mukaan näihin bussikokouksiin, vaik olihan mulla tietysti autokin olemassa, mutta eräät näistä naapureista sano että lähdepä sinne, siel keskustellaan vähän muutakin tän alueen kehittämistä ja kun sä oot aktiivinen ihminen muutenkin niin tuuppa mukaan. (TOK:H/Antti.)

Entisellä työväentalolla Matinkylän pirtillä pidettiin 11.1.1971 klo 19.00 kokous, johon oli kokoontunut satakunta alueen asukasta perustamaan uutta yhdistystä. Kokouksen puheenjohtajana toimi myös bussikokousten puheenjohtajana toiminut maisteri Jussi Korhonen. Kokouksen avauksen jälkeen valittiin puheenjohtaja, sihteeri, pöytäkirjan tarkastajat sekä ääntenlaskijat. (TOK:OS/PK 11.1.1971.) Seuraavaksi hyväksyttiin puheenjohtajan tekemä esityslista ja tämän jälkeen käsiteltiin sääntöehdotus:

Muutama pykälä aiheutti keskustelua, mutta kaikki pykälät hyväksyttiin lähes sellaisenaan. Vuorossa oli tupakan mittainen tauko, jonka jalkoihin oli koko Olari-seuran perustaminen unohtua. Tauon jälkeen se sitten perustettiin. (LV 14.1.1971.)

Perustamisen jälkeen valittiin seuralle hallitus, johon kuului kahdeksan jäsentä, sekä tilintarkastajat (Jussi Korhonen valittiin tilintarkastajaksi) ja vahvistettiin seuran jäsenmaksu. Liittymismaksu oli kolme markkaa, jäsenmaksu viisi markkaa perheenpäältä ja kaksi markkaa muilta yli 15-vuotiailta perheenjäseniltä. (TOK:OS/PK 11.1.1971.) Olari-seuran puheenjohtajaksi valittiin 33-vuotias Antti:

En tiiä mikä siinä oli et käytinkö mä siellä sit jonkun asiallisen puheenvuoron et ne tykkäs että toi on hyvä saada mukaan, ja niin mä sit läksin mukaan, et ei siin sen kummallisempaa ollu. (TOK:H/Antti.)

38-vuotias Raili valittiin hallitukseen toiseksi suurimmalla äänimäärällä. Hänestä tehtiin naistoimikunnan vetäjä:

Mä menin kokoukseen, et mä vaan osallistuin, ja sit ku mä oon ollu, ilmeisesti ku oon joutunu joka paikassa siis Helsingissä ja muuallaki taloyhtiös jos mä avaan

suuni niin sit valitaan hallitukseen, et nehän jotka jotain puhuu niin nehän joka paikassa on... (TOK:H/Raili.)

Suurimman äänimäärän kokouksessa sai "beatles-tukkainen", "afgaaniturkkiin" pukeutunut 19-vuotias Olli, joka valittiin hallitukseen nuorison edustajaksi.

Jossain vaiheessa joku rupes puhuu jotain nuorisojuttuja sit, ja se puheenjohtaja kysy meiltä et mitäs nuoriso puuhaa tääl. No sit kukaan ei vastannu mitään, ni sit mä kerroin --- ja sit joku ehdotti et nuorisojäsenki pitä saada sinne ja en mä muista ketä sitä ehdotti ja sitte sitä kannatettiin ja sit ku ruvettiin äänestään ni sit meikäläinen äänestettiin sinne Olari-seuraan. (TOK:H/Olli.)

Jussi Korhonen keräsi - tarkoituksella tai vahingossa - hallitukseen uuden seuran toiminnan kannalta hyvillä ominaisuuksilla varustettuja ihmisiä: puheenjohtajaksi valittiin kokenut järjestöihminen, joka tiesi kuinka kunnallispoliittikkoihin ovi vaikuttaa ja joka osasi estää poliittisten intohimojen tunkeutumisen yhdistyksen toimintaan. (Ks. Daun 1974, 33.) Naistoimikuntaa vetämään valikoitui ihminen, joka kykeni keräämään ympärilleen muita innokkaita asukkaita ja joka itsekkin oli valmis jakamaan kokouskutsuja, tekemään selvityksiä ja järjestämään tilaisuuksia. Ja jotta seura todella yhdistäisi lähiön kaikkia asukkaita, oli mukana hyvä olla myös nuorison edustaja.

Kuukautta myöhemmin ilmestyi Länsiväylässä uutinen (ilmeisesti tuoreen puheenjohtajan kirjoittama), jossa kerrottiin Olari-seuran toimintasuunnitelmasta vuodelle 1971. Toimintasuunnitelmassa oli kolme pääkohtaa: yhteistyö viranomaisiin päin, yhteistyö aluerakentajiin päin sekä jäsenoiminta. Ensinnäkin seura informoi viranomaisia alueen epäkohdista kuten koulukysymyksestä, nuorison kerhotiloista ja liikenneoloista sekä pyrkii yhdessä viranomaisten kanssa löytämään ongelmille myönteiset ratkaisut. Toiseksi seura pyrkii aluerakentajien kanssa yhteistyöhön alueen viihtyvyyden lisäämiseksi ja arvostuksen säilyttämiseksi. Kolmanneksi seura tarjoaa jäsenilleen ja alueen asukkaille mahdollisuuksia harrastus- ja virkistystoimintaan. (LV 18.2.1971.)

4.2 Toimintamuodot vakiintuvat

Seuran toiminnan alkamiselle oli luotu hyvä pohja. Ensimmäinen toimintavuosi oli ilmeisesti vielä Olari-seuran etsikkoaikaa, sillä kyseisenä vuotena Olari-seura mainittiin

toimintasuunnitelman julkaisemisen jälkeen vain kahdesti Länsiväylä-lehdessä. (LV 11.3.1972, 26.8.72.)

Vuodesta 1972 toimintakertomus toteaa, että se "on ollut Olari-seuran kaksivuotisen toiminnan kuluessa seuran todellinen läpimurtovuosi." Tänä vuonna seura olikin mukana monen yleisötapahtuman järjestämisessä. 22. - 30.1. järjestettiin Olarin "tammikuun tapahtuma", jonka ohjelmanumeroita olivat mm. Espoon kaupunginvaltuuston puheenjohtajan avajaispuhe, Timo T.A. Mikkosen huulenneitto, torvisoitto, kauppiaiden tuote-esittelyt, puistokonsertti, nuorisodisco, kansalaiskokoukset, seurakuntailta, oikeisto-vasemmisto -köydenvetokilpailu sekä esitelmät. (TOK:OS/TK 1972.)

Muita tapahtumia seuran toisena toimintavuotena olivat Flooran päivän vietto, juhannuskonsertti, sekä "Olarin syysryntäys ja juhlatviikko" 15 - 24.9.1972, joka oli vieläkin massiivisempi tapahtuma kuin "tammikuun tapahtuma". Syysryntäys, kuten tammikuun tapahtumakaan, ei ollut suinkaan yksin Olari-seuran järjestämä tapahtuma, "syysryntäystoimikuntaan" nimittäin kuuluivat Olari-seura, urheiluseurat Kipinä ja Honka, Olarin seurakunta, kauppiat sekä lukuisa joukko yksityisiä henkilöitä. Syysryntäykseen liittyi myös Olarin alueen harjakaiset, joihin Rakennus Oy Arjatsalo oli kutsunut alueen rakentajat ja asukkaat. Muita tapahtumia Syysryntäyksessä olivat Olarin keskeisen kävely- ja liikekatu Ruomelanraitin kaupungin pormestarin suorittamat avajaiset, urheilua, erilaisia haasteita, muotinäytös, keskustelutilaisuuksia sekä discoilta. (TOK:OS/TK 1972; TOK:S/Olarin Syysryntäys-lehti.)

Seura järjesti suurten katutapahtumien lisäksi myös pienimuotoisempia iltamia, joista eräs jäsen kertoo seuraavasti:

Ja sitten tämmöset illanvietot mitä tää Olari-seura järjesti tossa Olarinmäellä niin ne oli kanssa semmosia tutustumistilaisuuksia ja siellä oli sitten ohjelmaa, enimmäkseen semmosta omatoimista ohjelmaa ja sitten oli tanssia ja tämmönen puhvetti joka oli useimmiten tämmönen nyttikesti... (TOK:H/Risto.)

Samaan aikaan Olarin kanssa oli noin kilometrin päähän rakennettu Matinkylän lähiö. Siinä kun olarilaiset pitivät omaa lähiötään koulutettujen kokoomuslaisten asuinpaikkana, oli Matinkylällä niin sanottu työläisempi demarileima. (TOK:H/Asta, Eeva, Markku.) Vastakkainasettelu lähiöiden välillä näkyi joskus myös Olari-seuran toiminnassa. Syysryntäyksen yhteydessä matinkyläläiset haastettiin kävelykilpailuun Olari-lehdessä julkaistulla ilmoituksella:

Matinkyläläiset. Tarkkailtuamme täältä Olarin mäeltä teidän televisiotuolin muovaamaa ryhtiänne ja sisällä piileskelyn kalventamia kasvojanne haastamme teidät raittiin ilman myrkytyksen uhallakin "tunniksi ulos" kävelykilpaan --- itse tulemme näyttämään esimerkkiä tulemalla koko Olarin väellä samaan aikaan Matinkylän keskustaan. Samalla laulemme pilkkalauluja niille jotka tapaamme vielä piileskelemästä neljän seinän sisällä. (TOK:S/Olari-lehti 1972.)

Matinkylän mollaamisella pyrittiin tietenkin nostamaan oman lähiön profiilia vanhojen kylätappeluiden hengessä:

Muistan ku omaa paikkakuntahenkeä siihen aikaan luotiin sillä tavalla et me katottiin et Matinkylä on ihan eri paikka ku Olari, et Olari-henkeä nostettiin sillä tavalla et Matinkylää vastaan pelattiin kaukalopalloa ja muutenkin kaikenlaista on yritetty järjestää, (naurua) tässä me tietysti yritettiin lyödä ne matinkyläläiset ja usein me lyötiin ne, mut en ihan tarkkaan, tais ne jossain lajissa olla hyviä mut en muista missä lajissa. (TOK:H/Markku.)

Toinen yksityiskohta, joka kuvaa olarilaisten suhtautumista omaan alueeseensa on 1970-luvun alussa käyty keskustelu Ruomela-nimen korvaamisesta Olarilla. Olarin vanha kyläkeskus nimittäin oli viimeksi sijainnut nykyisestä Olarin alueesta muutaman kilometrin verran länteen nykyisen Niittykummun kohdalla. Espoon kaupungin nimistötoimikunta oli todennut, että vanhoja paikannimiä ei tulisi siirrellä, ja että Olarin oikea nimi olisi Ruomela, joka oli mukaeltu alueelta tunnetuista paikannimistä Romenskärr ja Romensbergen. Rakennusyhtiöt olivat kuitenkin jo markkinoineet aluetta Olarina, koska sitä pidettiin myyvämpänä kuin Ruomelaa. (Olarin viesti lokakuu 1996.) Myös asukkaat olivat Olarin kannalla:

Siin oli tää Ruomela ja se oli meistä niin kammottava nimi että kaikki oli yhtenä miehenä taas kerran vastustamassa sitä ja sit me keksittiin et siel on sellanen ku Olarsby, ihan yhtä hyvin se kävis, no, siitä lähti sit kanssa esityksiä kaupungille, ja me suorastaan vaadittiin et se nimi täytyy muuttaa. (TOK:H/Markku.)

Tämä taistelu jatkoi aina vuoteen 1974, kunnes postitoimipaikka Ruomela muutettiin Olariksi. Nimi Ruomela näkyy myös vielä tänä päivänä muutamissa katujen ja teiden nimissä. (Olarin viesti lokakuu 1996.)

Syysryntäyksen tiedotuslehdessä julkaistiin myös nukkumalähiö-kritiikkiin viittaava kirjoitus, jossa kiellettiin lähiön asukkaita tyytymästä pelkkiin perustarpeisiin ja kehoitettiin olarilaisia aktiivisuuteen ja omatoimisuuteen:

Ei lähiöön saa vain tuoda kulttuuria, sitä on synnyttävä, tehtävä siellä - ja mielummin niin runsaasti, että sitä riittää vientiinkin. Parhaiten tähän voi vaikuttaa lähiön asukas itse. Paikalla olevana se on myös hänen velvollisuutensa. Miten ja millä tavalla sitten päästään alkuun? Olarin syysryntäys on eräs tilaisuus, jolloin voimme yrittää. Kaupungista muuttaneet voivat romuttaa käsityksensä, ettei edes saman portaan asukkaita ole syytä tervehtiä. Maaseudulta tulleen on ehkä hyvä pitää varansa, ettei täällä jatku se sama pysähtynyt ja kuolemaa tekevä kirkonkylän välinpitämättömyys, joka saattoi osaltaan vaikuttaa sieltä muuttamiseen. (TOK:S/Olarin Syysryntäys-lehti.)

Myös Länsiväylässä julkaistiin uutinen otsikolla Olarilaiset aktiivisina, jossa mainittiin, että "Espoon Olarissa ovat asukkaat ryhtyneet omatoimisesti muuttamaan käsityksiä nukkumalähiöstä." (LV 10.5.1972.) Tämän voi nähdä reaktiona julkista lähiöitä koskevaa keskustelua kohtaan: Olarista ei haluttu tulevan parjattua nukkumalähiötä. (Ks. Roiviainen 1999, 79.)

Olari-seuraan muodostui myös erityinen naistoimikunta, jonka tehtäviin kuului ainakin lasten vapaa-ajan toiminnan järjestäminen; kerhotojen ja erilaisten lastenjuhlien järjestäminen sekä niihin liittyvä makeisten ym. "kerjääminen" paikallisilta kauppiailta sekä ohjelman järjestäminen. (TOK:H/Raili; ks. myös TOK:OS/TK 1972; TOK:S/Syysryntäys-lehti.) Naistoimikunnan vetäjän Railin poika hoiti esimerkiksi joulujuhla-ilmoitusten teon ja jakamisen talon rappuihin. Toinen tapa tiedottaa eri tilaisuuksista näinä vuosina oli laittaa mainoksia Raitilla sijainneeseen yleiselle ilmoitustaululle. (TOK:H/Risto.)

Tilaisuuksia kyseisenä vuotena siis järjestettiin runsaasti Olarissa, mutta myös viranomaisiin pidettiin tiivistä yhteyttä. Toimintasuunnitelman mukaan seura jätti kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle ja kaupunginjohtajalle kirjelmän, joka pohjautui Syysryntäyksen kansalaiskokouksessa esitetyille mielipiteille. Kirjelmässä mm. kiirehditettiin peruskoulun ja sosiaalirakennuksen rakentamista, vaadittiin lähellä sijaitsevan kivilouhimon häätämistä sekä toivottiin kohennusta puistojen ja ulkoilualueiden suhteen. Tämä toivelista julkaistiin myös Länsiväylässä. (LV 9.11.72.) Seuran hallitus kokoontui kyseisenä vuotena virallisesti vain neljästi, mutta "eri

tempausten järjestelyjen yhteydessä on tapaaminen ollut lähes päivittäistä." (TOK:OS/TK 1972.)

Vaikka erilaisia tapahtumia oli runsaasti ja ne saavuttivat hyvän suosion asukkaiden keskuudessa, oli tapahtumia järjestävien ihmisten joukko kuitenkin suhteellisen pieni. Raili arvioi aktiivien määrää seuraavasti:

Mä luulisin et semmonen 20, semmosia jotka siis enemmän toimi, et toiset tuli sit perässä joihinki yhteisiin tilaisuuksiin et ku oli jotain järjestetty niin sit sellasii et ei niitä niin kovin paljoo ollu, mutta yleensä se jää aina melkein sitten sen jonkun vetämäks... (TOK:H/Raili.)

Ensimmäiseen hallitukseen valittu nuorisoadustaja Olli ei viihtynyt kauaa Olari-seuran toiminnassa mukana. Hän kertoo olleensa mukana muutamassa kokouksessa, mutta muuten toiminta jäi hänelle vieraaksi. Yhtenä syynä tähän hän mainitsee aikuisten ja nuorison välillä olleen kuilun.

TS: saitsä sun kavereita innostumaan tästä seuran toiminnasta?

Olli: en en en (naurua) ei ne muuta kun äänesti mut sinne.. ei niit kiinnostanu, no, ainoo et me saatiin nuorisotila siihen, siihen mis broidi asuu, siihen alakertaan, et siin nyt meil ehkä oli, en mä tiedä, olik meil mitään osuutta siihen, ehkä voi olla, voi olla et siin oli jotain. Ne oli kyl kai tarkotettu siihen taloyhtiön kerhotiloihin, ne sitte Espoon kaupunki vuokras ne. Et siin saattaa olla et siitä oli puhetta sillon siellä kokouksessa, et otettiin yhteyttä Espoon päättäjiin, en mä ihan tarkkaan muista... mut ei siin muuten, sanotaan ei siihen aikaan ainakaan siis olarilaisnuorisolla ollu minkäänlaista aktiviteettia mihinkään tämmöseen, sanotaan yhteiskunnallisiin asioihin, pääasias se oli tää bailaaminen viikonloppusin, et ei siel ollu semmosta, ainakaan siin meiän porukas että ne jotka pyri siel ostaril nii ei niitä...

Ei ole ihmeteltävää, että parikymppinen Olli ei tuntenut Olari-seuraa itselleen omimmaksi paikaksi. Kokouksissa keskusteltiin ilmeisen paljon kunnallispoliittisista asioista. Seuran puheenjohtaja kuvasi kokouksia seuraavasti:

Olari-seuran kokouksissa me aina keskusteltiin siitä että epäileekö joku läsnäolevista hallituksen jäsenistä että joku puolue vastustaisi tuolla kaupunginvaltuustossa, ja tuota, tilanne oli se, että se oli ällistyttävää että kun me esitettiin aina tää kysymys, et me tullaan julkistamaan se jos me tiedetään et joku puolue vastustaa tän alueen viihtyisyyden kehittämistä niin (nauraen) asiahan oli se, et koskaan kukaan ei

vastustanu ja ne meni hemmetin näppärästi läpi, ja se oli just se et kun meillä oli kerran kaikkien puolueiden ihmisiä hallitukses mukana niin sillä oli se painoarvo et tää ei ollu kenenkään yksityisen puolueen käsissä tää Olari-seura vaan se edusti todella kaikkia. (TOK:H/Antti.)

Vuoden 1973 toimintakertomuksessa kuvataan seuran toimintaa seuraavasti: "kulunut toimintakausi on ollut Olari-Seuran kolmivuotisen toimikauden aikana eräänlainen välivuosi, jolloin Seura on noudattanut aiemmin omaksuttua toimintalinjaa mutta ei ole laajemmin pyrkinyt vaikuttamaan uusien tapahtumien ja tempausten kehittämiseen." (TOK:OS/TK 1973.) Suuria yleisötapahtumia järjestettiin kuten edellisenäkin vuonna. Kevätleikit pidettiin toukokuussa, ja kolmepäiväiseen juhlaan kuului mm. naamiaiset, korttelijuoksut, haasteotteluita, lasten elokuvia ja kansalaiskokous. Myös Olarin ja uuden Kuitinmäen alueet yhdistävä Raitin silta avattiin Espoon lystiviikon yhteydessä. Avajaisia juhlistettiin juhlapuheiden, Retuperän WBK:n ja siltatanssien voimalla. Viikon kestävä Syysryntäys järjestettiin jälleen syyskuun lopulla. Ohjelma oli samankaltaista kuin edellisenkin vuoden Syysryntäyksessä ja Kevätleikeissä. (TOK:OS/TK 1973.)

Viranomaisiin oltiin edelleen yhteydessä monessa eri asiassa. Häiritsevää kivenmurskaamaa yritettiin saada hädettyä alueelta sekä haluttiin kehittää alueen ulkoilu- ja urheilumahdollisuuksia. Vuonna 1974 seuran johtoon valittiin edelleen Antti, joka oli toiminut puheenjohtajana jo perustamisesta lähtien. (TOK:OS/TK 1973.)

Vuonna 1974 seuran toiminta jatkoi tuttuja polkuja. Keväällä järjestettiin Kevätleikit. (LV 2.5.1974, 9.5.1974.) Syksyllä järjestettiin Olarin harharetket-nimellä leikkimielinen kaupunkisuunnistustapahtuma, sillä oli havaittu, että Olarin katujen nimet ovat niin epäselviä, että varsinkin olarilaisten vieraat tahtovat eksyä lähiössä. (LV 29.8.1974.) Myös Länsiväylässä esiteltiin Olari-seuran syystoimintaa: seura ehdotti liikennevalojen hankkimista Olariin, vastusti edelleen kivimurskaamaa ja KTK:n kuorma-autokeskusta sekä järjesti elokuvaesityksiä. Uutisessa tosin todettiin, että "Olari-seuran syystoiminta on kulunut paperisissa merkeissä." (LV 14.11.1974.) Vuosina 1975 ja 1976 maininnat edelleen harvenevat: kumpanakin vuotena on vain pieni uutinen seuran vuosikokouksesta. (LV 24.4.1975, 25.3.1976.) Vuoden 1975 marraskuussa järjestettiin "mainiot marrastanssit", jonne ilmoituksen mukaan oli vapaa pääsy ja pukeutumisohjeeksi annettiin "kotivaatteet". (LV 13.11.1975.)

4.3 Innostus laantuu

Voidaan sanoa, että vuosikymmenen puoliväliin tultaessa Olari-seura oli ohittanut toiminnan vilkkaimman vaiheen. Raili ajoittaa toiminnan hiipumisen Raitin sillan avajaisiin vuonna 1973: "must tuntuu et se lopahti aika nopeesti sitten kun me päästiin tähän siltaan asti. Et sit ku tää Kuitinmäki valmistu niin mä en muista et sitä ois enää mitään tapahtunu sen jälkeen". (TOK:H/Raili.) Syynä hänen mukaansa oli palveluiden parantuminen: kaupat ja bussilinjat alkoivat olla riittävät. (TOK:H/Raili.)

Seuran pitkäaikaisen puheenjohtajan Antin mukaan myös seuran johto halusi vähentää yhdistyksen toimintaa ja jakaa tehtäviään muille yhdistyksille. Antti lähti seurasta vuoden 1974 jälkeen, jolloin hän siirtyi Olarin huollon toimitusjohtajaksi.

Kun me sit todettiin et millä me saadaan, Olari-seura ei voi olla iän kaiken se joka järjestää kaiken. Et tuota, me järjestettiin muutamaan otteeseen sitten sellainen tilaisuus siellä Talvipuutarhan nuorisotilassa että me oikeen mainostettiin plakaateilla että kaikkien alojen harrastajat tulkaa sinne. Ja sitte tuota, tiedettiin et joku harrasti valokuvausta ja ne jotka halus perustaa kamerakerhon, niin ne meni yhteen nurkkaan keskustelemaan miten ne alottaa toimintansa, ja Olarin hölkkä lähti sillä tavalla käyntiin, joka hölkkä toimii vieläkin --- tällä tavalla me saatiin niinku Olari-seuran siipien suojassa ensimmäiset kerrat nää harrastajat johonki tilaan josta se sitten lähti käyntiin. Ja sen jälkeen me voitiin pestä kätemme koko hommasta... (TOK:H/Antti.)

Vielä silloin kun Korhosen Jussi mun jälkeen jatko puheenjohtajana niinku tässä vuoden 75 paperissa on, niin sitte ku Jussi asiasta luovutti niin sittenhän itte asiassa toi seura oli pitkään täysin nukuksissa, koska se oli tavallaan tehny ittensä tarpeettomaks, Olari oli rakennettu, kouluja tuli lisää ihan automaattisesti, kaikki nää erilaiset kerhot ja muut vastaavat, ne toimi, eli kansalaiset oli löytäny ne omat harrastuksensa ja sit ei enää tarvittu tämmöstä Olari-seuraa. (TOK:H/Antti.)

Toiminnan kuvataan "kerta kaikkiaan kuivuneen kokoon", (TOK:H/Seija.) eikä "väki ollut enää kiinnostunut", (TOK:H/Seija.) puheenjohtajan vaihdoksen myötä "ketään ei ollu kokoonkutsujana". (TOK:H/Seija.) Innostuksen hiipumista voidaan pitää eräällä tavalla luonnollisenakin ilmiönä sen jälkeen kun tietty joukko on jo kauan aikaa ollut innostuneena toiminnassa mukana. Eräs monessa yhdistyksessä toiminut informantti kuvaa asiaa seuraavasti:

Kyl sitä oli aika innostunut, ja se oli itse asiassa aika kivaa aikaa nämä perustamisajat ja sitten ku se toiminta rutinoituu tarpeeksi niin sitten se yhdistyskin laimenee..." (TOK:H/Markku.)

Kaupunginosa- ja kotiseutuyhdistyksille on havaittu aiemminkin olevan ominaista, että aktiivisimmat kaudet toiminnassa ovat seuran perustamista seuraavat vuodet, jolloin yhdistyksellä on eniten tehtävää. Tämän jälkeen tapahtuu toiminnan laantuminen. (Kailari 2000, 77; Suutari 1989, 18.)

Vuonna 1981 ilmestyi Olarin huollon 10-vuotislehti, jossa oli myös vanhan Olari-seura-aktiivin Jussi Korhosen kirjoitus "Olari-seuran kymmenen vuotta", jossa hän jakaa seuran kymmenen vuoden toiminnan kahteen yhtä pitkään jaksoon: pioneerivaiheeseen ja hiljaiseen kauteen. Hän selittää asukkaiden kiinnostuksen vähenemistä yhteisten asioiden hoitoon sillä, että suurimmat pulmat oli saatu ratkaistua. Toinen syy oli hänen mukaansa asukasluvun lisääntyminen, joka johti siihen, että väki ei enää tuntenut toisiaan. Kirjoituksen lopussa Jussi Korhonen aavistelee aaltoliikkeen jatkuvan ja että uudella vuosikymmenellä kaivataan seuran toimia yhteisten kysymyksien hoitamisessa. Hän mainitsee tällaisina kysymyksinä erikseen liikennekysymykset ja nuorisotoiminnan. (TOK:S/Olarin huolto oy 10 v.)

4.4 Uudet aktiivit seuran johtoon

Suurimmat ongelmat oli saatu ratkaistua, ja väkiluku kasvanut niin, etteivät asukkaat enää tunteneet toisiaan. Voisi ajatella, että tässä tilanteessa olisi yhdistyksellä uudenlainen, yhdessäoloon ja tutustuttamiseen liittyvä tehtävä. Kuitenkin vuoden 1977 toimintakertomuksessa todetaan jäsenistöstä, että vuoden alussa jäsenmaksun maksaneita oli vain 22 (seura arvioi "jäseniksi lukeutuvien" määräksi 80 - 100). Tosin syksyllä suoritetun jäsenhankintakampanjan jälkeen jäsenmaksun maksaneita jäsenperheitä oli 75. Seuraa ilahdutti jäsenistön alueellinen hajautuminen; ilmeisesti myös kuitinmäkeläisiä oli saatu yhdistykseen mukaan. Kyseisenä vuotena seura järjesti kolme tapahtumaa: isänpäivätanssit, kotiseuturetken Espoossa ja kokkikurssin. Osallistujamäärät vaihtelivat 23 ja 60 hengen välillä. Seuran todettiin olevan sillä hetkellä vähävarainen, mutta että "Vastaisuudessa saattavat seuran toimintamahdollisuudet parantua mikäli Espoon kaupungin kulttuurilautakunta tulee

tukemaan taloudellisesti erilaisten musiikki- ym. kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestämistä." (TOK:OS/TK 1977.)

Vuoden 1978 huhtikuussa seura järjesti musiikkiviikot, joihin sisältyi neljä erilaista musiikkitapahtumaa. Näihin tapahtumiin osallistui ihmisiä 40:stä 150 henkeen. Lisäksi järjestettiin vesibussiretki Espoon saaristoon. Seura oli edelleen vähävarainen, mutta kiitti Espoon kaupungin tukea musiikkiviikkojen sekä saaristoretken kulujen peittämisessä. Kaupunki oli myös esittänyt toivomuksen, että seura vastaisuudessakin pyrki järjestämään kulttuuriviikkoja, joita varten kaupunki voisi myöntää tukea. (TOK:OS/TK 1978.)

Vuoden 1979 toimintakertomusta ei ollut saatavilla, mutta suunnitelmissa oli osallistuminen Lapsen vuosi 1979 -tapahtumien järjestämiseen Olarissa. Jäsenperheiden määrä oli kyseisenä vuonna saatu nostettua 75:stä 100 henkeen. (TOK:OS/TK 1978, 1980.) Vuonna 1980 toimintakertomuksessa kuitenkin todettiin, että "seuran toiminta oli kertomusvuoden aikana käytännöllisesti katsoen lamassa. Jäsenilaisuuksia ei lainkaan järjestetty." (TOK:OS/TK 1980.) Hallitus piti tänä vuotena vain yhden kokouksen, mutta toimintakertomukseen kirjattiin, kuten edellisinäkin vuosina, toiveikkaasti että "seuran toiminnan tarkoitus on edelleen ollut pyrkimys tuottaa kulttuuripalveluja ja tarpeen mukaan hoitaa yhteyksiä Espoon kaupungin eri elimiin." (TOK:OS/TK 1980.)

Olarista puuttui tähän aikaan vielä yläasteen koulu ja lukio, ja tämä puutos toimi laukaisevana tekijänä yhdistyksen uudelleen aktivoitumisessa. Vuonna 1981 seura sai uuden puheenjohtajan, joka kertoo seuran silloisesta tilanteesta seuraavasti:

Se [seura] muistaakseni toimi aika passiivisesti siihen aikaan, ehkä ne jonkun tiedotteen lähetti silloin kun oli vuosikokous, mutta noin niin, siinä oli semmonen juttu että silloin ruvettiin keskustelemaan tästä lukion saamisesta Olariin ja tuota näytti siltä että se ei oikein ottanu poliittisesta tulta --- ja sitten me tota ton Jorman kanssa, joka oli asu kanssa Olarissa ja --- me kerättiin porukka ja marssittiin vuosikokoukseen ja minut valittiin puheenjohtajaksi, olikohan Jorma varapuheenjohtaja tai joku muu siinä ja sitten tota otettiin tää ykkösasiaks, tätä lukiokysymystä ruvettiin ajamaan eteenpäin... (TOK:H/Isto.)

Arveluihini siitä, että vanha hallitus tuskin vastusteli "vallankaappausta" haastateltava vastaa:

Ei, ei, siinähan puolet hallitusta varmaan enemmistöki saatto olla näitä aikasemmin mukana olleita, että ei siinä nyt kummempaa, että kyllä ne oli heti juonessa mukana, mutta ne nyt oli vaan tyytynyt enemmän tämmöseen rauhalliseen toimintaan ja me sitten ryhdyttiin heti ajamaan lehdistön ja muun kautta tätä asiaa [lukiota] eteenpäin koska me nähtiin että alueelle semmonen tarvitaan ja Kuitinmäki oli laajenemassa. (TOK:H/Isto.)

Niinpä vuoden 1981 toimintakertomus totesikin seuran 11. toimintavuoden olleen voimakasta nousukautta. Seura järjesti vuonna 1981 kuusi yleisötilaisuutta: asukasillan, Espoon kamariorkesterin konsertin, koko perheen teatteriesityksen, Olari-seuran 10-vuotisjuhlan, nuorisodiscon sekä Veikko Sinisalon lausuntaillan. Kuitenkaan jäsenmäärä ei vastaavasti kasvanut, jäsenperheitä oli 97 kappaletta. (KOK:OS/TK 1991.) Toimintakertomuksessa valitellaankin jäsenistön passiivisuutta:

Seuran toiminnan vilkastuttua kertomusvuonna on kuitenkin ollut havaittavissa aktiivisuuden puutetta seuran jäsenten taholta. Seura tuleeikin vastaisuudessa ottamaan ohjelmaansa erityisesti seuran jäsenten herättämisen toimintaan oman yhteisön hyväksi Olarin alueella. (TOK:OS/TK 1981.)

Hallituksen jäsenet kertovat yhdistyksen toiminnan 1980-luvun alkupuoliskolla olleen suuresti hallituksen varassa. Tarvittaessa, esimerkiksi erilaisia tapahtumia järjestettäessä väkeä kyllä löytyi, ja muun muassa alueen nuorison kanssa järjestetyt Talvipuutarhan siivoustalkoot onnistuivat niin hyvin, että eräs talkoisiin osallistunut nuori kysyi erään hallituksen jäsenen mukaan muutaman vuoden päästä, että "koskas taas järjestetään talkoot, et ei oo ollu mitään niin mukavaa hommaa ku se". (TOK:H/Isto.) Yksi ongelma oli se, että Olarissa ei ollut monitoimitaloa, jonka ympärille toimintaa olisi voitu kehittää:

Sillon ois ollu hyvä jos ois ollu jotain muutaki kehitteillä sillä alueella. Mutta kaupungin tehtävänähän on huolehtia siitä että niitä tiloja rakennetaan ja sitten että se toiminta tarvitsee niitä vetäjiä, ei yhdellä seuralla oo mahdollisuuksia, väkee tulee ja muuttaa pois ja jotkut oli jo melko ikääntyneitä siinä porukassa. (TOK:H/Isto.)

Mainittavimpana toimintamuotona Isto ja Jorma mainitsevat oman tiedotuslehden, Olarin uutisten julkaisemisen. Olarin uutisten numero 1/1981 oli 16-sivuinen Olarin alueen kehittämisideoita esittelevä joka talouteen jaettava lehti. Pääkirjoituksen otsikkona oli "Olarin kehitystä vauhditettava". Tärkeimpiä kysymyksiä olivat yläasteen ja lukion rakentaminen alueelle sekä uusien tilojen hankkiminen kirjastolle. Suurimpana

syynä palveluiden vähyyteen pidettiin sitä, että Olari-Kuitinmäki kuuluu osana Matinkylän suuralueeseen. Tästä seurauksena on ollut merkittävien kunnallisten palveluiden sijoittaminen Matinkylään. Lehdessä peräänkuulutettiin myös omaa aluepoliisia Olariin, Olarin ulkoilupaikkojen kehittämistä, työväenopistoa sekä parannuksia kevyen liikenteen väyliin. (TOK:S/Olarin uutiset 1/1981.)

Olari-seura järjesti toukokuussa 1981 asukasillan, josta kerrottiin näkyvästi paikallislehdissä. Paikalla oli toistasataa alueen asukasta sekä Espoon kaupunginjohtaja ja kolme apulaiskaupunginjohtajaa. Kaupungin virkamiehet vastasivat sekä asukkaiden että seuralaisten kysymyksiin, jotka koskivat pääasiassa jo edellämainittuja asioita. Tilaisuudessa seuran puheenjohtaja esitti muun muassa, että Olari-seura pyrkii toimimaan eräänlaisena kunnan osavaltuustona, ja että Espoo on juuri sellainen kaupunki, jossa hallintoa tulisi jakaa kaupunginosavaltuustoille. Syynä siihen, miksi näin ei tapahdu, oli puheenjohtajan mukaan vallanhaltijoiden haluttomuus jakaa valtaansa. Lehdet pitivät asukasilta tarpeellisena tilaisuutena mielipiteiden vaihtoon asukkaiden ja virkamiesten välillä, mutta valittelivat kuulijoiden vähäistä määrää. (LV 28.5.1981; Pääkaupunkilehti 30.5.1981.)

Syynä siihen, että asukasilta oli noin näkyvästi esillä paikallislehdissä, oli että kaksi hallituksen aktiivia, Isto ja Jorma olivat tiedotusosalalla töissä. Näin ollen heillä todennäköisesti oli suhteita lehtiin tai ainakin tietämystä siitä, kuinka asukasillasta pitää etukäteen informoida paikallislehtiä. (Ks. Stahre 1999, 190.) He olivat myös kunnallispolitiikassa mukana - eivät tosin valtuutettuina. Poliitikkojen vauhdittamiseksi laadittiin kirjoituksia sekä seuran omaan lehteen että myös paikallislehtiin.

Tää lehtihän oli meille tärkeä, yhdessä numerossa muistaakseni peloteltiinkin että kokoomuslaisia ei kannata seuraavissa vaaleissa Olarissa äänestää jos ei ne nyt niinku rupee ajaan sitä lukioasiaa. Kyl ne sitten rupesivatkin pikkuhiljaa, se oli semmonen vaihe missä kokoomus oli juuri mennyt demarien ohi ja tullu suurimmaks puolueeks Espoossa. (TOK:H/Isto.)

Siinä sitten jouduttiin vähän peluuttamaan poliittisia ryhmiä toisiansa vastaan ja kaikenikästä semmosta kähmintää (naurua) harrastaa että tuota saatiin nää jotenkin ratkastua, etsiskelin, täs on näistä koulukysymyksistä niistä tehtiin paljon tuota noin... mä ittekin kirjoitin monta kymmentä lehtikirjotusta, on välillä omalla nimellä ja on noilla tämmösillä peitenimillä niinkun "joukko olarilaisia" tai jotakin muuta semmosta Länsiväylään, palaveria pidettiin... "Olarin vanhus" sekin on (naurua) nimimerkki... (TOK:H/Jorma.)

4.5 Toiminta loppuu

Yläasteen koulu valmistui Kuitinmäen puolelle 1983, mutta sitä pidettiin jo valmistuessaan liian pienenä. Lukiota saatiin sitten odottaa vuoteen 1993, jolloin valmistui Olarin yläaste ja lukio. (TOK:S/Olarin huolto oy 20 v 1991.) Olari-seuran suunnitelmissa oli myös monitoimitalon saaminen alueelle. Tämä jäi tosin kesken, muun muassa siksi, että hankkeelle ei saatu määrärahoja. Molemmat tänä aikana seurassa olleet informanttini olivat vielä vuoden 1986 hallituksessa mukana, mutta ilmeisesti aktiivien puutteen ja muiden kiireiden vuoksi jäivät pois toiminnasta. Lisäksi kaupungin virkamiesten touhuamista kaupunginosayhdistyksessä eivät kaikki katsoneet hyvällä:

Ku me oltiin niin näkyvästi mukana siinä seurassa niin siinä rupes tulemaan kaikennäköstä poliittistakin jupinaa, että luottamusmiehet rupes miettimään että heidänhän sitä pitäs johtaa eikä virkamiesten ja vetää tällä tavalla ja todettiin sitten että meillä tuli tää homma oikeestaan tehtyä tässä että luovutetaan paikat sitten seuraajille ei siinä mitään sen kummempaa juntausta tarvittu ja muuta että, ja ei siitä sen jälkeen siitä seurasta kyllä kovin paljon kuulunukkaan. (TOK:H/Isto.)

Haastatellut tosin sanovat, että he eivät mitenkään käyttäneet virka-asemaansa tai poliittisia suhteita väärin seurassa toimiessaan. Loppujen lopuksi seura oli heille lähinnä väline tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi:

Tää ei ollu niin tärkeä seura tää Olari-seura mulle vaikka siinä touhuttiinki että se olis niin tarkkaan jääny mieleen, se oli vaan tämmönen kertakäyttöpakkaus siinä mielessä että todettiin että nyt ruvetaan ajaan tätä lukiohommaa ja poliitikkoja pelotellaan että menetätte Olarista äänenne jos ette hoida sitä asiaa, Ja sitten ku se homma tuli hoidettua niin palattiin taas normaaliin päiväjärjestykseen. Se oli vähän semmosta. (TOK:H/Isto.)

Vuoden 1986 Olarin uutisten pääkirjoitus otsikoitiin "Pysähtyikö kehitys Olarissa". Pääkirjoitus vetoaa asukkaisiin, että he tulisivat mukaan seuran toimintaan vaikuttamaan asuinympäristön kehittämisen puolesta. Kirjoituksessa kannetaan huolta siitä, että myös lähiön rakentamisvaiheen jälkeen asukkaiden olisi syytä kiinnittää huomiota alueen ongelmiin ja puutteisiin, muuten on vaarana kehityksen pysähtyminen alueella. Tästä "seurauksena voi olla alueellisen imagon lasku, mikä viime kädessä heijastuu asuntojen

hintatason suhteellisenä laskuna." Pääkirjoittaja Kaj Lindström vetoaa olarilaisiin, että he tulisivat toimintaan "vaikuttamaan asuinympäristön jatkuvan kehittymisen puolesta". Muita Olarin uutisten aiheita olivat mm. pelko siitä, että mahdollisen länsimetron lähin pysäkki rakennettaisiin Matinkylään, jonne olarilaisten tulisi matkustaa ensin bussilla päästäkseen Helsinkiin, Olarin lukion ja uuden yläasteen rakentamisen viivästyminen, väestönsuojien virheelliset sijoituspaikat, sekä uutinen olarilaisten kaapelitelevisiopäätöksestä. (TOK:S/Olarin uutiset 1/86.)

Huoli Olari-seuran tulevaisuudesta oli oikeutettu, sillä vuoden 1986 jälkeen yhdistys ei enää ollut toiminnassa. Se kokoontui vielä vuonna 1987, mutta vuosikokoukseen saapui ainoastaan kolme ihmistä. (TK:H/Tiina.) Olari-seura oli täysin toimimattomana viisi vuotta. Vasta vuonna 1992 sille valittiin tauon jälkeen uusi hallitus. (TOK:OS/PK 15.3.1992.)

5. OLARI-SEURAN TOINEN TOIMINTAKAUSI

5.1 Seura perustetaan uudelleen

Olarin länsipuolella sijaitsevalle suositulle ulkoilualueelle, Friisinkalliolle, kaavailtiin 1990-luvun alussa mittavaa asunto- ja työpaikkarakentamista. Friisiläläiset kuitenkin yhdessä olarilaisten kanssa ryhtyivät kansanliike Pro Friisinkallioksi ja ryhtyivät puolustamaan Friisinkalliota, ja samassa yhteydessä myös Olari-seura aktivoitiin jälleen toimimaan. Viimeksi seura oli toiminut vuonna 1986:

No sitten kun Friisinkallio aiottiin rakentaa niin sillan sitten Friisilässä sitä kovasti vastustettiin ja sitten me Tiinan kanssa ajateltiin että pitäs se Olari-seurakin herättää henkiin jotta sekin alkas puolustaa kun se menee Olarinkin puolelle se Friisinkallio ja sitten joka paikasta yritettiin löytää sitä että kuka siellä olis ollu toimihenkilö, mutta kun se oli jo seitsemän vuotta ollu nukuksissa niin sitä ei meinannu millään löytää, ei mistään yhdistysrekisteristä, ja sitten Tiina sattui olemaan siinä kalliolla [Friisinkalliolla] ja jutteli yhden naisen kanssa joka oli koiran kanssa siellä, ja se sano sitten että hän on Olari-seuran entinen sihteeri ja hänellä on kaikki ne paperit (naurua) sattui ihan näin hassusti, ja, sitten saatiin ne paperit sieltä ja sitten pidettiin kokous ja perustettiin se uelleen. (TOK:H/Eeva.)

Seura piti 15.3.1992 kokouksen, joka muodostui asukaskokouksesta sekä Olari-seuran vuosikokouksesta. Asukaskokouksessa kaksi kaupungin virkamiestä esitteli asemakaavasuunnitelmia varsinkin läheisen virkistysalueen, Friisinkallion osalta. Vuosikokouksessa valittiin uusi hallitus, joka koostui osin vanhoista, osin uusista seuralaisista. Friisinkallion suojelu oli syynä seuran uudelleenperustamiseen, joten lähiaikojen toiminta keskittyikin paljolti nimenomaan siihen. Toimintatavat olivat pitkälti samat kuin aikaisemminkin: virkamiehiltä sekä valtuutetuilta otettiin selvää kaavoitusasioista, asiasta tiedotettiin paikallislehdessä ja nimiä kerättiin vetoomukseen. (TOK:H/Eeva; TOK:OS/TK 1992.)

Muuta toimintaa olivat erilaiset siivoustalkoot sekä Friisinkalliolla järjestetty Luontoluokka. (TOK:OS/TK 1992.) Luontoluokka oli espoolaisille lukiolaisille järjestetty tapahtuma, missä esiintyi muun muassa Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan professoreita kertomassa omasta erikoisalastaan.

(TOK:H/Eeva.) Aktiiviseksi jäsenistöksi arvioitiin 30 perhekuntaa, tosin eri tilaisuuksiin osallistui runsaasti enemmän väkeä. (TOK:OS/TK 1992.)

Friisinkallio saatiin säilymään luonnontilaisena Espoon kaupungin seutukaavassa (TOK:H/Tiina.) ja innostus vallitsi seuran hallituksessa. Seuraavalle vuodelle 1993 tehty toimintasuunnitelma oli kunnianhimoinen sisältäen viisi eri lähiprojektia: kotiseututietouden kehittäminen, neuvontapalvelun kehittäminen kaava-asioissa asukkaita varten, kulttuuriympäristöstä ja sen hoidosta tiedottaminen asukkaille, kylätoiminnan sekä kyläparlamentin toiminnan opiskelu, kokoustoiminta, jäsenhankinta ja talous. (TOK:OS/TS 1993.) Vuoden 1993 toimintakertomuksessa todetaan seuran uuden toimintajakson toisen vuoden olleen vireä ja aikaansaava. Toiminnasta mainitaan kaksi asukasiltaa, kahdet siivoustalkoot, neljän luontokarttaopasteen hankkiminen Friisinkalliolle sekä osallistuminen asemakaavasunnitteluun lausunnoin ja neuvotteluin. Hallitus kokoontui yhdeksän kertaa. (TOK:OS/TK 1993.)

Tästä eteenpäin toiminta jatkui melko samankaltaisena. Toistuvia toimintamuotoja olivat mm. siivoustalkoot, Ruomelanraitilla sijaitsevan Talvipuutarhan kunnostus, osallistuminen Espoon lysteille sekä Friisinkallio-oppaan toimittaminen. (TOK:OS/TK 1994, 1995, 1996.)

Suhteellisen pienimuotoinenkin tapahtuma vaatii lukuisten ihmisten työpanoksen ja tuntikausien suunnittelun. Esimerkiksi olen ottanut vuoden 1995 Espoon lystitapahtuman Kuitintorilla tapahtuvan osuuden, jonka Olari-seura järjesti ja mistä oli tallella hallituksen jäsenille lähetetty suunnitelmapaperi. Tapahtumasta pitää tiedottaa niin asukkaille kuin tiedotusvälineillekin. Poliisille on tehtävä huvi-ilmoitus, maanomistajalta on kysyttävä lupa, Teostolta täytyy pyytää lupa elävän musiikin esittämiseen. Muusikkojen palkanmaksu ja niihin kuuluvat sosiaaliturvamaksut ja verot on hoidettava. Kirpputoripöydän saaminen paikalle ei ole aivan yksinkertaista; sitä varten on hankittava pöytälevy, jalat sekä myytävää tavaraa. Jonkun on toimittava kuuluttajana, joidenkin järjestysmiehinä ja -naisina, yhden tehtäväksi tulee kasvomaalausten tekeminen lapsille, toisen pitää ottaa valokuvia kasvomaalatuista lapsista. (TOK:OS/Y.)

Erään kokouksen pöytäkirjassa todettiin, että kokouksessa oli keskusteltu seuran toiminnan eri muodoista, kohteista, rahoituksesta ja vaikeudesta saada alueen ihmiset mukaan toimintaan. Kuitenkin seuran toimintaa pidettiin tulevaisuudessa entistä tarpeellisempana, koska lähiön rakennukset ja luonto olivat kuluneet, lähiöihin liittyviä ikäviä lieveilmiöitä esiintyi ja palveluiden nähtiin olevan valumassa muualle tai

keskittyvän suuriin marketteihin. (TOK:OS/PK 21.5.97.) Huolimatta vuosikymmenen alun mittavistakin projekteista, oli toiminta ollut koko 1990-luvulla pitkälti vain hallituksen käsissä:

Melko vähän ne osallistu että ketä nyt saatiin, no, jos jossakin oli jotain kaava-asiaa niin siitä oli sitten tiedotusta ja sit me yritettiin aina saada jotain kavereita... vaikka paljon ilmoteltiin niissä Olarin talojen rappukäytävissä kaikenlaisista talkoista, niin ei ne kovinkaan sitten tulleet, laiskasti ne tuli sitten. (TOK:H/Eeva.)

Tästä huolimatta hallitus oli saatu aina koottua, ja vaihtuvuuttakin oli hallituksen jäsenistössä. Vuonna 1998 hallitukseen tuli peräti viisi uutta jäsentä kolmen vanhan lisäksi. (TOK:OS/TK: 1998.) Näistä uusista ilmeisesti kaikki olivat lähiöprojektin kautta tulleet yhdistykseen mukaan. (ks. luku 6.2) Vuoden 1998 toimintakertomuksen mukaan hallitus kokoontui kuusi kertaa ja lähetti kaksi kirjettä Espoon kaupungin tekniselle keskukselle. Asukastapahtumista ei ollut mainintoja. Kyseisenä vuotena seura luopui jäsenmaksujen keräämisestä. (TOK:OS/TK: 1998.)

Toimintasuunnitelma vuodelle 1999 asetti etusijalle seuraavat kohdat: kotiseutututkimuksen ja -tietouden lisäämisen keräämällä Olarin lähi- ja nimihistoriaa, kaavoista tiedottamisen, siivoustalkoot sekä asukasillat. Tänä vuonna hallitus kokoontui yhdeksän kertaa. Friisinkallio-opas valmistui ja Olarin historiikin tekeminen aloitettiin. Asukasilta pidettiin aiheesta "liikennejärjestelyt" ja siihen otti osaa 32 henkilöä. Päätäjille tehtiin kolme kirjelmää . (TOK:OS/TS: 1999; TK1999.)

Vuoden 2000 toimintasuunnitelmassa mainittiin mm. osallistuminen kaavasuunnitteluun, kahden asukasillan järjestäminen aiheista "asuminen ja lähiympäristö" sekä "lähidemokratia", Olarin historiikin tekeminen, vihervuoden avaus ja siivoustalkoot, sekä jäsenhankinnan aktivointi. Toiminta oli samankaltaista kuin edellisenäkin vuonna: hallitus kokoontui kuusi kertaa, Kuitinmäen keskustassa järjestettiin siivoustalkoot, alueen kunnallisvaaliehdokkaille ja asukkaille järjestettiin vaalipaneeli. (TOK:OS/TS:2000; TK:2000.)

Toimintasuunnitelma vuodelle 2001 noudatteli edellisten vuosien suuntaviivoja, etusijalla olivat mm. osallistuminen kaavasuunnitteluun, Olarin historiikin julkaiseminen sekä asukasiltojen ja erityistyöryhmien perustaminen. (TOK:OS/TS:2001.) Tänä vuonna Olari-seura sai toimintaansa varten 4800 markkaa Espoon kaupungilta, joka oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteensä

kaupunki jakoi kotiseututoimintaan espoolaisille yhdistyksille 280 000 markkaa. (Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001.)

5.2 Matinkylän-Olarin lähiöprojekti

Vuonna 1996 Valtion asuntorahasto ARA ilmoitti hyväksyvänsä Matinkylän-Olarin alueen valtakunnalliseen lähiöprojektiin. Lähiöprojektissa oli mukana yhteensä 49 lähiötä ympäri Suomea. Se perustui kuntien ja Valtion asuntorahaston väliseen sopimukseen, missä kunta valtion laina- ja avustusetuuksia vastaan sitoutui laatimaan alueellisen kehittämissuunnitelman ja toteuttamaan sen omalta osaltaan. Olarissa ja Matinkylässä projektin tavoitteena oli kohentaa kaupunkikuvaa ja vauhdittaa kokonaisvaltaisesti ympäristön perusparantamista. Samalla pyrittiin kehittämään projektilähiöitä myös sosiaalisesti viihtyisämmiksi asuinalueiksi. Yhtenä projektin tavoitteena oli julkisen sektorin, kiinteistöyhtiöiden ja asukkaiden välisten yhteyksien kehittäminen. Erityisesti korostettiin asukkaiden saamista mukaan projektiin. Keinoina esitettiin tiedottamista, asukastilaisuuksia ja asukkaiden oman talkotoiminnan virittämistä ja kannustamista. (Söderlund & Kosama 2000, 2-8. Sähköinen dokumentti.)

Projektia koordinoi 8-henkinen johtoryhmä, joka kuitenkin kokoontui harvaksen. Tärkeiksi nousivat 9-jäseniset Matinkylän ja Olarin aluetyöryhmät, jotka koostuivat asukkaista, virkamiehistä sekä huoltoyhtiöiden edustajista. Olarissa kokoontui lisäksi kaksi muutakin työryhmää: ensimmäinen pohti tiilitalojen kunnostusta ja toinen julkista tilaa ja kaavoitusta. (Söderlund & Kosama 2000, 8. Sähköinen dokumentti.) Loppuvuodesta 1997 ilmestyi raportti nimeltä *Olari, Ympäristön perusparantaminen asukaslähtöisenä suunnitteluna*. Raportissa kuvailtiin Olaria, lähinnä fyysiseltä kannalta, ja ehdotettiin erilaisia toimenpiteitä, joilla kohennettaisiin ympäristöä. Toimenpideluettelo perustui asukkaiden maisema-arkkitehtiylioppilaan kanssa tekemiin kävelykierroksiin lähiön alueella. Kävelykierroksia tehtiin kolme, ja niille osallistui noin 70 olarilaista. Lisäksi suunnittelija piti kaksi asukastupaa, joissa kommentoitiin projektin kulkua. Tämänkaltaista toimintatapaa kutsutaan asukaslähtöiseksi suunnitteluksi, joka tähtää siihen, että myös ympäristön käyttäjät voivat osallistua suunnitteluun. Toimenpideluettelon ehdotukset koskivat lähinnä julkisten tilojen, kuten aukoiden, puistojen, alikulkutunneleiden ja bussipysäkkien perusparannusta sekä viitoitusten ja opasteiden parantamista, ympäristön siistimistä, istutusten ja kiveyksien lisäämistä. (Sirén 1997.)

Projektin loppuraportissa todetaan, että "Matinkylä-Olarin lähiöprojekti sai aikaan monia ympäristön ja kiinteistöjen kunnostus- ja perusparannushankkeita. Alueelle laaditut ympäristön perusparannussuunnitelmat toteutuvat lähivuosien kuluessa, jolloin tuloksia voidaan tarkemmin arvioida." (Söderlund & Kosama 2000, 17. Sähköinen dokumentti.) Mukana olleen kahden Olari-seuralaisen kokemukset projektin tuloksista olivat ristiriitaisia:

Peter: Me pidettiin varmaan toistakymmentä kokousta ja sit oli näitä kävelysuunnittelutapahtumia --- Mut sittenhän se päätty siihen et lähes kaikki viranomaiset pettivät meidät --- siis niinkun mikään aikataulu ei pitänyt mitä luvattiin, nythän tää raitti on kunnostettu sen verran et on saatu näitä istutuksia ja reunakiveyksiä vaihdettua, nää valot, mut vieläkkään täs ei oo näitä laatotuksia vaihdettu, et siinäkin, sit ne keksi et nää julkisivuremontit pitää tehdä ensin ja sit vasta laatotukset, nyt sen sillan kunnostaminen siellä liittyy tavallaan siihen, mut kokonaan sen ostarin parantamisjutut on menny täysin siihen malliin että jos siihen on budjetoitu pari miljoonaa niin sitten ne toteaa että okei, tänä vuonna pistetään puol miljoonaa ja sit seuraavana vuonna loput. Ja sit seuraavana vuonna näitä loppuja ei olekaan...

Pia: rahat hävis yhtäkkiä jonnekin...

Raportissakin ongelmat tunnustetaan. Yhtenä suurimmista teknisistä ongelmista mainittiin se, ettei projektia varten ollut lainkaan "korvamerkittyä" rahaa. Postitukset, kahvitarjoilut ym. jouduttiin aina erikseen järjestämään ja etenkin asukkaat kokivat sen turhauttavaksi. Keskeinen ongelma oli myös se, että asukkaiden esittämät pienet parannusehdotukset jäivät useimmiten ehdotuksen asteelle. Projektin suurimpana merkityksenä pidettiin kiinteistöjen perusparannuksia ja toteutuneita ympäristön perusparannushankkeita. Tärkeä saavutus oli, että kaupungin ja asukkaiden yhteistyö toimi hyvin. Mukaan toivottiin vielä alueella toimivia yrityksiä kokonaisvaltaisempien suunnitelmien laatimiseksi. (Söderlund & Kosama 2000, 17-18. Sähköinen dokumentti.)

Asukkaiden ja kaupungin yhteistyö kyllä toimi eittämättä hyvin, mutta kuitenkin asukkaat kokivat turhautumista ja he kokivat tulleen petetyksi kaupungin taholta. Myös ruotsalaisen Kerstin Gunnemarkin huomiot ruotsalaisista vastaavista projekteista ovat samansuuntaisia: suunnittelijoiden ja päättäjien hyvistä aikeista huolimatta ei asukkaiden mielestä heidän mielipidettään ole otettu tarpeeksi huomioon. (Gunnemark 1998, 300.) Tämänkaltaiset kokemukset saattavat johtaa siihen, että aktiivisimmiltakin saattaa loppua innostus kesken. Eräs ongelma on myös erilaisten projektien runsaus ja se, että projekteja ei saada kunnolla vietyä läpi niitä tarvitsevilla alueilla:

Jotenki tuntuu et projekteja on vaik kuin paljon mut kukaan ei saa mitään niinku loppuun asti ja sit tulee taas toinen ja sitä aletaan vetää, ja.. se harmittaa kaikist eniten et nää valmiiks rakennetut lähiöt annetaan kupsahtaa silleen, Matinkylä ja Olari, ja sit kuitenkin rakennetaan uusii lähiöitä, tämmösiä minkkitarhoja ympäriinsä, niitä sit paapotaan, palvelut viedään niiden ympärille, vaik näis ois hirveesti kehitettävää. (TOK:H/Pia.)

Mutta jos kaupungia voidaan syyttää asukkaiden toiveiden jättämisestä huomioimatta, voidaan myös asukkaita kritisoida aktiivisuuden puutteesta:

Pia: täytyy kyl myöntää et jossain vaihees kyl alkaa olee niinku kurkkuunsa myöten täynnä ettei jaksais enää, mut aattele, et jos meki ollaan hilluttu melkein 95 lähtien mukana näissä touhuissa, ku alkaa näkyy samat naamat niin... ja se että jos me tehtäiski, mut se tyssää aina kaupungin- siis vaik meil ois halua, tehtäs kirjelmiä, ja hyvät ideat, se tyssää melkein aina siihen.

Peter: niin osittain se tyssää siihenkin että, sit täällä on ihmisiä jotka tulee ehkä vähän nykimään hihasta, et hei, täs on tämmönen ongelma et voiksä hoitaa tän, sit kysyy et miks et sä itse soita sinne että toi ja toi tyyppi kaupungilla, soita sille, niin ei ihmiset halua pistää itseään likoon.

Muissakin lähiöprojekteissa on yllätetty asukkaiden passiivisuudesta. Ideointipalaveri- ja teemapäiviin on löytynyt osallistujia ja puuhamiehiä, mutta pitkän aikavälin suunnitelmiin on ollut vaikeuksia löytää niihin sitoutuvia ihmisiä. Syiksi passiivisuudelle on nähty yhtäältä asukkaiden kyvyttömyys kommunikoida hallinnon kanssa ja toisaalta uskonpuute oman vaikutusvallan suhteen. (Bäcklund & Korhonen 1998, 5, 19, 34.) Yhteiskunta pitää yhteisyyden lisäämistä asuinalueilla tavoiteltavana asiana, mutta vähemmän on pohdittu sitä, onko tällaiselle tarvetta asukkaiden taholta. (Ks. Bäcklund & Korhonen 1998, 34.)

Olari-seuran toiminnan kannalta lähiöprojektin positiivisiin vaikutuksiin kuului se, että projektin myötä jotkut kiinnostuivat liittymään Olari-seuraan. Näin kuvaa Pia omaa tietään hallituksen jäseneksi:

Mä olin saanu semmosen ihmeellisen ajatuksen et mun on pakko saada jotenkin tietoo siitä [Olari-seurasta], mä sit kytäsin ja kytäsin noita vuosikokousilmoituksia, no sitten se oli ilmotus lehdessä, ja tottakai mä rummutin sitten ARA-projektissa ja

tossa noin, että nyt on kokous, että äkkii sinne että nyt vallataan se, ja tota se onnistu sitten, saatiin jalat ovet väliin. (TOK:H/Pia.)

Vuosikokoukseen tuli myös muutamia muita lähiöprojektissa olleita henkilöitä. "Valtaus" kävi ilmeisen kivuttomasti, haastatellut kertoivat kirjoittaneensa nimet paperiin, maksaneensa jäsenmaksun käteisellä ja järjestäneensä seuraavan kokouksen. Helppouteen vaikutti myös se, että ilmeisesti edellinen hallitus oli riitautunut, ja osa oli lähtenyt pois toiminnasta. Valtaajilla oli yhtenä motiivina se, että yhdistys edusti olarilaisia, mutta hallituksessa oli runsaasti - ilmeisesti vielä Friisinkallion pelastamisen mukanaan tuomia - friisiläläisiä. Näin yhdistys kaapattiin ikään kuin takaisin olarilaisille. (TOK:H/Peter, Pia.)

5.3 Nykyiset aktiivit ja seuran tulevaisuus

Toiminta keskittyy noin kuukausittain pidettävien kokousten ympärille. Kokoukset järjestetään yleensä Kuitinmäen ostoskeskuksen Chicos-ravintolassa, ja paikalla on useimmiten vajaat kymmenen henkeä. Seuraavassa olen kuvaillut erään kokouksen kulkua:

28.5.01 Olari-seuran kokous Chicosissa klo 19.00

Paikalla oli viisi hallituksen jäsentä, yksi hallituksen entinen jäsen sekä tutkielman tekijä. Kokouksen aikana kului pullo viiniä sekä kaksi tuopillista olutta. Jokaiselle jaettiin kokouksen esityslista sekä edellisen kokouksen pöytäkirja.

Kokouksen aluksi keskusteltiin Olarin yleisistä asioista. Seurakunta oli vuokraamassa K-kaupalta tai Meritalta vapautuvia tiloja, niihin on tulossa mahdollisesti lapsille tai vanhuksille kerhotiloja. Myös asukkaiden tapaamispaikkakahvilaa pidettiin hyvänä ideana. Kuulemma myös olutkapakkayrittäjät olivat olleet kiinnostuneita kiinteistöistä. Hallitus ilmaisi helpotuksensa siitä, ettei niitä tule lisää ostarille. Keskustelu heräsi siitä, miksei Olarissa ole enää kunnon ruokaravintolaa. Syynä ilmeisesti se, ettei kannata koska ruokailijoita ei olisi tarpeeksi. Kiinalainen ravintola on kuulemma tulossa lähiaikoina ostarille.

Esityslistan kohdassa "laillisuus ja päätösvaltaisuus" keskusteltiin siitä kuinka monta hallituksen jäsentä tarvitaan päätösvaltaisuuteen. Sihteeri tarkisti asian papereista ja totesi, että puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi neljä muuta jäsentä. Joku totesi, että kokouksia on joskus pidetty kolmenkin läsnäolijan kesken. Varapuheenjohtaja totesi, että ainakin tällä kertaa kaikki läsnäolijat näyttävät ihan päteviltä.

Lions Clubin järjestämille Olarin perhelysteille osallistuminen todettiin menestykseksi ja niille päätettiin osallistua ehdottomasti seuraavanakin vuonna. Esittelypöytä samassa huoneessa Olarin seurakunnan kanssa oli paikalla olleiden mukaan toimiva ratkaisu. Olari-aiheiseen tietokilpailuun oli tullut paljon vastauksia ja sen myötä myös jokunen jäseneksi haluava sekä niitä, jotka haluavat lisätietoa seurasta. Varsinkin esillä olleita kuvia ja piirrustuksia tulevista kaavoista olivat ihmiset katselleet kiinnostuneina. Puheenjohtaja piti tarpeellisena että seura esittelee niitä, ja tätä mahdollisuutta kannattaisi asukkaille mainostaa enemmänkin, koska ihmiset harvemmin käyvät katselemassa niitä kaupunkien virastossa.

Sihteeri kysyi hallituksen mielpidettä siitä, pitäisikö yhdistyksen sääntöjä (30 vuotta vanhoja) muuttaa parin pienen muutoksen vuoksi (mm. Espoon kauppala muuttunut Espoon kaupungiksi). Todettiin, että säännöt ovat pätevät vielä tänäänkin, eikä kannata ryhtyä muuttamaan niitä.

Seuraavaksi keskusteltiin Olari-seuran kotisivuista internetissä. Sihteeri oli ryhtynyt tekemään seuralle www-sivuja, ja ehdotti, että seuran logo esiintyisi siellä ja että ruudulla olisi taustakuvana kuva Olarista. Esimerkkinä puheenjohtaja oli tulostanut Karakallion kotiseutuyhdistyksen sivut, jotka olivat hienot. Todettiin, että sellaiset oli Olari-seuralle hieman liian laajat, perustiedotussivut riittäisivät. Keskusteltiin, pitäisikö sivuille hankkia oma osoite, koska esim. Kotiseutuliiton internet-sivujen alta niitä harva löytää. Ehdotuksia oli Olari-seura.fi tai Olari.fi Päädyttiin alustavasti jälkimmäiseen, koska se olisi helpompi muistaa ja seura haluaa profiloitua koko Olarin edustajaksi.

Koska seuran hallitus oli uudistunut, pitäisi muutokset ilmoittaa yhdistysrekisteriin, Suomen kotiseutuliitto ja Espoon kaupunginosayhdistysten liittoon EKYL:iin. Hallitus oli epätietoinen siitä, oliko yhdistysrekisteriin ilmoitettu seurasta vuosikausiin yhtään mitään. Myös avustukset Opetusministeriölle ja Espoon kaupungille pitäisi lähettää. Asia oli kuulemma jo hoidossa.

Kokouksen yksi tärkeimmistä aiheista oli keskustelu yhteistyöstä muiden yhdistysten kanssa. Pohjatyönä päätettiin ensin kartoitetaan alueen yhdistykset yhdessä alueneuvottelukunnan ja sosiaali- ja terveysjaoston kanssa. Yhteistyön muodoista puhuttaessa ajatus Olarin Forumista nousi taas esille. Ideana olisi järjestää tapahtuma, jossa useat Olarin alueen yhdistykset pohtisivat alueen kehittämistä. Myös Olari-seuran puheenjohtajalle olivat Lionsit ehdottaneet perhelysteillä, että Olari-seura voisi olla Olarin alueen yhdistyksiä yhdistävä ja kokoava taho. Sihteeri linjasi, että "Olari-seuran kuuluu edustaa Olaria jos jonkun". Kysyttiin, tulisiko Olari-Forumista oma yhdistys vai pelkästään kokouksilla operoiva taho. Järkevänä pidettiin, että Olarin Forum kokoontuisi esim. kahdesti vuodessa ja kokoaisi asukkaita, yhdistyksiä ja valtuutettuja yhteen. Tapahtuma olisi ikään kuin Aikuisten perhelistit. Hallitus oli sitä mieltä, että Forum on niin suuri hanke, että se pitää valmistella huolella. Ensin on koottava yhteen kaikki alueella toimivat yhdistykset ja sitten ottaa yhteyttä niiden puheenjohtajiin ja suunnitella hanke kunnolla. Asiaa päätettiin alkaa toden teolla ajamaan syksyllä.

Esityslistan kohdassa "muut asiat" keskusteltiin ensin jäsenmaksuista. Aluksi ehdotettiin 30 markan vuosittaista jäsenmaksua. Mielenpaineet kuitenkin kallistuivat siihen, että tärkeämpää olisi aktivoida jäsenet ensisijaisesti toimintaan ja sitten vasta alkaa keräämään maksuja. Puheenjohtaja muistutti, että lisäksi pankit ottavat tilisiirroista ison osan ja jäsenrekisterin pitäminen olisi työlästä. Järkevämpänä pidettiin kannatusmaksujen perimistä yrityksiltä siten, ettei rahaa tarvitsisi ruveta aina yksittäisiä tapahtumia varten. Lopuksi keskusteltiin valokuvien keruusta historiikkia varten. Sovittiin, että kesäkuun aikana kerätään asukailta valokuvia, joista otetaan kopiot, ja näitä kuvia sitten käytetään sekä historiikissa että valokuvanäyttelyssä.

Kokous päättyi noin klo 21.00.

Edellä kuvailtu kokouksen kulku on melko tyypillinen parin vuoden aikana havainnoimilleni Olari-seuran kokouksille. Suurin osa kokouksen aiheista koskee Olarin ja lähiympäristön kehitystä ja sitä, miten Olari-seuran pitäisi siihen reagoida. Suurimpana ongelmana suunnitelmien toteuttamisessa on aktiivien vähäinen määrä ja tapahtumien järjestämisessä rajalliset rahavarat. Jäseniä yhdistyksellä on noin 40, joista aktiivisia kymmenen. (TOK:Kenttäpäiväkirja.)

Tulevaisuuden toiminnasta seuran jäsenillä on ainakin kaksi erilaista mielikuvaa. Ensimmäinen on äskeisessä kokouskuvauksessakin esille tullut idea Olarin Forumista,

mikä kokoaisi Olarin alueen yhdistyksiä yhteen, ja kokoontuisi esimerkiksi puolivuositin. Forumissa kokoavana tahona olisi Olari-seura. (TOK:H/Peter.) Erään jäsenen mukaan tällaisen toteuttaminen onnistuneesti saattaisi olla liian suuri projekti nykyiselle hallitukselle. Vaikeutena on myös useiden yhdistysten tavoitteiden yhteensovittaminen:

Jos halutaan rakentaa tämmöstä yhteistoimintaforumia, niin siinä saa aika tarkkaan miettiä et mitä sillä tavoitellaan, mikä on se tavoite ja mitkä on ne keinot, koska voi olla et jotkut asiat, jos vaan sanotaan et tehdään yhteistyötä, niin sit jos on järjestöjä joilla ei oo yhteisiä intressejä, jos on, vaikkapa sanotaan eläkeläisjärjestö ja sitten on nuorisokahvila, niin miten eläkeläisjärjestö ja nuorisokahvila voi tehdä yhteistyötä, mitkä on niitten yhteiset intressit, mä uskon et niitä löytyy kyllä, mut et siis siinä alkaa miettimään että jos on vaikka hieman erilaiset arvot, ja sit et mihin suuntaan halutaan tällasta lähiötä kehittää, koska joku vois ajatella et tän pitäis olla sellanen paikka missä pitää olla vehreitä kävelykatuja joissa voi sitten päiväsaikaan kävellä ja istuskella penkillä ja tota, joku taas ajattelisi et tää vois olla tämmönen kukoistava bisnesalue missä on hi-tec-toimistoja ja nopeat kulkuyhteydet ja kiiltäviä terästoneja, mikä se on se niinku tavoite? (TOK:H/Hannu.)

Vaihtoehtoinen malli, jonka Hannu esitti seuran tulevaisuuden toiminnasta on, että yhdistyksen aktiivit ottaisivat esimerkiksi oman taloyhtiönsä projektiksi ja ottaisivat selvää mitä toiveita taloyhtiöllä olisi esimerkiksi jätehuollon tai katujen kunnossapidon suhteen. Taloyhtiö voisi antaa parannusehdotuksensa Olari-seuran käsiteltäväksi, joka asukkaita nimellisesti edustavana tahona ottaisi sitten yhteyttä kaupungin vastaaviin viranomaisiin ja mahdollisesti tekisi parannussuunnitelmasta erityisen projektin yhteistyössä kaupungin kanssa. Näistä pienistä "soluista" tai "siemenistä" voisivat naapuritaloyhtiökin innostua tekemään vastaavanlaisia parannusprojekteja, jotka voitaisiin viedä eteenpäin saman mallin mukaisesti. (TOK:H/Hannu.)

Internetistä on tullut viime aikoina yhä tärkeämpi toiminta-alue kaupunginosayhdistyksille. Tällä hetkellä 15 espoolaisella kotiseutuyhdistyksellä on kotisivut internetissä, niiden joukossa myös Olari-seuran kotisivut. (Olari-seuran www-kotisivut. Sähköinen dokumentti.) Niiltä löytyy perustiedot yhdistyksestä, säännöt, hallitus, toimintakertomus ja -suunnitelma sekä viimeisimmät hallituksen kokouksen pöytäkirjat. Sivujen sisältö on tarkoituksella pidetty suppeana, jotta se olisi tasapainossa toiminnan suhteen eikä rakentaisi valheellista "kulissia" yhdistyksestä. (TOK:H/Hannu.) Internetin kotisivuja voivat yhdistykset hyödyntää kahdella tavalla. Ensinnäkin se on ilmaista mainostilaa, mistä löytyy nopeasti tietoa toiminnasta ja yhteystietoja.

Kotisivuilta voidaan tehdä linkkejä esimerkiksi kaupungin sivuille, jolloin asukkaat saavat ajankohtaista tietoa heitä koskevista suunnitelmista. Tärkeämpi tehtävä kuin pelkkänä tiedotuskanavana toimiminen on internetin mahdollisuudet toimia vuorovaikutuskanavana. Keskusteluryhmät, joilla alueen asukkaat voivat käydä keskustelua haluamistaan aiheista tulevat luultavasti lisääntymään tulevaisuudessa.

Sören Jansson on jakanut yhdistykset niiden toimintaa tutkiessaan intressiyhdistyksiin ja seurusteluyhdistyksiin. Edellisellä tarkoitetaan yhdistystä, joka ajaa tietyn yhteiskuntaryhmän etuja ja jälkimmäinen on yhdistys, joka huolehtii jäsenistön yhteenkuuluvuudesta. (Jansson 1981, 21.) Vaikka harva yhdistys täyttää vain jompaa kumpaa näistä funktioista, voidaan Olari-seura selkeästi laskea intressiyhdistykseksi. Tämä siitä huolimatta, että hallituksen kokoukset ovatkin varsin vapaamuotoisia tilaisuuksia ja hallituksen jäsenille myös osaltaan sosiaalista yhdessäoloa muiden kanssa. Ulf Stahre jakaa - valtiotieteilijä Sören Häggrothin mallin mukaan - lähiöiden "kyläkunnat" reaktiomaisiin ja ohjelmallisiin kyläkuntiin. Ensinmainituille ominaista on reagointi ulkoista uhkaa vastaan, kun taas ohjelmalliset kyläkunnat toimivat pidemmän tähtäimen tavoitteiden kanssa. (Stahre 1999, 189.) Olari-seura on toiminut sekä reaktiomaisesti että ohjelmallisesti, mutta tällä hetkellä - erityisen uhan puuttuessa - toiminta on enemmän ohjelmallista.

Kotiseutuyhdistyksen toimintaa voisi tutkia myös sillä perusteella, että suuntautuuko se menneeseen, nykypäivään vai tulevaisuuteen. Tällöin esimerkiksi juhlatilaisuudet sekä muu ohjelmallinen toiminta kohdistuu nimenomaan nykypäivään, koulujen ja muiden palveluiden ajaminen sekä rakennushankkeiden vastustaminen tulevaisuuteen ja valokuvien sekä muistitiedon kerääminen menneeseen - toki myös tulevaisuutta varten. Menneeseen aikaan liittyvää toimintaa edustaa tällä hetkellä Olari-seuran toiminnassa myös hanke nimetä eräs Ruomelanraitin varrella sijaitseva puistikko arkkitehti Simo Järvisen mukaan ja varustaa se muistokilvellä. (TOK:OS/Y.)

6. MUU YHDISTYSTOIMINTA OLARISSA

Tällä hetkellä Olarissa toimii noin 20 vapaaehtoista yhdistystä. Nämä ovat nuorisojärjestöjä, eläkeläisjärjestöjä, urheiluseuroja sekä muita yhdistyksiä. (Sirén 1997, 14.) Kuten monet haastateltavat ovat todenneet, syntyi Olariin jo 1970-luvun alussa nopeasti myös muita vapaaehtoisia yhdistyksiä Olari-seuran lisäksi. Eräs seuran entinen puheenjohtaja näki asian seuraavasti:

Olari-seuran suojista nousivat esiin harrastuspohjaiset yhdistykset ja seurat, jotka ottivat ohjelmaansa aiemmin seuralle langenneita velvollisuuksia. Alueelle syntyi myös poliittisia yhdistyksiä ja puhdashenkisiä avustusjärjestöjä väestöpohjan laajentuessa. (TOK:S/Olarin huolto 10 v. 1981.)

Vaikka kaikki yhdistykset eivät varmastikaan syntyneet Olari-seuran suojista, oli monessa perustamassa tai mukana myös Olari-seuran aktiiveja. Esimerkiksi seuran ensimmäinen puheenjohtaja Antti siirtyi Olarin huollon hallitukseen asukkaiden edustajaksi. Myöhemmin kun Olariin perustettiin Lions-Clubi, hän siirtyi siihen ja on tällä hetkelläkin sen toiminnassa mukana.

Ja kato ku aktiivit on kerran löydetty niin niitä temmotaan mukaan näissä samoissa asioissa että se tuttuus ja tunnettuus vaikutti hyvin paljon siitä et tiedettiin ketkä on aktiivisia puuhamiehiä ni semmosiahan on hyvä ottaa huoltoyhtiöönkin... (TOK:H/Antti.)

Esko, joka on ollut hallituksen jäsenenä useaan otteeseen, perusti nykyäänkin toimivan valokuvauskerhon Olarin Kamerat. Risto, joka oli ollut perustamassa Olari-seuraa, oli hieman myöhemmin puheenjohtajana urheiluseura Olarin Kipinässä. Markku taas oli mukana perustamassa sekä Olari-seuraa että Olarin kansallisseuraa (myöhemmin Olarin kokoomus). Hän kuvaa olosuhteita, jotka olivat vaikuttamassa kansallisseuran perustamiseen:

70-luvun Suomessa elettiin semmosta poliittista aikaa, eli oli tää taistolaisuuden kulttuurihegemonia ja siinä valmisteltiin sitten eräänlaista kulttuurivallankumousta Suomessa ja siinä oli kaikenlaista liikehdintää opiskelijoilla ja kulttuuri-, niin sanotuilla kulttuuri-ihmisillä ja, niinku mä oon kirjottanu, että ´sosialistinen realismi pullisteli 70-luvun Suomessa´ ja se oli niin levottoman tuntusta aikaa, et niinku mä

sanon, tavalliset ihmiset oli huolissaan ja se poliittinen taustailmapiiri oli aika räikeä --- sitten useat olarilaiset ajatteli että nyt täytyy tehdä jotain ja sen perusteella minäkin ajattelin et täytyy ryhtyä toimintaan, ja tätä taustaa vasten sitten muutamien kavereitten kanssa sitten perustettiin tällainen Olarin kansallisseura. (TOK:H/Markku)

Länsiväylän kokous-palstan ilmoittelun perusteella Olarin kansallisseura järjesti aktiivisesti erilaisia tapahtumia varsinkin 1970-luvun puolivälissä. Osa tapahtumista oli poliittisia, mutta osa oli myös kaikelle kansalle suunnattua ohjelmaa, minkälaista ohjelmaa myös Olari-seura olisi voinut järjestää, esim. laskiaistapahtuma (LV 28.11.74, 2.1.75, 13.3.75, 29.4.76.) Alueen eri yhdistykset yhteistyössä kauppiaiden ja yksityishenkilöiden kanssa järjestivät ohjelmaa: "Nimenomaan että ei siellä katottu siihen aikaan kun näitä kehitettiin näitä asioita et mihin sä kuuluit, vaan että kaikki Kansallisseurasta Kipinään ja päinvastoin, ne oli yhdessä mukana." (TOK:H/Markku.) Länsiväylässä julkaistiin uutinenkin Olarin kansallisseuran ja Työväen Urheiluseurojen Keskusliittoon kuuluneen Olarin Kipinän yhteisestä laskiaisjuhlasta vuonna 1972. (LV 17.2.1972.) Olarin kipinä ja Olari-seura tekivät yhteisen aloitteen fysikaalisen hoitolaitoksen siirtämisestä kaupungin omistukseen, mikä myöhemmin toteutuikin. (TOK:H/Risto.) Luonnollinen selitys yhteishengelle oli tietenkin järjestöjen pieni koko ja silloisen Olarin pieni asukaspohja; mikäli haluttiin järjestää jotakin suurempaa, oli tehtävä yhteistyötä. Olarin alueella toimi poliittisista järjestöistä aktiivisesti myös Olarin sosiaalidemokraatit, jotka ilmoittelivat Länsiväylässä lähes yhtä ahkerasti kuin Olarin kokoomuskin. (Esim. LV 1975.) Espoossa myös muiden kaupunginosayhdistysten piiristä moni harrastuspiiri ja kerho on saanut alkunsa. (EKM:Salminen 1994.)

Vuonna 1975 perustettiin Olarin alueelle Lions-clubi, (LV 20.11.75.) joka ryhtyi järjestämään Olarin kevätlystejä, jotka vielä nykyäänkin keräävät satoja ihmisiä Päivänkehrän koululle. Se on tällä hetkellä alueen ainoa suuri yleisötapahtuma.

Ja sittenhän siinä kävi niin kato että kun Lions-clubikin perustettiin suunnilleen noihin aikoihin niin, kun Olari-seuralla ei enää ollu niin kauheita intressejä järjestää tällaisia isoja tapahtumia kun kansa oli jo revennyt näihin eri muotoihin. (TOK:H/Antti.)

Monet pitivät varsinkin Lystien alkuvaiheessa epäselvänä, oliko järjestäjänä Olari-seura vai Lionsit ja edelleenkin jotkut vanhoista olarilaisista pitävät tapahtumaa Olari-seuran perinnön jatkeena. Itse kävin tutustumassa Perhelysteihin vuosina 2000 sekä 2001. Seuraavassa kuvaan osallistumistani vuoden 2000 Perhelysteille:

Palmusunnuntaina 16.4. Olarin perhelystit Päivänkehrän koululla klo 10.00.

Tulen koululle seuraten viittoja ja paria lapsiperhettä. Tapahtuma näyttää samanlaiselta kuin 15 vuotta sitten kun olin käynyt lapsena Perhelysteillä. Matalan koulurakennuksen pihassa hääriilee keltaisilla leijonaliiveillä varustautunutta henkilökuntaa, pihassa on makkaranmyyntipiste, pomppulinna, ponijalua, Lontoon bussi, VPK:n paloauto, poliisi ym. Väkeä on alkanut saapua hiljaksen kun sää on muuttumassa aamun tihkusateisesta kevätsäästä selkeämmäksi. Paikalle on saapunut enimmäkseen nuoria lapsiperheitä, hieman sivummalle on kokoontunut varhaisnuoria polkupyöriensä päälle tarkkailemaan tapahtumaa. Kovaäänisistä kuulen kuuluttajan äänen, joka kuullostaa tutulta: se on Antti, jota olin haastatellut Olari-seuran toiminnasta jokin aika sitten. Menen sisälle koulurakennukseen, myös täällä on tuttu tunnelma; ongintapiste, arpajaiset, puffetti. Kirpputoriluokassa törmään nykyiseen hallituksen jäsenen Piaan, hän sanoo että Olari-seuralla on oma piste luokassa kahdeksan. Menen käymään seuran pisteessä (samassa huoneessa esittelee toimintaansa myös Olarin seurakuntalaiset, jotka jakavat ilmapalloja), jossa Pia ja Asta ovat kertomassa yhdistyksestä parille uteliaalle ja kehottavat ihmisiä liittymään seuraan. Asta kertoo yhden perustajajäsenen juuri liittyneen Olari-seuraan uudestaan. Hän olisi kuulemma hyvä informantti sekä historiikin että graduni kannalta. Otan Piasta ja Astasta poseerausvalokuvan, ja kyselen Olarin vaakunasta, joka on kiinnitetty seinään. Käyn tervehtimässä Anttia, ja kysyn olisiko tapahtumasta paperilla jonkinlaista ohjelmaa. Antti kuuluttaa paikalle henkilön, joka antaa sisäisen ja ulkoisen tiedotuslehtisen, ja lupaa antaa lisätietoja tarvittaessa. Mainitsen käyneeni Olari-Seuran pisteessä, ja hän kehuu tilaisuuden olevan hyvä paikka sidosryhmille mainostaa itseään, ja huomauttaa, että seuran toiminta on ollut aika hiljaista viime aikoina. Klo 11.00 Lionsien klubipresidentti avaa lystit puheella, jossa hän mainostaa Leijonien antaneen Puolarmetsän sairaalaan viime vuonna 20 tv:tä, tänä vuonna annetaan 19 lisää, ja niin on joka sairaalan huone televisioistettu. Hän painottaa puheessaan Leijonien tärkeyttä, varsinkin kun poliittiset järjestöt ja kotiseutuyhdistykset eivät ole onnistuneet houkuttelemaan niin suuria väkijoukkoja mukaan. Harva kuitenkaan kuuntelee puhetta. Ostan arpamyyjältä arvan, jolla voitan paketin levykkeitä. Päätän vielä jäädä kuuntelemaan kaupunginhallituksen puheenjohtajan Ilkka J. Karin tervehdyksen. Hän on "leijona" itsekkin. Hän painottaa Espoon hyvää tulevaisuutta, ja kehottaa ihmisiä vaikuttamaan. Puheella on jonkin verran suurempi yleisömenestys kuin edellisellä puheella. Kävellenäni jo pois päin alueelta kuulen vielä puhujalavalta, että Leijonat olivat antaneet kaupungille kymmenen roskapönttöä juuri äskettäin, mutta heti oli yksi sotkettu spray-maalilla.

Koko lysteillä oli oman arvioni mukaan ehkä pari, kolme, neljä sataa ihmistä. (TOK:
Kenttäpäiväkirja.)

7. YHDISTYKSEN PERUSTAMISEN EDELLYTYKSET JA TAUSTATEKIJÄT

Sellaisena kuin Olari-seuran perustamista luvussa 4.1 kuvasin, se noudattaa melko pitkälle samaa kaavaa kuin mitä yhdistyksen perustamisen on kansatieteellisessä tutkimuksessa havaittu noudattavan - olkoonpa yhdistys sitten aineellinen kansanomainen yhdistys tai aatteellinen yhdistys. Edellytykset yhdistysten perustamiselle ovat yleensä samankaltaiset: suopea yleinen ilmapiiri, ajankohtainen tarve, esikuvat tai tieto suunnitellunkaltaisesta toiminnasta, toteutuksen edellytyksenä olevien keinojen ja välikappaleiden tuntemus. Lisäksi tarvitaan ideoija, jolla on yhteisössä sellainen asema, että idea saa kannatusta ja synnyttää innostusta. (Lehtonen 1990, 5-6.)

Suopeaan ilmapiiriin vaikuttaa luonnollisesti se, kuinka ihmiset tutustuvat toisiinsa ja missä määrin he tuntevat alueen omakseen. Jo alueen arkkitehti korosti sisäpihojen sekä aitausten ja istutusten tärkeyttä pihojen eri toimintojen luomisessa. (TOK:Arkkitehti Simo Järvisen muistiinpanot.) Ensimmäiset asukkaat muistavat, että Olarissa järjestettiin aivan alusta lähtien pihatalkoita, joihin asukkaat osallistuivat innokkaasti:

No sit oli aina pihatalkoita ja siin oli hirveesti aina kaikkee yhteistä siinä pihalla, ja miehet istu aina siinä hiekkalaatikolla aamupäivisin ja varsinkin sunnuntaiaamusin ja lauantiaamusin niin ne istu siinä hiekkalaatikon reunalla ja lapset leikki, se oli semmosta tyypillistä. (TOK:H/Eeva.)

Asukkaiden tutustumiseen toisiinsa vaikuttaa se, kuinka paljon he tuntevat yhteisyyttä naapureidensa kanssa. Kuten haastateltavat ovat korostaneet, olivat muuttajat nuoria ja koulutettuja ihmisiä, jotka tunsivat olevansa samassa tilanteessa toistensa kanssa:

No kuule siinä oli tuomaria, insinööriä, ekonomia, et ne oli itte asiassa aika paljon, paljon tuota hyvin koulutettuu väkee, vois sanoo kyllä näin että siis koulutettuu väkee oli ja sit eläkeläisiä. Jotka ei nekään ollu tietysti mitään seinästä revästyjä, jos nyt tälleen voi sanoo. (TOK:H/ Antti.)

No se (naapureihin tutustuminen) johtu tietysti aika paljo siitä et oli samanikäisiä lapsia, mut kyllähän täällä oli hyvin paljo silloin akateemisesti koulutettua nuorta

joukkoa --- et tää ei ollu pelkkä nukkumalähiö, et oli sellasta fiksuu joukkoo.
(TOK:H/Asta.)

Ajankohtainen tarve yhdistykselle oli olemassa: puutteelliset palvelut, joista kunta ja aluerakentajat eivät olleet huolehtineet. Tässä tilanteessa asukkaat kokivat luontevimmaksi perustaa yhdistyksen, jonka avulla asukkaiden ääni saataisiin päättäjien kuuluviin. Kuten luvussa 2.4 todettiin, perustettiin 1960- ja 1970-luvuilla erittäin monelle espoolaiselle uudelle asuinalueelle vastaavankaltainen yhdistys, jonka tarkoituksena oli nimenomaan asukkaiden edunvalvonta.

Taustalla voidaan nähdä kaksi historiallista linjaa, jotka kohtasivat juuri näissä uusissa kaupunginosayhdistyksissä. Ensimmäinen on suomalaisten pitkät perinteet yhdistystoiminnassa ja kotiseutuyhdistysten kattava verkko. Toisena vaikuttajana näiden yhdistysten synnyssä on tarkasteltava kyseisen ajan, 1960-luvun ja 1970-luvun alun yleisiä yhteiskunnallisia virtauksia. Tuon ajan tukholmalaisten lähiöiden "kyläkuntien" taustalla on nähty juuri kyseisen ajan uusvasemmistolainen ideologia ja koko yhteiskunnallinen muutos yhtenä merkittävänä tekijänä. (Stahre 1999, 69-71.) Tuon ajan opiskelijaliikkeen ja protestiliikkeen on nähty vaikuttaneen suomalaiseenkin - myös muuhun kuin ideologisesti vasemmistolaiseen - yhdistyselämään. (Siisiäinen 1990, 68-69.) Kaupunginosayhdistykset olivat osaltaan edustamassa vuosikymmenten välistä siirtymää, jota Jaakko Nousiainen kuvaa seuraavasti: "--- kun 1960-luvulle olivat ominaisia älymystönuorison osin puoluekantaiset 'yhden asian' aatteelliset järjestöt, painopiste siirtyi seuraavalla vuosikymmenellä pikemminkin paikallista fyysisen ympäristön suojelua tavoitteleviin, heikommin järjestäytyneisiin ja sitoutumattomiin 'lähidemokraattisiin' kansanliikkeisiin." (Nousiainen 1998, 339.)

Kyseistä aikaa käsiteltäessä on tosin huomattava, että yhteiskunnallinen aktiivisuus ei koskenut suinkaan kaikkia kansalaisia. Esimerkiksi 1970-luvun alussa mielipidetiedustelujen perusteella aikuisväestöstä vain 30-40 prosenttia oli politiikasta erittäin tai melko kiinnostuneita. 1980-luvulla hyvin tai jonkin verran kinnostuneiden osuus vaihteli 50 ja 60 prosentin välillä. (Nousiainen 1998, 321.) Tämä korostaa ideoijien tai innovaattoreiden aseman merkitystä yhdistyksen perustamisvaiheessa. Olari-seuran tapauksessa ideoijana tai keskushenkilönä voidaan pitää joko Jussi Korhosta, joka johti sekä bussikokouksia että Olari-seuran perustamiskokousta tai seuran ensimmäistä puheenjohtajaa Anttia. Jälkimmäinen heistä oli jo kokenut järjestöihminen, jota eräs haastateltava kuvaa sanoen, että "Antti oli semmonen auktoriteetti että hän sai kansan liikkeellekin", (TOK:H/Seija.) lisäksi hänellä mainitaan olleen "suhteita ja hyvä supliikki". (TOK:H/Seija.)

Matti Kortteinen tarkasteli *Lähiö*-tutkimuksessaan kaukialalaisen kortteliyhteisön nousua ja tuhoa. Lähiöön vastamuuttaneet ihmiset alkoivat järjestämään siivoustalkoita, pikkujouluja, parkkipaikan vartiokaartin, vappujuhlia. (Kortteinen 1982, 65-66.) Merkittävää on se, että lähes kaikki yhteistoimintaan osallistuneet olivat maalta kotoisin olevia keskiluokkaisia kotirouvaperheitä. (Kortteinen 1982, 72, 84.) Syyt aktivismin suosioon juuri näiden ihmisten keskuudessa ovat Kortteisen mukaan maaltamuuttaneiden uudessa elämäntilanteessa, heidän sisäistämässä arvojärjestelmissä sekä lisäksi talonpoikaisissa naapuriavun perinteissä. (Kortteinen 1982, 67.) Kahden vuoden kuluttua naapurusto kuitenkin hajosi vilkkaan alun jälkeen. Jäljelle jääneet sosiaaliset verkostot eivät perustuneet enää naapuruuteen vaan ammatilliseen, taloudelliseen ja harrastusperäiseen samanlaisuuteen. Naapuruston hajoamista helpotti se, että naapuruussuhteilla ei ollut työnjaollisia perusteita uudessa lähiöympäristössä - toisin kuin olisi ollut maaseudulla. Esimerkiksi talkoisiin osallistui vain murto-osa asukkaista, jotka huomasivat tekevänsä naapurisuhteiden eteen palkatonta työtä, mikä ei näyttänyt kantavan hedelmää. (Kortteinen 1982, 106-107.) Kortteisen mukaan naapuruusaktivismi oli "ylimenovaihe, joka helpotti uuden keskiluokan taloudellisesti-sosiaalista nousua ja elämäntapojen kaupungistumista." (Kortteinen 1982, 107.)

Myös Olari-seuran perustamista voidaan analysoida Kortteisen esimerkin mukaan, sillä näissä kahdessa tapauksessa on havaittavissa tiettyjä yhtäläisyyksiä. Kuitenkaan samanlainen elämäntapojen kaupungistumista helpottava ylimenovaihe asukasaktiivisuus ei Olarissa ollut kuten ehkä Kaukialan maaltamuuttaneiden keskuudessa, sillä asukkailla oli hieman erilaiset taustat. Pikemminkin voi puhua reaktiosta yleensä elämiseen ja asumiseen liittyneeseen muutokseen. Olari-seuran perustamisen voi nähdä eräänlaisena etsikkoaikana, jolloin uudelle alueelle muuttaneet toisilleen etukäteen tuntemattomat ihmiset etsivät omien toimintamahdollisuuksiensa rajoja, tutustuivat toisiinsa ja muodostivat sosiaalisia verkostoja.

8. HALLITUKSEN JÄSENET

8.1 "Yhdistysihmiset"

Jarmo Kärki on sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielmassaan kirjallisuuden ja tilastojen poliittisesta osallistumisesta kertovan aineiston pohjalta luokitellut niitä resursseja, joista yhteiskunnallinen osallistuminen yleisesti kumpuaa. Yhtäältä ovat yksilöön liittyvät resurssit, näitä ovat mm. koulutus, sosioekonominen asema, ikä sekä perhesuhteet. Koulutus ja siihen liittyvä ammatti on tärkein muuttuja: osallistuminen lisääntyy koulutustason noustessa ja laajinta se on julkisella sektorilla toimivilla ylemmillä toimihenkilöillä. Taloudellisesti hyvinvoivat osallistuvat pienituloista todennäköisemmin. Iältään keski- eli työikäiset ovat aktiivisempia osallistujia kuin nuoret tai eläkeläiset. Yksinelävät taas osallistuvat perheellisiä vähemmän. Kommunikointitaidot ja jäsenyys yhdistyksessä lisäävät osallistumisalttiutta. (HYSPL: Kärki 2000, 9-12.)

Luetellut ominaisuudet eivät siis kuvanneet pelkästään yhdistyksiin osallistumista vaan osallistumista yleensä. Silti tätäkin tutkielmaa varten haastateltuja voidaan tarkastella näiden sekä muutamien muiden muuttujien valossa. Yhdeksällä neljästätoista informantista on korkeakoulututkinto. Hallituksessa toimiessaan he ovat olleet keskimäärin 40-vuotiaita - nuorin oli 19-vuotias ja vanhin 57-vuotias - ja yhtä informanttia lukuunottamatta kaikki asuivat vähintään kahden hengen taloudessa. Näistäkin kaikilla paitsi yhdellä pariskunnalla oli lapsia.

Asukastoimintaan osallistumista tutkittaessa olisi syytä tutkia myös ainakin paria muuta muuttujaa: asuvatko aktiivit omistus- vai vuokra-asunnossa ja kauanko he ovat alueella asuneet. Kaikki informanttini asuivat omistusasunnossa. Tähän on useita syitä: Olarin alkuvuosina vuokra-asuntoja ei ollut ja vieläkin valtaosa eli 73 % olarilaisista asuu omistusasunnoissa. (Sirén 1997, 14.) Yleisestikin on havaittu omistusasunnoissa asuvien osallistuvan esimerkiksi talkoisiin vuokralla asuvia useammin: yhteinen omistaminen yhdistää. (Esim. Kortteinen 1982, 110.) Eräässä Olari-seuran puheenjohtajan kirjoituksessa perusteltiinkin yhdistyksen tarvetta muun muassa sillä, että mikäli alue muuttuu epäsiistiksi, myös asuntojen hinnat laskevat. (Olarin uutiset 1/1986.) Lisäksi Olari-seuran toiminta, pitkän tähtäimen edunvalvonta, on luonteeltaan

sellaista, että todennäköisesti omistusasujat ovat katsoneet sen omammaksi itselleen kuin vuokra-asujat, jotka usein asuvat alueella väliaikaisesti (esim. HOAS:in asukkaat).

Informantit ovat viihtyneet alueella hyvin. 15 informantista kaikki yhtä lukuunottamatta ovat asuneet jossakin vaiheessa Olarin alueella, useimmat heistä (9) asuvat siellä edelleenkin. Haastateltavista seitsemän on muuttanut Olarin alueen sisällä. Keskimäärin informantit ovat asuneet 20 vuotta Olarissa. Lähes kaikki haastateltavat olivat hyvin tyytyväisiä asuinalueeseensa.

Aktiivit vaikuttavat siis melko homogeeniselta joukolta, mutta vaikutelmaa vääristää se, että informanttini olivat usein juuri kaikkein näkyvimpiä jäseniä yhdistyksen hallituksessa. Todennäköisesti tutkittaessa yhdistyksen koko jäsenistöä kuva muuttuisi monipuolisemmaksi. Kuitenkin on jopa luonnollista, että tietty yhdistys kerää tietynlaisia jäseniä. Sören Jansson on yhdistysten asemaa yksilöiden elämässä selvittäessään päätenyt siihen, että yhdistystoimintaan osallistuminen on osa yksilön identifikaatioprosessia. Ihminen hakeutuu sellaisten joukkoon, joiden kanssa hän viihtyy ja joiden kiinnostuksen kohteet ovat samanlaisia kuin hänellä itsellään. Niinpä liittyessään yhdistykseen, jolla on tietynlaisia arvoja ja tavoitteita, ihminen voi korostaa omaa persoonallisuuttaan. Näin yhdistystoiminta voidaan nähdä, vaatteiden tavoin, kulttuurisena rekvisiittana rakentamassa ihmisen identiteettiä. (Jansson 1981, 102.)

Tutkimuksen alkuvaiheessa kävi nopeasti ilmi, että haastateltaviksi valikoituneet ihmiset olivat yleensä aktiivisia muillakin elämänaloilla, kuten työelämässä, taloyhtiön hallituksessa ja muissa yhdistyksissä. Haastateltavistani noin puolta kuvailisin tavallisiksi aktiivisiksi ihmisiksi ja toista puolta monissa järjestöissä ja vastaavissa mukana oleviksi "yhdistysihmisiksi", joille toiminta yhdistyksissä on osa koko persoona:

TS: ootsä ollu mukana muissa yhdistyksissä ku näissä kahdessa?

Markku: minä? en mä Olarin alueella ainakaan.

TS: entä muualla?

Markku: mm, mitäs tässä nyt pitäis muistaa, mitä sä nyt ajat takaa?

TS: niin että onks sulla jotain muita minkä hallituksessa sä oot ollu...

Markku: on, on, mut ne liittyy taas sitte ammattiin, ammattiasioihin, niitä on lukematon määrä --- kaikkia mitkä ajaa tommosia määrätynlaisia asioita yhteiskunnassa, kyl mä oon aina niissä pyöriny, se on ku joku tauti, ahaa, nyt mä tiedän mitä sä ajat takaa (naurua), teoreettisesti, et joillain ihmisillä on joku tauti liittyy yhdistyksiin... ja vaikuttaa niissä, no kyllä niitä on ollu joo.

Ilmeisesti ku mä oon joutunu joka paikassa siis Helsingissä ja muuallaki taloyhtiös jos mä avaan suuni niin sit valitaan hallitukseen, et nehän jotka jotain puhuu nii, esittää jotakin, niin nehän, joka paikassa on, et sen mä oon huomannu ihan niinku muissaki tehtävissä, et ei, pitäis olla hiljaa vaan, mut ei silloin mitään voi tehäkään jos on hiljaa. (TOK:H/Raili.)

Mut sit taas toisaalta ni, mä en varmaan eläis, jos mul ei ois tätä hommaa, siis silleen et se se on yks osa koko mun persoonaa. (TOK:H/Pia.)

Ulf Stahre kirjoittaa samaan tapaan osallistujista, aktivisteista, asiantuntijoista ja johtajista luokitellessaan erilaisia rooleja lähiöiden "kyläkuntien" toimijoissa. (Stahre 1999, 206.)

Vapaa-ajan harrastukset mielletään usein työn vastapainoksi. Haastatteluissa havaitsin kuitenkin, että joissakin tapauksissa toimintaa Olari-seurassa voidaan pitää jatkeena työelämälle. Tietyissä työpaikoissa ja tietyissä ammateissa toimivat voivat käyttää hyväkseen taitojaan sekä työpaikoilla saatuja sosiaalisia suhteita myös yhdistystoiminnassa. Ammatti on saattanut myös vaikuttaa siihen, mitä tehtäviä henkilöt ovat saaneet hoidettavakseen yhdistyksen puitteissa. Yhdistystoiminnassa vaaditaan monenlaisia taitoja, ja nämä taidot liittyvät usein ammattiin. Yhdistyksen asioita jotkut hoitavat välillä myös työaikana muiden töiden sen salliessa.

8.2 Jäseneksi liittymisen motiivit

Asuinalueen keskeneräisyys ja palveluiden puutteellisuus olivat 1970-luvulla ilmeisimmät syyt lähteä toimintaan. Tämä keskeneräisyyden tunne ei kuitenkaan liittynyt pelkästään ympäristöön, vaan myös omaan elämäntilanteeseen. Joillakin perustamiskokoukseen tulleista ja hallitukseen valituista tarve kuulua johonkin oli epämääräisempi, toiset taas kehittivät alueelle tietoisesti yhteisöä:

Mä luulen et silloin kun ku ihmiset on uusia jollain uudella alueella - tää oli nyt semmonen sora, ei ollu viel asfaltoitukaan mitään - ihmisil oli jonkinlainen semmonen - eikä ollu kauppoja - ni tuli semmonen et jotain pitää tehdä, ni et siel sitten päätettiin et nyt perustetaan tällöinen Olari-seura et saadaan jotain aikaseks. (TOK:H/Raili.)

Sitten oli ihan uus alue ja kaikki halus tietysti nopeesti kehittää sitä aluetta, niinku ymmärtää voi niin alussa ei ollu ku pari kolme taloa, metsää, bussi meni sillon ku sattu, ja kaikki oli niinku alotettava alusta, ja sit kun on nuorta aktiivista porukkaa niin tottakai siihen niinku luonnostaan tartutaan tämmöseen uuden alueen kehittämiseen, kukaan ei jää passiivisena tuijottaan, eikä siihen ollu varaakaan, ja haluttiin kehittää nopeessa tahdissa et saatas semmonen toimiva yhteisö. (TOK:H/Markku.)

1980-luvulla hallituksen "vallanneet" informanttini perustelivat molemmat kiinnostustaan sillä, että Olariin piti saada yläaste ja lukio ja Olari-seura katsottiin hyväksi työvälineeksi ajaa asiaa kaupungin elimissä. Mielenkiintoista on se, että molemmilla informanteilla oli tähän aikaan kouluikäisiä lapsia. Kun vielä kymmenen vuotta sitten vaatimuslistalla olivat päiväkodit ja ala-asteet, voidaan motiivien osaksi katsoa johtuvan paitsi puutteista asuinympäristössä niin samalla myös omaan elämäntilanteeseen liittyvistä tarpeista. Vuoden 1992 hallituksen perustajajäsenet asuivat Friisilässä, missä sijaitsevaa ulkoilualueutta uhkasi rakentaminen. Taas katsottiin, että Olari-seura voidaan valjastaa ajamaan tiettyä asiaa. Yhdistyksen toiminnan kannalta ongelmana kummassakin tapauksessa oli, että tämän yksittäisen "projektin" jälkeen toiminnalle ei ole oikein löytynyt tarkoitusta ja seura on passivoitunut.

Kolmas kerta kun haastateltavat puhuivat yhdistyksen valtaamisesta oli vuonna 1998, kun eräät olarilaiset katsoivat, että seuran kuuluisi olla olarilaisten johdettavana eikä friisiläisten. (TOK:H/Peter, Pia.) Mitkä sitten ovat asioita, joita nykyisen hallituksen informantit halusivat ryhtyä seurassa ajamaan? Ne ovat pääasiassa samoja kuin 30 vuotta sittenkin; alueen viihtyvyyden lisääminen ja palveluiden säilyttäminen alueella - ei siis enää niiden lisääminen kuten 1970-luvulla. Mitään yksittäisiä suurempia projekteja ei ole varsinaisesti ollut, vaan seura on ollut monipuolisesti mukana erilaisissa hankkeissa. Konkreettisia asioita, joita haastatteluissa mainittiin olivat mm. alueen palveluiden säilymisestä huolehtiminen, liikennejärjestelyjen ja joukkoliikennetarkaisun (bussi, pikaraitiotie, metro) seuranta sekä lisärakentamisen vastustaminen. Jäsenet kantavat huolta nykyisen asumismukavuuden säilyttämisestä:

Nyt ku mä oon ollu Olari-seurassa jonkun aikaa niin nyt mussa on noussu semmonen halu tehdä jotakin tän lähiympäristön hyväks, mä oon edelleenkin sitä mieltä et tää on hyvin rauhallinen ja vehreä seutu, mutta joskus jos tämmösistä asioista ei huolehdi, niin ne saattaa pikkuhiljaa haihtua, jos tämmösiä asioita ei vartioi ja suojele. (TOK:H/Hannu.)

Eräs 1970-luvun alussa toiminnassa mukana ollut liittyi seuraan - ei tosin hallitukseen - uudestaan vuonna 2000. Hän sanoo liittyneensä siksi, että asuinympäristö on muuttunut siivottomammaksi, ja toivoo, että Olari-seura voisi esimerkiksi kaupunkia painostamalla parantaa tilannetta. (TOK:H/Raili.)

Harvinaisempi selitys oli hallitukseen joutuminen osittain sosiaalisen paineen vuoksi:

Emmä muista sitä yksityiskohtaisesti miten se meni, sinne mä vaan jotenki jouduin sitte --- en ainakaan voi kehua mitenkään aktiivisesti olleeni. Kai sitä on vähä pakon edessä sitten että kun täytyy saada hallitus kokoon tai jotain tämmöstä. (TOK:H/Esko.)

Eero Sappinen, joka on tutkinut turkulaisen omakotiyhdistyksen jäsenistöä, on erotellut erilaisia jäseneksi liittymisen motiiveja, joista kaksi sopivat hyvin kuvaamaan myös Olari-seuran ensimmäisiä jäseniä: ensinnäkin päämäärähakuisuus eli pyrkimys jäsenistön joukkovoiman avulla parantaa epäkohtia, ja toiseksi liittyminen seuraan alueen ihmisiin tutustumisen vuoksi. (Sappinen 1985, 69.) Olari-seuran tapauksessa ensin mainittua syytä on pidettävä ehdottomasti tärkeimpänä, kuten on käynyt ilmi edellisistä kappaleista. Tämä johtuu siitä, että 1970-luvun jälkeen seura ei ole juurikaan järjestänyt suuria yleisömmäriä keränneitä tapahtumia tai asukasiloja. Jälkimmäisellä syyllä kukaan haastateltavista ei tosin perustele liittymistään seuraan, mutta on pidettävä todennäköisenä, että tämä on kuitenkin yksi syy olla yhdistyksen toiminnassa mukana. Jälkeenpäin kysyttäessä jäsenillä on ollut positiiviset muistot seuratoiminnasta, ja varsinkin joillakin 1970-luvulla mukana olleilla on säilynyt ystävyysuhteita - joillakin kiinteämpiä, joillakin löyhempiä:

On, on meil on kyl ihan niinku seurapiiri, tai mikä piiri se nyt on, ihan niitä samasta taloyhtiöstä missä asuttiin niin tavataan kyllä ja... ja niinku Anttikin, ei me nyt niin usein tavata mutta kyllä me halataan kun tavataan että on ne on näitä siteitä mitä on nuorena luonu niin ne on aika tärkeitä... (TOK:H/Seija.)

Myöskin Olari-seuran jäsenet tunnistetaan mut se on jääny tämmöseks hyvää päivää kirvesvartta -kukas sä nyt olitkaan (naurua), et ei siinä semmosta kiinteää yhteyttä ole. (TOK:H/Markku.)

Ihan hyvät muistothan siitä jäi siis sillai et se oli niinku kiva ku tuli ihmisten kanssa oltua ja tavattua ja tuli sellasia niinku puoltuttuja... (TOK:H/Raili.)

Yleensä toimintaan on lähdetty naapurien, ystävien tai työkavereiden mukana, siis jo vakiintuneiden sosiaalisten suhteiden kautta. Harvinaisuutena voidaan pitää juuri alueelle muuttanutta Hannua, joka hakeutui yhdistykseen nimenomaan tutustuakseen elinympäristöönsä:

Se oli vuosikokouksen lehti-ilmoitus, ja silloin mä ajattelin, koska mä muutin tänne ja aluks tietysti ei tuntenu naapureita, ja enkä mä itseasiassa edelleenkään aika vähän naapureita, ainoastaan tän kolmen talon rivitalon naapurit, mä ajattelin et mä haluan oppia tuntemaan paremmin tän seudun, että mitä kaikkea täällä on. (TOK:H/Hannu.)

Yleisen innostuksen vallitessa on kynnys lähteä esimerkiksi yhdistyksen perustavaan kokoukseen madaltunut: "Tuntuu että silloin lähetettiin mukaan vähän kaikkeen mitä tapahtuu". (TOK:H/Risto.) Muutenkin yhdistyksen perustamisaikoja muistellaan tietyllä nostalgialla: "Kyl sitä oli aika innostunut, ja se oli itse asiassa aika kivaa aikaa nämä perustamisajat ja sitten ku se toiminta rutinoituu tarpeeksi niin sitten se yhdistyskin laimenee..." (TOK:H/Markku.)

Ulf Stahre luettelee tutkimuksessaan löytämiään motiiveja aktiivisuudelle. Tärkeimpiä hänen mukaansa olivat seuraavat: 1) kritiikki kaupunkirakentamista kohtaan, 2) toive asuinympäristön parantamisesta asuinalueella, 3) sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja identiteetin tarve, 4) uuden muuttajan tuntema tarve kotiutua alueelle, 5) sitoutumisen tarve sekä 6) ammattiin liittyvä kiinnostus kaupunkirakentamiseen. (Stahre 1999, 212.)

YK:n teemavuoteen liittyvässä vapaaehtoistyötä kartoittavassa tutkimuksessa tiedusteltiin muun muassa aktiivien vaikuttimia toimia vapaaehtoistoiminnassa. Motiiveiksi mainittiin auttamisen halu, uusien asioiden oppiminen, sosiaaliset kontaktit, ystävien vaikutus sekä halu tehdä jotain hyödyllistä. Tutkimuksesta kertovassa lehtikirjoituksessa todettiin suomalaisten motiivit osallistua vapaaehtoistoimintaa "tutkitusti epäitsekäämmiksi" kuin muissa maissa. (HS 23.10.2001.) Kuitenkin esimerkiksi tutkimuksessaan suomalaisista lotista Pia Olsson havaitsi, että lottien motiivit liittyivät usein Mats Hellsponginkin havaitsemaan oman edun ajamiseen, utilitaristiseen näkökulmaan eli yhdistystoiminnan intressiselitykseen. Järjestötoiminta voidaan aina nähdä jonkin ihmisen perustarpeen varjossa. (Olsson 1999, 230.)

Luvussa 10.3 käsittelen poliittisten puolueiden jäsenten osuutta kaupunginosayhdistyksissä. Joillakin motiivit osallistua yhdistystoimintaan saattavat liittyä osaksi oman poliittisen uran edistämiseen ja tätä voidaankin pitää äärimmäisenä

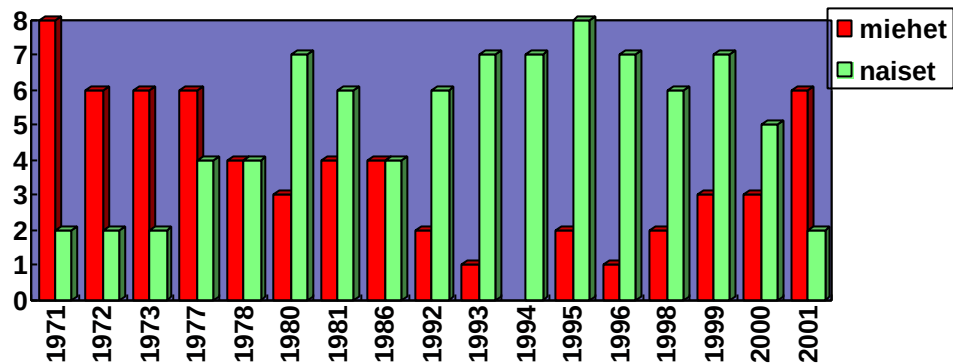
esimerkkinä utilitaristisesta näkökulmasta. Sama on havaittavissa myös opiskelijajärjestöjen toiminnassa: opiskelijoita houkutellaan usein toimintaan sillä perusteella, että toimiminen yhdistyksen hallituksessa näyttää hyvältä ansioluettelossa ja että työnantajat arvostavat kokemusta järjestötoiminnasta.

Tiina-Riitta Lappi kuvaa Jyväskylän Kuokkalan lähiön pienimuotoista asukastoimintaa, ja sanoo, että "toiminta jonkin yhteisen päämäärän toteuttamiseksi ei edellytä voimakasta henkilökohtaista sitoutumista eikä jatkuvaa tiivistä kontaktia naapureiden kanssa. Kyse on siis funktionaalisesta sitoutumisesta emotionaalisen sijaan. Tällainen toiminta kuitenkin lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja antaa mahdollisuuden luoda uusia kontakteja." (Lappi 1997, 62-63.)

Järjestötoimintaan motivoivat tekijät ovat siis moninaisia. Tärkeää ei loppujen lopuksi kuitenkaan ole se, minkä vuoksi yhdistykseen liitytään, vaan mitä sillä saavutetaan. Matti Räsänen mukaan yhdistysten suuri etu on niiden sopeutuvuus. Sopeutuvuus johtuu niiden kaksinaisesta luonteesta. Alunperin pragmaattisista syistä liittyneet ihmiset saattavat integroitua toisiin jäseniin ja saada tärkeitä sosiaalisia suhteita. (Räsänen 1985, 94.)

8.3 Naiset ja miehet hallituksessa

Olen kuvannut Olari-seuran hallituksen sukupuolijakaumaa kuviossa 1. Kuviossa on mukana ne vuodet, joiden toimintakertomukset olen saanut haltuuni. Näin ollen siitä puuttuu seuran yhdeksän toimintavuotta. Mikäli hallituksessa on ollut varajäseniä, myös heidät on laskettu mukaan. Kuviosta käy ilmi, että naisten ja miesten osuus hallituksen kokoonpanossa on vaihdellut voimakkaasti. Vuonna 1971 miehiä oli kahdeksan ja naisia kaksi. Kahtena vuotena, 1978 ja 1986 naisia ja miehiä hallituspaikoilla oli yhtä paljon. Vuonna 1994 hallituksessa ei taas ollut yhtään miestä. Karkeasti jaotellen 1970-luvun alku oli yhdistyksessä miesvaltainen, ja 1990-luku taas naisvaltainen.

Kuvio 2. Miesten ja naisten lukumäärä hallituksissa eri vuosina.

Vuoden 1972 hallituksessa kaksi naista muodostivat "epävirallisen naistoimikunnan ytimen", (TOK:OS/TK1972.) siinä kun hallituksen "tärkeimmät" paikat - puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja - olivat miesten hallussa. Mitä sitten naistoimikunta teki? Näin siitä kertoo eräs toimikuntaan kuulunut:

TS: no mites se sitte ihan konkreettisesti ku sanoitte että ajauduitte siihen hallitukseen niin miten tää porukka alko sitten kerääntymään?

Raili: no sillälailla et mä kyllä sitte aika paljo kirjottelin niitä kutsuja ja jaettiin naisten kanssa että päästiin sitten kun saatiin, siinä oli yks Espoon kaupungin kerhuhuone siinä Ylistörmä viidessä, me saatiin sitä käyttää, et siellä me kehiteltiin tätä että mitä me naiset voitas tehdä, ja me noita villiviinejä pantiin sinne kallionkupeisiin kasvamaan ja yritettiin just et lapsille, meillähän ei ollu koulua täällä --- mut mä soitin tähän Niittykummun kouluun, ni sinne ei mahtunu, ni sitten alettiin kehitellä sitä, mä nyt en muista kaikkee et mitä, mut painostettiin jotenkin siis kaupunkia että täytyy saada...

1970-luvun alussa Olari-seura perustettiin miesten aloitteesta, ja miehet myös huolehtivat enemmän edunvalvonnallisista asioista, kun taas naisten tehtäväksi jäi järjestää toimintaa asukkaille. Pirjo Suutari, joka on tutkinut lahtelaisen omakotiyhdistyksen toimintaa vuosina 1948 - 1984 havaitsi, että naisia oli yhdistyksen johtokunnassa ollut vain 21 %. Kertaakaan ei seuran puheenjohtajaksi oltu valittu naista. Yleensä johtokuntaan valitut naiset olivat nais- ja huvitoimikunnan jäseniä vaikuttamassa seuran sisällä kun taas miehet hoitivat edunvalvontaa ja ulkoisia suhteita. (Suutari 1989, 42-44.) Suutarin mukaan yhdistystoiminnassa näkyi yhteiskunnassamme yleiset käsitykset miesten ja naisten työnjaosta. (Ks. Jallinoja 1985, 262-263.) Göteborgilaista lähiötä tutkinut Kerstin Gunnemark havaitsi, että kaupunginosatoiminnassa miehet käyttivät kontaktipintanaan yleensä organisaatioita, kun taas naisille tärkeämpiä ovat epäviralliset verkostot. (Gunnemark 1998, 304.)

Pirjo Suutarin tutkimaan omakotiyhdistykseen verrattuna Olari-seurassa tilanne on varsinkin 1990-luvulla ollut erilainen. Tällöin seuran perusti uudelleen kaksi naista, jotka olivat huolissaan luontoalueen rakentamisesta. Ensimmäiseen hallitukseen valittiin kahdeksan naista ja kaksi miestä, ja nyt puheenjohtajan, sihteerin ja taloudenhoitajan tehtävät menivät kaikki naisille. Yhtenä syynä sukupuolijakauman epätasaisuuteen eri aikoina saattaa olla se, että Olari-seuran toimintaan ja hallitukseen on useimmiten menty mukaan ystävän - joka useimmiten on ollut samaa sukupuolta - innostamana. On myös mahdollista, että eri aikoina erilainen toiminta on vaihtelevasti houkutellut mukaan joko miehiä tai naisia. Myllypohjan omakotiyhdistyksen miesvaltaisuutta myöhemminäkin aikoina Suutari selittää toiminnan painopisteen siirtymisestä ekspressiivisistä funktioista instrumentaalisiin toimintamuotoihin eli perinteisemmästä yhdessäolosta enemmän edunvalvontaan. (Suutari 1989, 42-44, 81-82.) Olari-seuran toiminnassa ei 1970- ja 1990-luvuilla ollut tämänkaltaisia eroja, jotka selittäisivät epätasapainoa sukupuolijakaumassa. Kaiken kaikkiaan ei sukupuolella ole todennäköisesti ollut suurta merkitystä Olari-seurassa. Myöskään haastateltavat eivät kiinnittäneet asiaan mitään huomiota.

9. YHTEISTOIMINNAN HANKALUUKSIA LÄHIÖSSÄ

Olarissa on noin 13 000 asukasta, (Espoo alueittain 1998.) joista noin muutamat kymmenet ovat Olari-seuran jäseniä. Haastatteluissa tulee ilmi, että lähes aina on hankaluutena ollut saada innokkaita toimijoita mukaan. Tätä voidaankin pitää yhtenä suurimmista ongelmista yhdistyksen toiminnassa. Pienellä jäsenmäärällä on vaikea saada järjestettyä suuria tapahtumia, ja kun toiminta tapahtuu matalalla profiililla, eivät kaikki asukkaat saa tietoa seuran toiminnasta. Eräs haastateltava sanoi asukkaista, että "ne on liian laiskoja ja ne on liian saamattomia ja sitten ne odottaa et joku toinen tekee". (TOK:H/Pia.)

TS: no miten näihin juttuihin on osallistunu asukkaat, niinku muut ku hallituksen jäsenet?

Eeva: no, melko vähän ne osallistu että ketä nyt saatiin, no, joskus oli jotain kaavoja, jos jossakin oli jotain kaava-asiaa niin siitä oli sitten tiedotusta ja sit me yritettiin aina saada jotain kavereita... vaikka paljon ilmoteltiin niissä Olarin talojen rappukäytävissäkin kaikenlaisista talkoista, niin ei ne kovinkaan sitten tulleet, laiskasti ne tuli sitten sitten.

Seuralaiset näkevät varsin moninaisina syyt, joiden vuoksi asukkaita ei kiinnosta toimia kaupunginosan etuja ajavassa yhdistyksessä. Näitä olivat esim. ajanpuute työelämään tai perheeseen liittyvien velvoitteiden vuoksi, yhdistystoimintaan liittyvä - joskus tulokseton - puurtaminen sekä tyytyväisyys omaan elinympäristöön:

Passiivista se porukka oli kyllä, vaikee oli saada mukaan niinku innostumaan... no, eihän nyt Olarin väki niin kauheen eläkeläistä oo nytenkään mutta noin sillon se oli nuorta väkeä joka pyöri noissa työympyröissä, ei niillä paljon vissiin ollu aikaa osallistua muuhunkaan järjestötoimintaan, se oli vähä kaikissa järjestöissä samanlaista. (TOK:H/Isto.)

Niin, kyllähän nykyään toisaalta siis työelämä vie niin paljon enemmän vielä energiaa, kuin esimerkiksi silloin kun tämä alue on rakennettu, et eihän ihmisil oo aikaa eikä energiaa yhteisten asioiden hoitoon, tässä työn ja perheen kuviossa sitten. (TOK:H/Peter.)

Yhdistysbyrokratia vie paljon aikaa, ja että vaikka ideoijia aina onneksi riittää, ideoiden toteuttaminen on kuitenkin usein karua puurtamista, mihin ehkä harvempi saattaa laittaa itseään likoon. (TOK:H/Tiina.)

Ni sit ku ihminen on tyytyväinen niin ei sen tarte tehdä mitään, eiks se näin oo, et se sitte pikku hiljaa ku se parani ja koulu tuli ja tämmöset ni... (TOK:H/Raili.)

Melko vaikee sitä on muuten niinku nytenkin, jos ei tuu jotain kaava-asiaa niin sitä ei kovin paljoo, ihmiset ei niin kiinnostu mistään muusta ku niistä kaavoista, jos niitä alkaa uhata joku niin sillan ne tullee mutta ei ne tuu paljon muuten. (TOK:H/Eeva.)

Jarmo Kärjen tutkimuksessa espoonlahtelaisista aktiiveista kävi ilmi myös, että jotkut kokivat yhdistystoiminnan kasautumisen tiettyjen aktiivien harteille ikävänä piirteenä; osallistumisen nähtiin poikivan myös aina uusia tehtäviä. (Kärki 2000, 50.) Tästä syystä jotkut saattavat karttaa liittymistä erilaisiin yhdistyksiin, projekteihin tai taloyhtiön hallitukseen. Yhdistyksen hallituksessa saatetaan toimia myös velvollisuudentunnosta, ja joskus luottamustehtävästä luopumisesta saatetaan tuntea jopa syyllisyyttä. Tällaisten tilanteiden välttäminen saattaa johtaa siihen, että hallituksen kokouksiin menemistä vältetään. Tästä esimerkkinä erään jäsenen kirje luopumisestaan seuran hallituspaikasta:

"Tunnen huonoa omaatuntoa sysätessäni vastuuta nyt sinulle --- Puheenjohtajahomma saattaa muodostua hankalaksi sillä ainakaan NN, jonka nimi oli viimeksi esillä ei ollut kiinnostunut asiasta ja Liisahan ei suostu jatkamaan. Omalta kohdaltani koen tällä hetkellä melkoista motivaation puutetta Olariin liittyvien asioiden suhteen. Touhusin pari vuotta ehkä liiankin aktiivisesti ---. Nyt olen purkamassa näitä sidonnaisuuksia ja annan mielelläni tilaa muille. --- Vielä kerran tapahtumien kulkua valittaen toivon teidän saavan kokouksessa asiat mallilleen. Terveisin XX." (TOK:OS/Y.)

Toisena pääryhmänä toiminnan jarruina tuli esille myös ns. aineelliset syyt, lähinnä sopivien kokoustilojen puute sekä ongelmallinen ilmoittelu. Huomattavaa on se, että kukaan haastatelluista ei maininnut yhdistyksen taloudellisen tilanteen haittaavan toimintaa.

Ja yleensä kaikki ilmottaminenki siellä oli niin vaivalloista kun siten taloja oli niin paljon ja sitten niihin rappukäytäviin vietiin aina niitä, ja nythän se on niin että ne on lukossa ne rappukäytävät ettei sinne pääsekään. (TOK:H/Eeva.)

Se vaan pani miettimään et just sitä niinku että Olarissa ei ollu tällasta monitoimitaloo, eikä mitään tukikohtaa minkä ympärille sitä toimintaa ois voinu kehittää. --- Mutta kaupungin tehtävänähän on huolehtia siitä että niitä tiloja rakennetaan ja sitten että se toiminta tarvitsee niitä vetäjiä, ei yhdellä seuralla oo mahdollisuuksia, väkee tulee ja muuttaa poies ja jotkut oli jo melko ikääntyneitä siinä porukassa. (TOK:H/Isto.)

Ruotsalainen Åke Daun tutki tukholmalaisessa Vårbergin lähiössä virinnyttä asukkaiden yhteistoimintaa, joka kanavoitui Vårbergin Forumin nimellä toimineeseen "kyläkuntaan". Vårbergin Forum osoittautui lyhytaikaiseksi, ja tutkimuksessa Daun erotteli yhdistyksen sisäisiä ja ulkoisia syitä sen epäonnistumiseen. Sisäisistä syistä hän mainitsee neljä kohtaa, jotka olivat seuraavanlaisia: ensinnäkin aktiivisia jäseniä oli liian vähän ja he olivat liian varattuja muissa yhdistystoiminnoissa. Toiseksi innostuneita jäseniä karsi lasten ja aikuisten sekä yhteiskunnallisten näkemysten vastakohtaisuudet. Kolmanneksi toimintaa vaikeuttivat käytännölliset syyt kuten tilakysymys ja tuolien vuokraaminen suurkokouksiin. Neljänneksi Vårbergin Forumin saama poliitisesti radikaali imago karkoitti ihmisiä. (Daun 1974, 264.)

Kuitenkaan Daunin mielestä Vårbergin Forum ei välttämättä itsessään ollut vailla vetovoimaa, eli syyt sen epäonnistumiseen eivät olleet pelkästään sen sisäisiä vaan liittyivät myös ympäröivään maailmaan. Vårbergin Forum ei pärjännyt kilpailussa muiden vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kanssa. Kun Daun haastatteli ihmisiä, jotka eivät olleet kiinnostuneita yhteistoiminnasta muiden kanssa, hän nosti esille kolme "negatiivista intressiä": ensinnäkään haastatellut eivät olleet kiinnostuneita yhdistystoiminnasta varsinkaan jos tavoitteilla oli kytkentöjä politiikkaan. Toiseksi useimmat asukkaat eivät olleet kiinnostuneita Vårbergista kaupunginosana, he eivät mieltäneet sitä omaksi alueekseen. Kolmanneksi haastatellut halusivat eristäytyä muista asukkaista, he pitivät yksityisyyttä tavoiteltavana asiana. Eristäytyminen oli positiivinen tulos toiveesta "olla oma herransa", välttää juoruja sekä kontakteja erilaisiin ihmisiin. Juuri tätä eristäytymistä Vårbergin Forum koetti välttää. (Daun 1974, 265.)

Tämän tutkielman puitteissa ei ollut mahdollisuutta tutkia passiivisten olarilaisten syitä olla osallistumatta Olari-seuran toimintaan. Käännettynä Daunin "negatiiviset intressit" päinvastoin, saadaan sen sijaan prototyyppinen kuva kaupunginosayhdistyksessä toimijasta: yhdistystoiminnasta ja omasta asuinalueesta kiinnostunut sosiaalisesti aktiivinen ihminen. Kuitenkin näyttää siltä, että suurempi osa asukkaista haluaa pitää etäisyyttä naapureihin, ja suuntaa kiinnostuksensa muualle kuin asuinalueen asioihin.

Kaupunkimiljö ei lähtökohtaisesti anna hyviä mahdollisuuksia hedelmälliselle yhteistoiminnalle asukkaiden kesken. Nämä seikat eivät kuitenkaan estä sitä, että pyrkimystä yhteistoimintaan on uusillakin asuinalueilla. Olari ei tässä muodosta poikkeusta.

10. OLARI-SEURA KUNNALLISENA VAIKUTTAJANA

10.1 Yhdistysvaikuttamisesta

Suomessa ja muualla Pohjoismaissa on yhdistyksiin kuuluminen ollut suosittua. Vuonna 1991 tehdyssä vaalitutkimuksessa kartoitettiin yleisestikin suomalaisten järjestöorganisoitumista. Tulosten mukaan vain 17 % aikuisväestöstä ei kuulunut mihinkään yhdistykseen; keskimäärin suomalaiset kuuluivat 1,7 erilaiseen järjestöön. Kuitenkin pelkät jäsentiedot antavat liioitellun kuvan todellisesta aktiivisuudesta. (Nousiainen 1998, 331-332.) Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksen mukaan vuonna 1991 ainakin yhden yhdistyksen toimintaan oli osallistunut 52 % 10 vuotta täyttäneistä suomalaisista. (Arjen kulttuuria 1993, 109.)

Vapaaehtoisia järjestöjä voidaan pitää välittävänä tasona kansalaisten ja valtion välillä. Lainsäädännöllä valtio on myös vaikuttanut yhdistysten toimintaedellytyksiin sekä tukenut yhdistystoiminnan kehittymistä esimerkiksi avustuksilla. Monille yhdistyksille on myös siirretty sellaisia tehtäviä, joiden voidaan katsoa olevan verrattavissa julkiselle vallalle kuuluviin tehtäviin. Tämä kertoo yhdistysten institutionalisoitumisesta. (Veteläsuu 1982, 1.)

15 000 suomalaista vastasi 1990-luvun loppupuolella tehtyyn kuntalaiskyselyyn, jossa tiedusteltiin mm. minkälaisia vaikuttamistapoja kuntalaiset olivat käyttäneet. Yleisimmät vaikutustavat olivat vetoimuksen allekirjoittaminen, yhteys luottamushenkilöön, yhdistystoiminta (tätä oli käyttänyt 21% vastanneista) sekä yhteys johtavaan viranhaltijaan. Vähemmän yleisiä vaikuttamistapoja olivat mm. osallistuminen julkiseen keskusteluun, valitusten tekeminen ja osallistuminen puoluetoimintaan. (Sjöblom 1997, 272.)

Krister Ståhlberg on tutkinut yhdistysten asemaa vaikuttajina kunnissa. Pienemmissä kunnissa vuorovaikutus asukkaiden ja päättäjien välillä voi olla välitöntä ja tuttuuteen perustuvaa, kun taas suuremmissa kunnissa yhdistykset ovat merkittävämmässä asemassa päätöksenteossa. Kysymys siitä, korvaavatko järjestökanavat suurissa kunnissa kuntalaisten osallistumisen jää kuitenkin avoimeksi. Järjestöt on kyllä otettu hyvin mukaan päätöksentekoon, mutta saattaa olla, että juuri tästä syystä yksittäisiä kuntalaisia ei kuulla suurissa kunnissa yhtä laajasti kuin pienissä. (Ståhlberg 1997, 276,

282.) Tämä siis kasvattaa yhdistysten vastuuta alueen asukkaiden edustajina entisestäänkin varsinkin suurissa kunnissa, kuten Espoossa.

Ståhlberg on selvittänyt myös erilaisten yhdistysten vaikuttamiskanavia. Kuntaan liittyvät yhdistykset (kunnanosayhdistykset, käyttäjäyhdistykset sekä VPK) käyttävät eniten seuraavanlaisia vaikuttamiskanavia: yhteydenotto esittelijään (85% yhdistyksistä), epäviralliset neuvottelut (79%), valmistelun seuraaminen (74%) sekä yhteydet yksittäisiin luottamushenkilöihin (71%). Yhteistä näille vaikuttamismuodoille on se, että ne tapahtuvat suurelta osin asukkaiden näkymättömissä. Vasta näiden jälkeen tulee "näkyvämpiä" vaikuttamiskanavia: julkinen keskustelu (68%), viralliset aloitteet (55%), tiedon jakaminen (55%), suunnitteluryhmät (55%) sekä nimien kerääminen vetoomuksiin (44%). (Ståhlberg 1997, 278.) Hieman ongelmallista on vaikuttamisen keskittyminen yhdistysten ja viranomaisten välille; kuinka voidaan varmistaa yksittäisten kansalaisten mielipiteen huomioonottaminen päätöksenteossa? Ovatko kuntalaiset tarpeeksi hyvin tietoisia yhdistysten olemassolosta ja niiden vaikutusmahdollisuuksista?

10.2 Olari-seura vaikuttajana

Olari-seuran toimintaa on perustamiskokouksesta lähtien leimannut voimakkaasti toimiminen asukkaiden edunvalvojana. Tähän on kuulunut tiedonvälitys esimerkiksi kaava-asioista viranomaisilta asukkaille sekä asukkaiden äänen saattaminen viranomaisten tietoon. Tämä asukkaiden ja kaupungin välisenä yhteyssiteenä toimiminen on viime aikoina yhä selkeämmin ollut seuran tärkein toimintamuoto. Toimintakertomuksista käy ilmi, että yhdistys on paitsi lähettänyt erilaisia kirjelmiä kaupungille, myös ollut edustajiensa välityksellä erilaisissa työryhmissä. (Esim. TOK:OS/TK 1996, 1998, 1999.)

Olari-seuran ensimmäisestä toimintasuunnitelmasta käy ilmi, että yhdistyksen korkea jäsenmäärä ei ollut tavoite sinänsä, vaan väline, jolla saadaan seuran mielipiteille painoarvoa:

Olari-seuran tärkeimpänä tehtävänä sen ensimmäisen toimintavuoden aikana on pyrkiä saavuttamaan asemansa Olarin ja sen lähialueiden asukkaiden yhdyssiteenä. Voidakseen edustaa asukkaita kunnallisiin viranomaisiin, muihin yhdistyksiin ja aluerakentajiin nähden, tulee seuran jäsenmäärän kasvaa sellaiseksi, että seuraa ja

sen kannanottoja on tarkasteltava todella huomioonotettavana Espoon asukasryhmää edustavana elimenä. (LV 18.2.1971.)

Tiedonvälityksen ja kannanottojen sekä kirjelmien esittämisen lisäksi viranomaisia ja kunnallispoliitikkoja on kutsuttu usein Olari-seuran tapahtumiin ja asukasiltoihin, jolloin asukkailla ja kaupungin edustajilla on ollut mahdollisuus tavata ja keskustella. (LV 28.5.1981; TOK:OS/TK 1972, 1992, 2000.) Näidenkin tilaisuuksien onnistuminen on kiinni asukkaiden aktiivisuudesta. Vuonna 2000 kunnallisvaaliehdokkaille järjestettyyn vaalipaneeliin osallistui 14 ehdokasta - yleisöä oli hiukan vähemmän. (TOK:OS/TK 2000.)

Viranomaisyhteistyöstä on asukkailla ristiriitaisia kokemuksia. Virkamiehet ovat tulleet erilaisten hankkeiden myötä tutuiksi ja heidän kanssaan on voinut tehdä myöhemminkin yhteistyötä. Toisaalta päätöksentekoa pidetään byrokraattisena ja asukkaiden esittämien ideoiden katsotaan usein kilpistyvän virkamiehiin. Välillä julkisuudessa esitetään mielipiteitä, joiden mukana kaupunginosayhdistykset useimmiten vain valittavat erilaisista asioista ja estävät kehitystä vastustamisellaan. (Esim. HS 22.1.2002.) Kuitenkaan valittaminen ei varmasti ole yhdistystenkään kannalta mieluisin vaihtoehto. Eräässä Olari-seuran toimintakertomuksessa todetaan, että:

Monissa yllä olevissa tapauksissa huomautus- ja valitustie on jäänyt ainoaksi, vaikkakin tärkeäksi mahdollisuudeksi vaikuttaa ratkaisuihin. Tämä ei ole kenenkään osapuolen kannalta hyvä ratkaisu. Enenevästi tulisi pyrkiä siihen, että asukkaat voisivat jo varhaisessa vaiheessa osallistua oman lähiympäristön suunnitteluun. (TOK:OS/TK 1992.)

Mikäli seuran jäsenillä on ollut suhteita poliitikkoihin, on näitä suhteita myös käytetty hyväksi:

Kaupungin virkamiehet oli kaikki tuttuja ja luottamusmiehistäki suurin osa, valtuuston ja kaupunginhallituksen jäsenet ja tämmöset niin niitä voitiin, niitten kanssa keskustella ja käytiin me opetusministerilleki juttelemassa ja tota, sitten I-C Björklund teki eduskuntakyselynkin, kun mää kirjotin sen sille valmiiks (naurua), ja me saatiin julkisuutta, eihän se kysely tietenkään mihinkään johda, mutta saatiin julkisuutta sille asialle ja julkista painetta, sehän poliitikkoihin vaikuttamisessa on tärkeintä että saa, kun asiasta vähän meuhkaa julkisuudessa niin nehän pelästyy että äänestäjät on vihasia ja rupee katselemaan asioita hiukan toiselta kannalta, tähän me vaan pyrittiin. (TOK:H/Jorma.)

10.3 Poliitikot seurassa

Paitsi että Olari-seura toimii osaltaan kunnallispoliittisena vaikuttajana, myös sen hallituksen jäsenet ovat olleet usein aktiivisesti politiikassa mukana. Ensimmäisen hallituksen puheenjohtaja kuvaa toimintaa seuraavasti:

Just se et kun meillä oli kerran kaikkien puolueiden ihmisiä hallitukses mukana niin sillä oli se painoarvo et tää ei ollu kenenkään yksityisen puolueen käsissä tää Olari-seura vaan se edusti todella kaikkia ja sit sillä pohjalla meidän oli helppo toimia että meidän ei täydy puolueista puhuakaan, et meillä ei ollu puoluepolitiikka koskaan pinnalla, mutta tiedettiin ihan hyvin että meil oli nää henkilöt, niillä oli vaikutuskanava noihin kaikkiin valtuustoryhmiin. (TOK:H/Antti.)

Joillekin Olari-seura on ollut lähtökohta poliittiseen toimintaan tai sitten toiminta puolueessa ja Olari-seurassa ovat tapahtuneet samaan aikaan:

Siin on tietysti merkittävää et Olarista valittiin Espoon virallisiin elimiin edustajia, meillä oli aika laaja edustus kunnallisvaaliehdokkaista ja sit, mut valittiin, niin, se oli varavaltuutetuks, ja mä jouduin istumaan valtuustossa aika kauan --- ja sitten normaalisti kun oot ehdokkaana niin niistä valitaan lautakunnan jäseniä ja vähitellen sitten aika moni olarilainen joutui tai pääsi erilaisiin lautakuntiin, mä muistan hyvin ku mä olin esimerkiksi vapaa-aikalautakunnan jäsen. (TOK:H/Markku.)

Eräs haastateltavista näkee alati muuttuvan ja kasvavan Espoon otollisena kaupunkina poliittiselle toiminnalle:

Peter: Mulla kyllä tää Espooseen muuttaminen on muuttanu mun poliittisen osallistumisen luonnetta. Täällä mä oon järjestäytyny poliittisesti.

TS: mikä siinä on, onks se et tää on sun kotipaikka vai et tääl on näkyvämpi vaikuttaa vai mikä siinä on?

Peter: se on, enemmän tarvetta vaikuttaa ihan, sanotaan kaupungin tasolla kuin Helsingissä --- se on aika solidi se kaupunkirakenne, siellä ei oo kysymys siitä että vedetäänkö kaks korttelia alas ja rakennetaan moottoritie vaan että rakennetaanko kävelykatu Kallioon - tää on niinku sanotaan Villi länsi. Siis onhan tää viidessä vuodessa mitä me ollaan asuttu niin aika paljon muuttunu, kehä II on rakennettu tohon ja tohon tulee Iso Omena ja... Ja nyt sitten kun raha on lähteny kiertämään niin

nyt viimisetkin tyhjät tontit rakennetaan jotka Olarissa on, Lystimäen kallioista puolet räjäytettiin just...

Vaikka kotiseututoiminnan yksi peruslähtökohta on poliittinen sitoutumattomuus (EKM: Salminen 1994.) ja Olari-seurankin toiminta on pyritty pitämään epäpoliittisena, on seura leimautunut ainakin 1970-luvun lopulla kokoomuslaiseksi. (TOK:H/Seija.) Samaan viitataan eräässä kirjoituksessa, jonka kirjoittaja sanoo, että "alun aktiivisen kauden jälkeen seuran toiminta on ollut vaihtelevaa: välillä ovat poliitikot koettaneet sitä vallata ja välillä toiminta on ollut hiipumassa näkymättömiin". (TOK:S/OV lokakuu 1996.) Tällaiset mielikuvat ovat saattaneet karkoittaa seurasta joitain jäseniä. Myös itä-helsinkiläisten kaupunginosayhdistysten johtopaikkoja ovat politiikassa mukana olleet yrittäneet vallata. (Kailari 2000, 77.) Olari-seuran säännöissä kiinnittää huomiota se, että sinne ei ole kirjattu mainintaa yhdistyksen puolueettomuudesta. (Liite III: Olari-seuran säännöt.) Luultavasti maininta puuttuu säännöistä sen vuoksi, että sitä on pidetty itsestäänselvyytenä, mutta varmasti en ole pystynyt asiaa selvittämään.

Eräs seuraan liittynyt kertoi yllättyneensä jäsenten puoluesidoksista:

Sillon vuosikokouksessa kun oli puhetta että Olari-seura ois tällöinen yhteistoimintaelin niin siellä sitten useasti sanottiin että tähän on täysin epäpoliittinen foorumi ja niin edelleen, mutta satunpa tietämään että Olarin kokoomuksella ei ole mitään tätä vastaan, ja sitten joku toinen sano, niin täysin epäpoliittisesti minäkin totean että samoin keskusta. --- Tavallaan se ei oo kauheen nätti tapa että mutta sanotaan, että koska meidän päätöksenteko on järjestetty näin puoluedemokraattisesti niin siinä ympäristössä toi voi olla ihan hyvä. (TOK:H/Hannu.)

Vuoden 2001 hallituksesta kolme jäsentä oli viimeisimmissä kunnallisvaaleissa ehdokkaina, kaikki eri puolueissa. Eräs Olari-seuran hallituksen ulkopuolinen aktiivinen jäsen pääsi valtuuston. (TOK:H/Pia.) Tämä ei ole mitenkään epätavallista, ainakin Espoossa on yleistä, että poliittisesti sitoutumattomien kaupunginosayhdistysten aktiivit ovat aktiivisia myös kunnallispolitiikassa. (Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001; Vrt. HYSPL:Kärki 2000, 81.)

Koska kaupunginosayhdistykset on useimmiten perustettu valvomaan asuinalueensa asukkaiden etuja, on siinä mielessä yhdistysten etu, että niissä toimii henkilöitä, jotka tietävät kuinka kunnallispolitiikka toimii. Mutta jotta yhdistys voisi saavuttaa mahdollisimman suuren jäsenmäärän, tarvitaan myös ihmisiä, jotka ovat valmiita

järjestämään tapahtumia alueen asukkaille. Yhdistyksen ja kaupungin tekemä yhteistyö jää helposti pimentoon asukkailta, ja saattaa olla, että yhdistyksen ei tiedetä olevan olemassakaan ellei se näy alueella. Ja jotta yhdistystä kuunneltaisiin kaupungin elimissä asukkaiden edustajana, täytyy sillä olla riittävän paljon alueen asukkaita jäseninään.

11. KOTISEUTUTUNNE ESPOOSSA

Bussiin nousee samalta pysäkiltä noin parikymppinen poika, joka pyytää kuljettajalta lippua "kaupunkiin". (TOK:Kenttäpäiväkirja.)

Entisestä Espoon kauppalaista tuli kaupunki vuonna 1972. Tällä hetkellä Espoo on Suomen toiseksi suurin kaupunki, joka muodostuu viidestä aluekeskuksesta. Näiden lisäksi Espoossa on myös lukuisia pienempiä asuinalueita. Jos kotiseututyön peruslähtökohtina ovat "alueellisten erityispiirteiden esiin nostaminen sekä paikallisen omaleimaisuuden säilyttäminen ja esittely", (Yhteistyössä vaikuttaen - kotiseututoimintaa Suomessa 1990-luvulla 1996, 8.) tarjoaa Espoo kaupunkina heikot lähtökohdat kotiseututoiminnalle.

Tuomas Nevanlinna ja Jukka Relander toimittivat vuonna 2000 ilmestyneen esseekokoelman *Espoo - totuus Suomesta*, joka sisälsi entisten ja nykyisten espoolaisten älyllisen ironisia artikkeleita kotikaupungistaan. Kirjan perusajatus voidaan pelkistää kahteen väitteeseen: ensinnäkin Espoo on kaupunkina keinotekoinen, historian, teknologian voitto ihmisyydestä. Espoota ei voi lähestyä ajallisesti eikä paikallisesti, sillä "paikallisuus on imeytynyt muualta tuodun modernin kuoren sisään ilman kehyskertomusta". (Relander 2000, 16.) Toisaalta Espoo on totuus Suomesta siksi, että se toteuttaa sen miksi jokainen suomalainen kirkonkylä nykyään pyrkii. (Relander 2000, 36.)

Kulttuuriantropologi Matti Sarmela on hahmotellut yhdenmukaistuvaa maailmaa, missä kotiseudulla tuskin on merkitystä:

Keskitetyn yhteiskunnan ansarilähiöissä tiivistyy yhdenmukaistettu palvelukulttuuri. Maailmantason asuinkennossa postlokaalista ihmistä ympäröi täydellinen mukavuus, viihde ja elintaso. Ihmiselämä on otettu palvelukoneistojen haltuun. (Sarmela 1989, kuvaliite.)

Samankaltaisen uhkakuvan näkivät Olarin tulevaisuutta ja vähentyneitä lähipalveluita pohtineet Pia ja Peter:

Pia: Mut en mä kyl tajuu kuka tänne muuttaa jos ei oo palveluita. Ei täst ikinä saa niin elävää ku mitä tää on joskus ollu. Minkälaiset ihmiset, kenelle tää rakennetaan

sitten, et onhan niitä kolmikymppisiä jotka luo vielä uraa ja jotka hankkii ne penskat ja...

Peter: Ehkä niitä ihmisiä --- siis ne jotka elää valmiissa maailmassa. Ja sitä vartenhan on rakennettu toi Iso-omena tonne, et voi ajaa autolla parkkiin ja saa koko maailman palvelut vaivatta yhden katon alta, siis semmosta niinku umpioelämää.

Näissä puheenvuoroissa nostettiin huoli siitä, mitä kehitys tekee ihmisyydelle. Nykyaikaisissa kaupungeissa on nähty lukuisia tekijöitä, jotka hankaloittavat lähiöasukkaan kotiseutuhengen muodostumista. Kaupungit hukkuvat monimutkaisiin organisaatioihin, joista yksittäisen kansalaisen on hankala hahmottaa kaupungin sisintä. Ihmisten elintyylit ja liikkuvuus höllentävät suhdetta lähiympäristöön. Asuntopolitiikan mekanismit johtavat alituisiin muuttamisiin ja väliaikaisuuden tunteeseen. (Lehtonen 1989, 164.) Tässä valossa espoolainen kotiseutuyhdistys tuntuu absurdilta käsitteeltä. Kuitenkin kotiseututoiminta on nykypäivänkin Espoossa jostakin syystä suhteellisen vilkasta. Espoossa työskentelee myös tiettävästi Suomen ainoa kunnallinen kotiseutusihteeri. (Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001.)

Kotiseutuyhdistysten kohtalosta nykyaikaisessa yhteiskunnassa on esitetty paljon erilaisia arvioita. Jo Veikko Anttila kirjansa *Kotiseututyön perusteet* viimeisessä luvussa tunnusti käsitelleensä kotiseututyötä hyvin suuressa määrin maaseudun näkökulmasta. Tätä hän perustelee sillä, että asutuskeskuksissa kotiseututyö on saanut jalansijaa hitaammin kuin maaseudulla, ja edellisistä on ollut saatavilla vähemmän tietoja. Hän kuitenkin hahmottelee asutuskeskusten kotiseututyön keskeisiä tehtäviä, jotka pitävät nykyäänkin hyvin paikkansa. Näitä ovat: välittäjän osa paikkakunnan viranomaisten ja asukkaiden välillä, asutuskeskusten synnyn ja niiden väestörakenteen valaiseminen sekä luonnonsuojelu ja alueen viihtyisyyden vaaliminen. (Anttila 1960, 87-88.)

Kotiseutuliiton puheenjohtajana toiminut Aarne Laurila pohti *Kotiseutu*-lehdessä julkaistussa kirjoituksessa sitä, kuinka vakavaa on se, että kotiseututoiminnassa on niin vähän nuorisoa mukana ja että voidaanko taloja valtaavan Oranssin toimintaa pitää kotiseututyönä. Laurilan mukaan yleisesti nuoria kiinnostaa perinne, ja hänen mukaansa jo lähiöiden nimikkojuhliin osallistuvat nuoret perheet ovat jo kotiseututyössä mukana. Laurila painottaa, että kotiseutuyhdistysten tulisi ottaa nuorten tarpeet huomioon toiminnassa ja olla nopeammin mukana esimerkiksi luonnonsuojeluun liittyvissä kysymyksissä - ei tosin "kritiikittömästi höyryten." (Laurila 1991, 101-102.)

Kotiseutuyhdistyksiä on myös pidetty tärkeinä lähiöille: asukkaiden organisoituminen asukas- ja kotiseutuyhdistykseen on suotavaa, jotta asuinympäristöjen suunnittelu

voitaisiin rakentaa asukkaiden ja vaikuttamisen ja yhteisymmärrykseen pyrkivän suunnittelun varaan. (Lehtonen 1989, 164.) Mutta kuten jotkut tutkijat ovat havainneet, ei ole itsestäänselvää, haluavatko asukkaat olla mukana yhteisessä toiminnassa. (Bäcklund & Korhonen 1998, 34.) Ulf Stahre on havainnut, että tukholmalaisiin lähiöihin perustettujen "kyläkuntien" ajatus luoda yhteisyyttä asukkaiden keskuuteen ei toiminut todellisuudessa. Yhteisyys pelkästään yhteisyyden vuoksi osoittautui mahdottomaksi. (Stahre 1999, 189.)

Ruotsalainen Kerstin Gunnemark käsitteli teoksessaan *Hembygd i storstad* niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisten kotiutumiseen asuinalueelle. Hänen mukaansa ratkaisevaa on sosiaalinen integraatio sekä toiminnot kaupunginosassa. Ratkaisevaa on, että muuttaja oppii tuntemaan alueen muut asukkaat ja toimijat. Arkipäiväisten rutiinien kautta asukkaat kehittävät käyttäytymismalleja ja aktiviteettikenttää kaupunginosassa. Myös ympäristöllä ja rakennuksilla on merkitystä identiteetin muodostumisessa yhtä lailla kuin muilla asukkaillakin. Verrattaessa ihmisten paikallista juurtumista siihen, mitä se oli kymmeniä esim. 75 tai 150 vuotta sitten, ovat erot selkeitä. Hänen mukaansa yhteiskunta on muuttunut monin tavoin. Kuitenkaan se ei tarkoita, että 1900-luvun ruotsalaisessa suurkaupungissa asuvilla ei olisi paikallista identiteettiä tai että he eivät voisi tuntea kotiseututunnetta. (Gunnemark 1998, 296 - 298.)

Käsiteltäessä espoolaisten "kotiseututunnetta" on otettava huomioon muutamia seikkoja. Espoolaiset nimittäin samaistuvat mieluummin kotilähiöönsä kuin koko Espooseen ja yhtenä tästä samaistumisesta lähialueeseen on merkinä espoolaiset kaupunginosayhdistykset, joita toimii tällä hetkellä 58 kappaletta. (Kirsti Salminen, suullinen tiedonanto 24.10.2001.) Eikä toiminta yhdistyksissä ole niinkään tunteenomaista sitoutumista "kotiseutuun" kuten perinteisissä kotiseutuyhdistyksissä saattaa olla, vaan nimenomaan käytännöllistä sitoutumista omaan asuinalueeseen - oli se sitten kotiseutua tai ei.

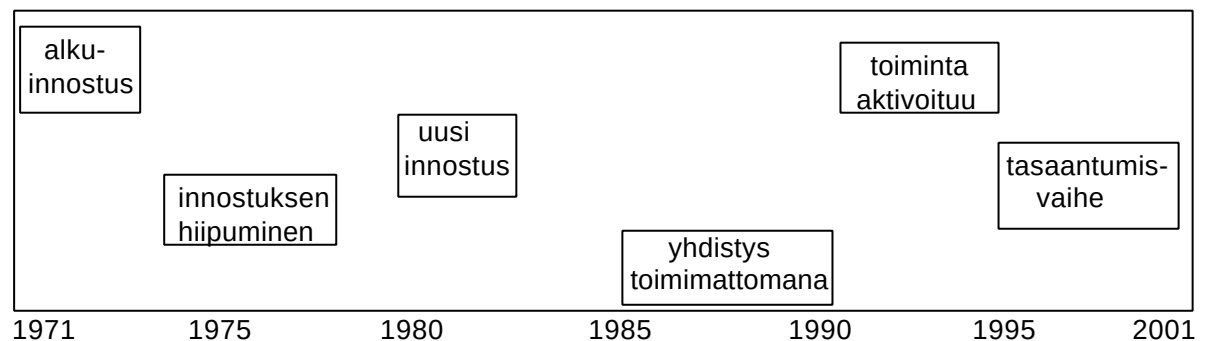
Suomessa ei tällä hetkellä ole tietävästi vielä lähiömuseota, mutta Ruotsissa ainakin Göteborgin Kortedalan lähiöön sellainen on perustettu. Lähiötä tutkinut Kerstin Gunnemark korostaa menneen ajan merkitystä kotiseututunteen muodostumisessa. Paikallinen identiteetti ei hänen mukaansa ole riippuvainen ainoastaan sosiaalisesta integraatiosta ja toimintakentistä nykyään, vaan se on suhteessa myös menneeseen. Yksittäisillä paikoilla ja esineillä voi olla symboliarvoa, joka on tärkeää sille, että yksilö voi säilyttää tunteita aluetta kohtaan. (Gunnemark 1998, 304.)

Näin ollen voitaisiin arvioida, että espoolaisten kaupunginosayhdistysten toiminta saattaa olla vasta perustan luomista sille kotiseututunteelle, joka ehkä tulevaisuudessa vallitsee myös lähiöissä. Merkinä tämänkaltaisesta kehityksestä on Olari-seuran painattama Olarin lähiön 30-vuotishistoriikki sekä aloite puistikon nimeämisestä alueen arkkitehdin mukaan. (TOK:OS/Y.) Koska lähiöasuminen on vasta suhteellisen nuori asumismuoto, ei esimerkiksi rakennussuojelu ole vielä tullut useinkaan ajankohtaiseksi. Tämänkaltaiset kysymykset tulevat olemaan kuitenkin tulevaisuudessa ajankohtaisia ja näissä asioissa kaupunginosayhdistyksellä saattaa olla tärkeä rooli.

12. OLARI-SEURAN ILMIASU JA OLEMUS

Mikä siis on Olari-seura? Olarin lähiössä kierrellessä yhdistyksen historiasta tietävä tunnistaa paikkoja, jotka liittyvät sen toimintaan: tuossa on entinen työväentalo, missä pidettiin seuran perustamiskokous; vähän matkan päässä on koulu, jonka rakentamista seura kiirehti; tuo kuusiaita on vielä pystyssä Olari-seuran ansiosta; tämänkin kadun nimeämisessä on kuultu kaupunginosayhdistyksen mielipidettä. Jos satunnaiselta vastaantulijalta kysyy, tunteeo hän Olari-seuraa, vastaus saattaa olla myöntävä yhtä hyvin kuin kieltäväkin. Yhdistyksestä tietämätön ei näe ympärillään selvää todistetta Olari-seuran olemassolosta; sillä ei ole omaa taloa eikä se ole - vielä - lahjoittanut mitään veistosta tai patsasta komistamaan lähiötä.

Kokonaisuutena Olari-seuraa voidaan luonnehtia pikemmin edunvalvonnalliseksi järjestöksi kuin asukkaiden yhdessäoloseuraksi. Tämä painotus on tullut entistä selvemmäksi 1970-luvulta 1990-luvulle tultaessa ja noudattelee samaa linjaa muiden vastaavien espoolaisten yhdistysten kanssa.

Kuvio 3. Olari-seuran aktiivisuuden aste eri aikoina.

Kuviossa 3 olen hahmotellut Olari-seuran aktiivisuuden astetta sen kolmenkymmenen toimintavuoden aikana. Kuvio ei perustu tilastoille eikä kvantitatiiviselle tutkimukselle, vaan se on pikemminkin suuntaa-antava. Selvästi on ollut nähtävissä kymmenen vuoden välein kolme eri aktiivista toimintajaksoa, joilla jokaisella on ominaiset piirteensä. 1970-luvun alussa Olari-seura tavoitti suhteellisen suuren osan - tällöin huomattavasti pienemmän - lähiön asukkaista, ja silloin se järjesti runsaasti myös yleisötapahtumia. 1980-luvun alkupuolella yhdistyksen toiminta keskittyi lähinnä kouluhankkeiden ympärille, eikä sillä enää tällöin ollut samanlaista asemaa lähiön asukkaiden keskuudessa kuin vielä kymmenen vuotta aiemmin. Yhdistyksen toiminta

lakkasi kokonaan 1980-luvun puolivälin jälkeen. Uudestaan se aloitti toimintansa 1990-luvun alussa, jolloin Olari-seura oli näkyvästi suojelemassa Friisinkallion ulkoilualuetta lisärakentamiselta.

Lähes yhtä selkeänä kuin innostuksen kaudet, voidaan nähdä myös niitä seuraavat passivoitumisjaksot. Tämä johtuu siitä, että innostukseen ja yhdistyksen "valtaamiseen" on liittynyt jokin selkeä tavoite ja kun yhdistys on sitten "tehnyt tehtävänsä" ovat aktiivit lähteneet hallituksesta. Kuten kaikki mallit, tämä antaa tietysti yksinkertaistetun kuvan yhdistyksestä eikä anna oikeutta seuran toiminnassa mukana olleille ihmisille.

Yleensä Olari-seuran tavoitteet ovat liittyneet joko palveluiden - joukkoliikenne, päiväkodit, koulut - saamiseen alueelle tai sitten ympäristössä olevien haittojen tai uhkien poistamiseen tai vastustamiseen. Olari-seuran onnistumista kyseisissä tapauksissa on vaikea arvioida, mutta oma edistävä vaikutuksensa sillä on ehdottomasti ollut tiettyihin asuinalueen asioihin. Parhaiten tämänkaltaisen yhdistys pystyy vaikuttamaan kunnallisiin asioihin kuten esimerkiksi kaavoihin. Kaupalliset palvelut taas sijoitetaan sinne, missä ovat suurimmat asiakasvirrat, joten yhdistyksen vaikutusvalta näissä asioissa on varsin pieni.

Olari-seuran kolmellekymmenelle toimintavuodelle on ollut ominaista toiminnan suunnan ja painopisteen muutokset. Tämä joustavuus yhtäältä tekee yhdistyksen tulevaisuuden epävarmaksi, mutta toisaalta mahdollistaa tarvittaessa nopean reagoinnin ajankohtaisiin asioihin, jopa sellaisessa tilanteessa jossa yhdistys on ollut monta vuotta toimimattomana. Pohdittaessa Olari-seuran merkitystä asuinalueellaan on pelkästään se, että sen olemassaolo tiedetään, tärkeä asia. Asukkaat tuntevat yhdistyksen toimintaa, ja tietävät, että tarvittaessa Olari-seuraa voidaan käyttää erilaisten tavoitteiden saavuttamisessa - liittyivät ne sitten johonkin alueen ongelman ratkaisemiseen tai asukkaiden yhteisöllisyyden tarpeeseen. Ulf Stahre kirjoittaa samasta asiasta kuvatessaan yleisellä tasolla kaupunkiympäristöä puolustavaa liikettä. Hän sanoo, että vaikka liike ei olisikaan näkyvä, se ei silti tarkoita sitä, että sen olemassaolo olisi lakannut. Se elää edelleen ihmisten mielissä ja arvoissa. Kun näitä arvoja uhataan, liike voidaan mobilisoida uudestaan. (Stahre 1999, 222.)

Näin ollen Olari-seura voidaan määritellä niiksi olarilaisiksi, jotka ovat tai ovat olleet yhdistyksen mukana tai ovat tietoisia yhdistyksen toiminnasta. Se, että asukkaat 1970-luvun alussa perustivat yhteistoimintansa pohjaksi nimenomaan yhdistysmuotoisen yhteenliittymän, on mahdollistanut olarilaisen asukasaktiivisuuden tutkimisen tässä tutkielmassa nimen "Olari-seura" alla.

Olari-seuran toimintaan on vaikuttanut kolme tekijää: asukkaat (seuran jäsenet), Olarin alue ympäristöineen ja ns. makrotason ilmiöt (historialliset ja yhteiskunnalliset tekijät). Koska yhdistyksen aktiivisuus ja toiminnan painopisteet sekä yhdistyksen aktiivien lähtökohdat ovat vaihdelleet voimakkaasti eri aikoina, on mahdotonta antaa yleispätevää selvitystä eri tekijöiden osuudesta. Koska kansatieteessä mielenkiinnon kohteena on yksittäinen ihminen tai ihmisryhmä, olen tutkielmassani käsitellyt Olari-seuraa välineenä, jonka avulla asukkaat ovat pyrkineet vaikuttamaan lähiympäristöönsä. Seuran jäseniä yhdistää ensinnäkin se, että ovat sitoutuneet - joko taloudellisesti tai mentaalisesti - asuinalueeseensa. Toiseksi he uskovat, että asukkailla on mahdollisuus - välillä jopa velvollisuus - vaikuttaa oman asuinalueen asioihin. Vastavuoroisesti he odottavat yhteiskunnan tukevan ja parantavan asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia.

NIMBY-toiminnaksi (Not In My Backyard) kutsutaan kansainvälisessä tutkimuksessa sitä, kun esimerkiksi jotakin rakennushanketta tai tietä vastustavat tietyn alueen asukkaat sysäävät ongelman jollekin toiselle alueelle. (Stahre 1999, 202.) Tällaisesta voidaan osin syyttää myös Olari-seuraa, varsinkin kun sen yhteistoiminta muiden espoolaisten yhdistysten kanssa on ollut hyvin vähäistä. (Vrt. Stahre 1999, 202.) Kaupunginosayhdistysten toiminnan määrittely pelkästään itsekkääksi ja lyhytnäköiseksi toiminnaksi olisi kuitenkin niiden aliarvioimista. Useat Olari-seuralaiset näkivät kaupunkisuunnittelussa ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksissa sellaisia yleisiä ongelmia, joita Olari-seuran kaltainen yhdistys voisi olla ratkomassa. Näin ollen yhdistyksen kautta päästään vaikuttamaan paitsi omaan elämään ja omaan asuinalueeseen niin myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Tutkittaessa makrotason taustatekijöitä Olari-seuran toiminnalle on tärkeimpänä pidettävä maassamme vallitsevia pitkiä perinteitä yleensä yhdistystoiminnassa sekä kotiseutuliikkeen merkitystä. Näitä pidän selityksenä siihen, miksi asukkaiden tyytymättömyys vastaperustetulla asuinalueella ilmenee usein juuri kaupunginosayhdistyksen perustamisena. Tässä en havainnut merkkejä keskusjohtoisuudesta, vaan aloite yhdistyksen perustamiseksi tuli asukkailta itseltään. Suomessa yhdistykset on myös otettu laajasti mukaan kunnalliseen päätöksentekoon, ja niitä pidetään asukkaiden edustajina. Näin myös Olari-seuran kaltainen lähiössä toimiva kotiseutu- tai kaupunginosayhdistys toimii luontevana väylänä asukkaiden tarpeelle ilmaista mielipidettään, osallistua alueen kehittämiseen sekä tutustua asuinalueen muihin ihmisiin. Näin ollen kaupunginosayhdistykset ovat täyttäneet perinteisten kotiseutuyhdistysten paikan ja toimineet niiden tapaan, mutta ilman vakiintuneita perinteitä ne ovat voineet ottaa vaikutteita muualta ja reagoida ympäristön ja yhteiskunnan muutoksiin.

LÄHTEET

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Espoon kaupunginmuseo (EKM)

Salminen, Kirsti 1994: Kotiseutuyhdistysten Espoo. Näyttelyesite.

Helsingin yliopisto (HY)

Maantieteen laitos (ML)

Puromies, Merja: Olarin seutu: metsästä kerros- ja pientaloalueeksi. Kulttuurimaantieteen pro gradu -tutkielma 1983.

Sosiologian laitos (SL)

Hypén, Harri: Elämää lähiössä ja mielikuvissa. Sosiologian pro gradu -tutkielma 1997.

Sosiaalipolitiikan laitos (SPL)

Britschgi, Virpi: Lähiöelämää Länsiväylän varrella - tutkimus olarilaisten kotitalouksien ajankäytön jäsentymisestä. Sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma 2000.

Kärki, Jarmo: Asukasaktiivi vaikuttajana ja vastuunkantajana - tutkimus asukasosallistumisesta Espoonlahdessa. Sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma 2000.

Suulliset tiedonannot:

Juhani Railo, järjestösihteeri, Suomen kotiseutuliitto.

Kirsti Salminen, kotiseutus sihteeri, Espoon kaupunginmuseo.

Tekijän omat kokoelmat (TOK). Aineisto on tutkielman tekijän hallussa.

Arkkitehti Simo Järvisen muistiinpanot.

Haastattelut (TOK:H). Nimet on tietosuojaan vuoksi muutettu ja syntymäajat ja koulutustiedot poistettu.

Nimi	Syntymäaika ja -paikka	Koulutus
------	------------------------	----------

Antti

Asta

Eeva

Esko

Hannu

Isto

Jorma

Markku

Olli

Peter

Pia

Raili

Risto

Seija

Tiina

Kenttäpäiväkirja (TOK:Kenttäpäiväkirja)

Olari-seuran hallituksen paperit (TOK:OS)

Kokouspöytäkirjat (TOK:OS/PK)

vuosilta 1971, 1981, 1992 - 1995, 1997 - 1999.

Toimintakertomukset (TOK:OS/TK)

1972, 1973, 1977, 1978, 1980, 1981, 1992 - 1996, 1998, 1999.

Toimintasuunnitelmat (TOK:OS/TS)

1986, 1992 - 1994, 1996 - 2000.

Muut hallituksen toimintaan liittyvät yksittäiset dokumentit (TOK:OS/Y)

Sekalaiset Olarissa ilmestyneet mainokset yms (TOK:S)

Olarin huolto oy 10 v 1981
Olarin huolto oy 20 v 1991
Olarin Syysryntäys-lehti
Olarin uutiset 1/1981, 1/1986

SANOMA- JA PAIKALLISLEHDET

Espoon Sanomat 19.3.1974

Helsingin Sanomat (HS) 4.5.1979, 25.5.1979, 10.8.1985, 23.10.2001, 3.11.2001, 9.11.2001, 8.1.2002, 22.1.2002

Länsiväylä (LV) 1969 - 1976, 28.5.1981

Olarin viesti lokakuu 1996, joulukuu 1999, kesäkuu 2000

Pääkaupunki-lehti 10.2.1979, 30.5.1981

Uutislehti 100 27.11.2001

SÄHKÖISET LÄHTEET

Helsingin seudun aluesarjat -tilastotietokanta. Internetissä osoitteessa <http://hel03.novogroup.com/asrjat/espoo.asp>. Haettu 22.1.2002.

Kaupunginosat.net -projektin www.kotisivut.net. Internetissä osoitteessa <http://www.kaupunginosat.net>. Haettu 3.11.2001.

Olari-seuran www.kotisivut.net. Internetissä osoitteessa <http://www.espoo.fi/olari/>. Haettu 3.11.2001.

ONNELA, TAPIO 2000: Historiantutkimus Internetin ja digitaalisen kumouksen aikakaudella. Internetissä osoitteessa <http://www.utu.fi/agricola/tietosanomat/numero5-98/historiantutkimus.html>. Haettu 2.11.2001.

Salmi, Arja (Espoon kaupunginosayhdistysten liiton puheenjohtaja): Tietoa EKYLin toiminnasta, sähköpostikirje tekijälle 11.1.2002.

SÖDERLUND, SARI & KOSAMA, PIA 2000: Matinkylä-Olarin lähiöprojekti. Loppuraportti 1999. Internetissä osoitteessa <http://www.espoo.fi/molahio/ajankoht/loppurap.htm>. Haettu 17.7.2001.

PAINETUT LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

ANTTILA, VEIKKO 1960: Kotiseututyö tänään. Keuruu.

ANTTILA, VEIKKO 1982: Jyväskylän Tourula. Suomi 123:4. Jyväskylä.

ANTTILA, VEIKKO 1985: Taloudelliset ja sosiaaliset organisaatiot. - Ethnos-julkaisu 1. Teoriaa, aihepiirejä ja näkökulmia kansatieteellisessä tutkimuksessa. Toim. Jukka Pennanen. Lappeenranta.

ARJEN KULTTUURIA. Toim. Mirja Liikkanen ja Hannu Pääkkönen. Tilastokeskus, kulttuuri ja viestintä 1993:2. 1993. Helsinki.

ASTIKAINEN, RIITTA & HEISKANEN, RIITTA & KAIKKONEN, RAIJA 1997: Elämää lähiössä. Sulkava.

BÄCKLUND, PIA & KORHONEN, HELI 1998: Paikallisyhteisön käsite ja asumisen arki. Helsingin kaupungin tietokeskus. Keskustelualoitteita 1998:1. Helsinki.

DAUN, ÅKE 1974: Förortsliv. Lund.

ESPOO ALUEITTAIN 1980-LUVULLA. Espoon tilastollisia tiedontantoja 1/1984. Espoo.

ESPOO ALUEITTAIN 1998. Espoo.

GUNNEMARK, KERSTIN 1998: Hembygd i storstad. Angered.

HAARNI, TUUKKA 2000: Kasvua monessa ulottuvuudessa. - Pääkaupungin kuva. Memoria 14. Toim. Otto Mattsson & Milka Sunell. Jyväskylä.

HAGSTRÖM, CHARLOTTE 1999: Man blir pappa. Lund.

HANKONEN, JOHANNA 1994: Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta. Tampere.

HIRSJÄRVI, SIRKKA & HURME, HELENA 2000: Tutkimushaastattelu. Helsinki.

HURME, RIITTA 1991: Suomalainen lähiö Tapiolasta Pihlajamäkeen. Suomen tiedeseura 142. Helsinki.

HUUSKONEN, ANNA-MARI 2001: Kansantanssi aatteena ja ajanvietteenä. Helsinki.

JANSSON, SÖREN 1981: Förening och gemenskap. Malmö.

JALLINOJA, RIITTA 1985: Miehet ja naiset. - Suomalaiset. Yhteiskunnan rakenne teollistumisen aikana. Toim. Tapani Valkonen et al. Juva.

JUNTTO, ANNELI 1997: Matkalla lähiöön. - Kotikaduilla - kaupunkilaiselämää 1970-luvun Helsingissä. Toim. Maria Koskijoki. Helsinki.

JÄRVELÄ, MARJA 1994: Elämäntavan näkökulma kulttuurin muutoksen tulkinnassa. - Kulttuurintutkimus. Johdanto. Toim. Jari Kupiainen ja Erkki Sevänen. Tietolipas 130. Jyväskylä.

KAILARI, MATTI 2000: Kehityksen kaaria. - Itä-Helsingin vaihteita ja nähtävyyksiä. Forssa.

KORTTEINEN, MATTI 1982: Lähiö. Keuruu.

KOTIKADUILLA - KAUPUNKILAISELÄMÄÄ 1970-LUVUN HELSINGISSÄ. Toim. Maria Koskijoki. 1997. Helsinki.

LAPPI, TIINA-RIITTA 1997: Mielikuvia kaupungista. Jyväskylän yliopiston etnologian laitoksen tutkimuksia 32. Jyväskylä.

LAURILA, AARNE 1991: Tekeekö Oranssi kotiseututyötä? - Kotiseutu 3/1991.

LEHTONEN, HILKKA 1989: Kohti uutta tietoisuutta lähiöiden kehittämisessä. - Kotiseutu 3/1989.

LEHTONEN, JUHANI U.E. & RÄSÄNEN, MATTI 1973: Kuopion Haapaniemi. Kuopion Isänmaallisen Seuran toimituksia 15. Kuopio.

LEHTONEN, JUHANI U.E. 1990: Muinaismuisto-Yhtiön perustaminen vuonna 1870. - Suomen Museo 1990. Vammala.

NOUSIAINEN, JAAKKO 1998: Suomen poliittinen järjestelmä. 10. painos. Juva.

OLSSON, PIA 1997: Kaupunkikansatiede tulee Helsinkiin. - Kotikaduilla - kaupunkilaiselämää 1970-luvun Helsingissä. Toim. Maria Koskijoki. Helsinki.

OLSSON, PIA 1999: Eteen vapahan valkean Suomen. Kansatieteellinen Arkisto 45. Hämeenlinna.

RELANDER, JUKKA 2000: Espoo - totuus Suomesta. - Espoo - totuus Suomesta. Toim. Tuomas Nevanlinna ja Jukka Relander. Porvoo.

ROIVAINEN, IRENE 1999: Sokeripala metsän keskellä. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 1999:2. Helsinki.

RÄSÄNEN, MATTI & LEHTONEN, JUHANI U.E. 1976: Kaupunkikansatieteen ongelmia. Jyväskylän yliopiston etnologian laitoksen tutkimuksia 7. Jyväskylä.

RÄSÄNEN, MATTI 1985: Kaupungit ja paikallisyhteisöt. - Ethnos-julkaisu 1. Teoriaa, aihepiirejä ja näkökulmia kansatieteellisessä tutkimuksessa. Toim. Jukka Pennanen. Lappeenranta.

RÄSÄNEN, MATTI 1997: Kansan kulttuurista ihmisen arkeen. - Näkökulmia kulttuurin tutkimukseen. Toim. Teppo Korhonen ja Pekka Leimu. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A 57. Turku.

SAPPINEN, EERO 1985: Yhdistyselämää Turun Itäharjulla. Turun yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, kansatieteen monistesarja 23. Turku.

SAPPINEN EERO 2000: Arkielämän murros 1960- ja 1970-luvuilla. Kansatieteellinen Arkisto 46. Vammala.

SARMELA, MATTI 1989: Rakennemuutos tulevaisuuteen. Juva.

SIISIÄINEN, MARTTI 1990: Suomalainen protesti ja yhdistykset. Jyväskylä.

SIRÉN, PIRJO 1997: Olari, ympäristön perusparantaminen asukaslähtöisenä suunnitteluna. Loppuraportti. Espoon kaupunki, tekninen keskus, Kunnallistekniikan suunnittelupalvelut. Espoo.

- SJÖBLOM, STEFAN 1997: Kuntalaisten vaikuttamiskanavat. - Kunnallistieteellinen aikakauskirja 1997:3.
- STAHRE, ULF 1999: Den alternativa staden. Monografier utgivna av Stockholms stad 147. Västervik.
- STÅHLBERG, KRISTER 1997: Yhdistysten vaikuttamiskanavat ja valta. - Kunnallistieteellinen aikakauskirja 1997:3.
- SUUTARI, PIRJO 1989: Yhdessäoloa ja etujen valvontaa - Omakotiyhdistysaate Lahden Myllypohjassa 1948-1984. Lahden museolautakunta tutkimuksia XXII/1989. Lahti.
- SÄÄSKILAHTI, NINA 1997: Kansa ja tiede. Jyväskylän yliopiston etnologian laitoksen tutkimuksia 31. Jyväskylä.
- TALVE, ILMAR 1972: Suomalaisen kansanelämän historialliset taustatekijät. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura Tietolipas 70. Forssa.
- TYÖSSÄKÄYNTITILASTO 1997. Espoo.
- VETELÄSUO, MAIJA-LIISA 1982: Yhdistystoiminnan levinneisyys Suomessa vuosina 1919 - 1980. Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 12/1982. Helsinki.
- VIRTANEN, TIMO J. 1997: Kirjoitetut kaupunkikuvat. - Näkökulmia kulttuurin tutkimukseen. Toim. Teppo Korhonen & Pekka Leimu. Turun täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 57. Turku.
- VÄESTÖ 1.1.1975 JA VÄESTÖNMUUTOKSET 1974. Perustilastoja Espoosta/17. Espoo.
- YHTEISTYÖSSÄ VAIKUTTAEN - KOTISEUTUTOIMINTAA SUOMESSA 1990-LUVULLA. Toim. Harri Turunen. Suomen Kotiseutuliiton julkaisuja A:6. 1996. Raahe.

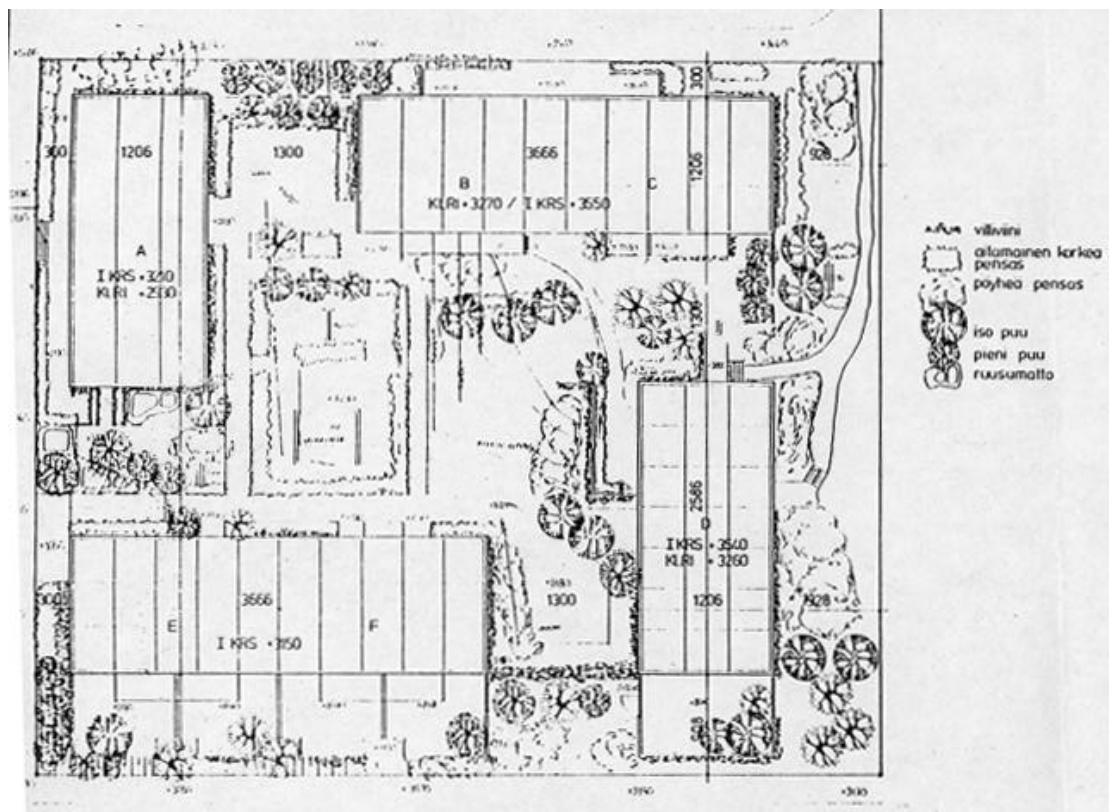
LIITE I: OLARIN FYYSINEN MILJÖÖ

Kuva 1: Olari. (HPY:n puhelinluettelo 2001, lehti 35.)

Kuva 2: Olaria rakennetaan 1970-luvun alussa. Kuva: Lars Lönngvist.

Kuva 3: As. Oy Sointulaxin pihasuunnitelma (TOK:Arkkittehti Simo Järvisen muistiinpanot.)

Kuva 4: Kuitinmäen ostoskeskus vuonna 2001. Kuva: Tapani Sainio.

LIITE II: OLARI-SEURAN TOIMINTA

Olari—Kuitinmäen
Olari—Kuitinmäki—Papinniitty—Lystimäki—Friisilä

ASUKASILTA

torstaina 21.5.1981 klo 18.30—21.00 Olarin koulun juhlasalissa.

Olarin—Kuitinmäen kehittämissuunnitelmista kertomaan ja asukkaiden kysymyksiin vastaamaan on kutsuttu mm.

- kaupunginjohtaja TEPPO TIIHONEN
- teknisen toimen apulaiskaupunginjohtaja ILPPO AARNIO
- opetus- ja sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja MAURI ALASAARI
- maankäyttötoimen apulaiskaupunginjohtaja HANS KORSBACK
- sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja ANTTI MOISIO
- kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtaja JAAKKO JÄRVINEN

Aiheina mm:

- kouluasiat
- urheilualueet
- päivähoito
- liikenneväylät

Tervetuloa kuuntelemaan, kysymään, vaikuttamaan!
Olari-Seura ry

Espoon kaupunki

Kuva 1: Ilmoitus asukasillasta 21.5.1981. (TOK:S/Olarin uutiset 1/1981)

OLARILAINEN

KIINNOSTAAKO SINUA

- * OSAYLEISKAAVA ???
- * PIKARAITIOTIE ?????
- * OLARIN VAAKUNA ???

TEIDOITUS- JA KESKUSTELUTILAISUUS
SEKÄ
OLARINNIITYN JA PURURADAN SIIVOUSTALKOOT
25.8.93 klo 17 - 19

OLARIN UUDELLA LUKIOILLA, Olarinniityntie I
KAHVIA OMAKUSTANNUSHINTAAN

The map shows a street grid. At the top is Kokinkylänkuja. Below it is Olarinniityntie. To the left of Olarinniityntie is OLARIN LUKIO, marked with a building icon. Below Olarinniityntie is Olarinniitty, marked with a circle icon. Below Olarinniitty is Yliisäntie. To the right of Yliisäntie is Jussikartanonkatie. Below Yliisäntie is Ruomelantie. Below Ruomelantie is Kuitinmäentie. To the left of Kuitinmäentie is Olarinkatu. At the bottom left is Tervetuloa. At the bottom right is OLARI - SEURA ry.

Kuva 2: Ilmoitus tiedotustilaisuudesta 25.8.1993. (TOK:OS/Y)

LIITE III: OLARI-SEURAN SÄÄNNÖT

OLARI-SEURA r.y:n SÄÄNNÖT

1 §

Yhdistyksen nimi on OLARI-SEURA r.y. Yhdistyksen toiminta-alueena on Olari ja sen lähialue. Kotipaikka on Espoon kauppala.

2 §

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia Olarin ja sen lähialueiden asukkaiden yhdyssiteenä sekä edistää toiminta-alueensa kulttuuritoimintaa, valvoa asukkaiden yhteistä sosiaalista, kunnallista ja aineellista kehitystä, kehittää ja tukea sen hyvää tarkoittavia aatteellisia harrastuksia sekä pyrkiä säilyttämään toiminta-alueensa asutuksen luonnonläheisyyteen perustuva erikoisluonne ja vaalimaan alueen kauneusarvoja, edistämään asukkaiden viihtyisyyttä ja syventämään heidän kiintymystään kotipaikkaansa.

3 §

Tarkoitustaan yhdistys toteuttaa järjestämällä kokous-, esitelmä-, keskustelu-, juhla-, urheilu- ja liikuntatilaisuuksia. Yhdistys voi harjoittaa myös julkaisutoimintaa sekä tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja kunnallisille elimille, viranomaisille, muille yhdistyksille ja aluerakentajille.

4 §

Toimintansa rahoittamiseksi yhdistys hankkii varoja vuotuisilla jäsenmaksuilla, ottaa vastaan lahjoituksia, järjestää kilpailuja, näyttelyitä, myyjäisiä ja arpajaisia tarvittaessa asianomaiset luvat hankittuaan. Yhdistys voi lisäksi omistaa ja hallita kiinteistöjä.

5 §

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voi liittyä jokainen yhdistyksen toiminta-alueella vakinaisesti asuva vähintään viisitoista (15) vuotta täyttänyt henkilö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja sitoutuu noudattamaan näitä yhdistyksen sääntöjä. Kannattajajäseneksi voi liittyä yhdistyksen johtokunnan hyväksymä yksityinen henkilö, rekisteröity yhdistys tai muu oikeuskelpoinen yhteisö, mikäli yhteisön säännöt ovat sopusoinnussa yhdistyksen tarkoituksien kanssa. Yhdistys voi kutsua kunniajäsenekseen yhdistyksen tarkoituksien hyväksi erityisen ansiokkaasti työskennelleitä henkilöitä. Kunniajäsenet kutsuu yhdistyksen vuosikokous yhdistyksen johtokunnan esityksestä.

6 §

Jokainen yhdistyksen varsinainen ja kannattajajäsen suorittaa kalenterivuosittain jäsenmaksun, jonka

suuruuden määrää vuosikokous. Kunniajäsenellä ei ole jäsenmaksuvelvollisuutta. Yhdistyksestä eroaminen on ilmoitettava kirjallisesti yhdistyksen johtokunnalle tai sen puheenjohtajalle tai suullisesti yhdistyksen kokouksen pöytäkirjaan. Jäsen katsotaan johtokunnan päätöksellä eronneeksi yhdistyksestä, ellei hän ole suorittanut jäsenmaksuaan kuluvan kalenterivuoden loppuun mennessä. Johtokunta voi erottaa jäsenen, joka toimii yhdistyksen tarkoituksien tai sääntöjen vastaisesti. Jäsenellä on oikeus vedota kirjallisesti erottamisestaan kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa erottamispäätöksestä tiedon saatuaan yhdistyksen kokoukseen, joka ratkaisee asian yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Eronneelle tai erotetulle jäsenelle ei palauteta hänen suorittamiaan liittymis- tai jäsenmaksuja.

7 §

yhdistyksen hallituksena toimii johtokunta ja yhdistyksen päättävävaltaa käyttää yhdistyksen kokous.

8 §

Yhdistys kokoontuu johtokunnan kutsusta, milloin johtokunta katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään viisikymmentä (50) tai yksi kymmenesosa (1/10) yhdistyksen jäsenistä sitä määrätyn asian käsittelemistä varten johtokunnalta kirjallisesti pyytää. Kutsu yhdistyksen kokoukseen toimitetaan jäsenille vuosikokouksen määräämässä sanomalehdessä julkaistavalla ilmoituksella tai jäsenille lähetettävällä yleiskirjeellä vähintään seitsemän (7) päivää ennen kokousta. Muut tiedonannot jäsenille toimitetaan samalla tavalla. Yhdistyksen kokouksissa ovat äänivaltaisia varsinaiset ja kunniajäsenet. Kannattajajäsenillä on läsnäolo- ja puheoikeus, mutta ei äänioikeutta. Kokouksissa ratkaistaan asiat yksinkertaisella äänten enemmistöllä, ellei näissä säännöissä ole toisin määrätty. Äänten mennessä tasan ratkaisee vaaleissa arpa, mutta muissa asioissa se mieliala, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

9 §

Yhdistyksen vuosikokous pidetään vuosittain viimeistään maaliskuun loppuun mennessä.

Vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- Käsitellään toimintakertomus ja tilinpäätös edelliseltä vuodelta sekä luetaan tilintarkastajien lausunto;
- Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta;
- Päätetään tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille;
- Määrätään puheenjohtajan sekä muiden toimihenkilöiden ja tilintarkastajien palkkiot;
- Määrätään kuluvan vuoden jäsenmaksujen suuruus;
- Käsitellään kuluvaa vuotta varten laadittu toimintasuunnitelma ja talousarvio;
- Valitaan johtokunnan jäsenet ja varajäsenet erovuorossa olevien tilalle;
- Valitaan kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa tarkastamaan kuluvan vuoden tilejä ja taloutta;
- Keskustellaan muista esille tulevista asioista.

10 §

Yhdistyksen johtokuntaan kuuluvat vuosikokouksen kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan valitsemat kahdeksan (8) jäsentä ja kaksi (2) varajäsentä. Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä ja varajäsenistä on vuosittain puolet (1/2) erovuorossa, aluksi arvan perusteella, myöhemmin vuorotellen. Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet valitaan vuosikokouksessa nimetyistä ehdokkaista, joiden tulee olla yhdistyksen varsinaisia jäseniä. Johtokunta voi asettaa vähintään kolmijäsenisiä jaostoja, jotka toimivat sen ohjeiden ja valvonnan alaisina. Kukin jaosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin. Johtokunta ja jaostot kokoontuvat puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kutsusta tarpeen vaatiessa tai kun vähintään kaksi (2) johtokunnan jäsentä sitä määrätyn asian käsittelemistä varten kirjallisesti vaatii. Johtokunnan kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä (4) jäsentä on saapuvilla. Jaoston kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan lisäksi vähintään kaksi (2) jäsentä on saapuvilla. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide. Johtokunta valitsee joko keskuudestaan tai ulkopuolelta sihteerin ja rahastonhoitajan sekä muut toimihenkilöt ja määrää heidän palkkansa ja vapauttaa heidät toimistaan, valmistelee yhdistyksen kokoukselle esitettävät asiat, tekee tarvittavat esitykset ja lausunnot kunnallisille elimille, viranomaisille, muille yhdistyksille ja aluerakentajille.

11 §

Yhdistyksen nimen kirjoittavat johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi yhdessä sihteerin tai rahastonhoitajan kanssa.

12 §

Yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuositain. Tilin sekä johtokunnan laatima toimintakertomus ja muu taloudenhoitoa ja hallintoa koskeva aineisto on ennen tammikuun loppua annettava tilintarkastajille, joiden tulee antaa johtokunnalle vuosikokoukselle osoitettu kirjallinen lausunto toimittamastaan tarkastuksesta ennen helmikuun loppua.

13 §

Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen purkamisesta edellyttää, että kahdessa vähintään kuukauden väliajoin pidettävässä yhdistyksen kokouksessa, joista toinen on vuosikokous, jos kokouskutsussa on siitä maininta, muutosten tai purkamisen puolesta annetaan kummassakin kokouksessa vähintään kolme neljäsosaa (3/4) annetuista äänistä.

14 §

Yhdistyksen lopettaessa toimintansa on sen varat käytettävä johonkin Olarin ja lähialueen asukkaita hyödyttävään tarkoitukseen.

15 § Mikäli näissä säännöissä ei toisin määrätä tai asiassa ilmiantuu epäselvyyttä, noudatetaan yhdistyksen toiminnassa voimassa olevaa yhdistyslakia.